

- ۱ سخن سردبیر
- ۲ رتبه‌بندی مجلات ریاضی
- ۳ سخن رئیس انجمن
- ۴ میزگرد
- ۵ میزگرد با عنوان: نقد و بررسی کیفی مقالات ریاضی
- ۶ میزگرد دوره‌های دکتری ریاضی
- ۷ مقاله
- ۸ رده‌بندی موضوعی ریاضیات (MSC)
- ۹ پایه گروینر چیست؟
- ۱۰ گزارش گردهمایی‌های برگزار شده
- ۱۱ گزارش برگزاری سی و ششمین کنفرانس ریاضی ایران
- ۱۲ گزارش مدرسه پایه‌های گروینر و کاربردهای آن
- ۱۴ گزارشی از هفدهمین کنفرانس جبرهای باناخ
- ۱۵ المپیاد بین‌المللی ریاضی دانش‌آموزی سال ۲۰۰۵
- ۱۶ گردهمایی‌های آینده
- ۱۶ همایش‌های ماهانه انجمن ریاضی ایران
- ۱۶ دومین همایش آشوب و سیستم‌های دینامیکی غیرخطی
- ۱۶ همایش بین‌المللی ریاضیات معماری اسلامی - ایرانی
- ۱۷ اخبار انجمن
- ۱۸ گزارش مالی انجمن ریاضی ایران
- ۱۸ لیست نمایندگان انجمن ریاضی ایران
- ۱۹ اخبار
- ۱۹ دوره مطالعاتی در اکول نرم‌السوپریور در پاریس
- ۱۹ سرژ لانگ درگذشت
- ۱۹ شانزدهمین برنامه دیپلم ICTP
- ۲۰ لئوپلد خاچیان درگذشت
- ۲۰ اخبار دانشگاه‌ها
- ۲۱ فارغ‌التحصیلان دوره دکتری
- ۲۱ نامه‌ها
- ۲۴ مسابقات بین‌المللی ریاضی دانشجویان
- ۲۵ نامه‌ای به رئیس انجمن
- ۲۶ دهه ریاضیات
- ۲۶ فراخوان دهه ریاضیات
- ۲۶ دهه ریاضیات را گرامی بداریم
- ۲۷ خانه‌های ریاضیات
- ۲۷ روز ریاضیات در خانه ریاضیات یزد
- ۲۹ معرفی نشریه
- ۳۰ معرفی کتاب
- ۳۳ مصوبات شورای اجرایی انجمن

خبرنامه

سال ۲۷، شماره ۳، پاییز ۱۳۸۴، شماره مسلسل ۱۰۵

خبرنامه نشریه خبری انجمن ریاضی ایران است که زیر نظر شورای اجرایی انجمن در آغاز هر فصل منتشر می‌شود. نقل مطالب با ذکر مأخذ آزاد است.

صاحب امتیاز: انجمن ریاضی ایران
مدیر مسئول: سیدعبدالله محمودیان (رئیس انجمن ریاضی ایران)
emahmood@sharif.edu
<http://mathsci.sharif.edu/mahmoodian/>

سردبیر: محمد صالح مصلحیان
moslehian@ferdowsi.um.ac.ir
<http://www.um.ac.ir/~moslehian/>

هیأت تحریریه: حمید پژشک pezeshk@khayam.ut.ac.ir
<http://www.fos.ut.ac.ir/~pezeshk/>
محمد جلوباری ممقانی imamaghan@yahoo.com
مانی رضائی manirezaie@parsimail.com
رشید زارع نهنده rashidzn@iasbs.ac.ir
<http://www.iasbs.ac.ir/faculty/rashidzn/>
علیرضا مدقالچی medghalchi@saba.tmu.ac.ir
vaez@cic.aut.ac.ir سید منصور واعظ پور

حروف‌چین (با فارسیک): زهرا بختیاری

تیراژ: ۲۵۰۰ نسخه
تهران - خ استاد شهید نجات‌الهی، داخل پارک ورشو، دبیرخانه انجمن ریاضی ایران
صندوق پستی ۱۳۱۴۵ - ۴۱۸
تلفن و دورنگار: ۸۸۸۰۷۷۷۵، ۸۸۸۰۷۷۹۵، ۸۸۸۰۸۸۵۵
iranmath@ims.ir
<http://www.ims.ir>
پست الکترونیک: mazdak@sharif.edu
منزلگاه: طرح روی جلد: مزدک پاکزاد

سخن سردبیر

رتبه‌بندی مجلات ریاضی

با توجه به نظرات گروههای ریاضی دانشگاه‌های کشور، انجمن ریاضی ایران اعلام می‌نماید که مجلات فهرست شده در لیست ISI (مربوط به رشته ریاضی و علوم کامپیوتر) نمی‌توانند تنها فهرست مورد استناد برای ارزیابی مقالات چاپ شده توسط اعضای هیأت علمی و دانشجویان تحصیلات تکمیلی باشد. مجلاتی که در فهرست ISI هستند عمدتاً از اعتبار بالایی برخوردارند اما مجلات موجود در فهرست‌های (MR) Mathematical Reviews و Zentralblatt Math (Zbl) نیز می‌توانند مورد توجه قرار گیرند. اهمیت MR از آنجاست که نه تنها همانند ISI، مقالات دارای Citation می‌باشند بلکه همچون Zbl و بخلاف ISI، نقد (و گاه مرور) مقالات (و کتب ریاضی) را دربرمی‌گیرد. ضمناً MR و Zbl همچون ISI هر سال فهرست مجلات مورد بررسی را طبق ضوابط خود به روز می‌نمایند.

تبصره. اخیراً مجلات الکترونیکی معتبری روی وب ظاهر شده‌اند که ضمن دارا بودن هیأت تحریریه و بعد از داوری به سبک سنتی به انتشار سریع تر و با کیفیت‌تر مقالات (همراه با امکانات پیشرفته جستجو) همت گماشته‌اند. MR و Zbl نیز هر دو به نقد مقالات در مجلات الکترونیکی می‌پردازند. انجمن ریاضی توصیه می‌کند که مقالات در این مجلات نیز به صورت موردنی ارزیابی شوند.

شورای اجرایی انجمن ریاضی ایران

اطلاعیه

بنا به مصوبه جلسه شهریورماه هیأت تحریریه خبرنامه هر یک از علاوه‌مندان به ارسال خبر می‌توانند مطالب خود را مناسب با موضوع به هر یک از اعضای تحریریه، سردبیر و یا به دفتر انجمن ریاضی به شرح ذیل ارسال نمایند:

همایش‌ها و گزارش آن‌ها و مصوبات انجمن: رشید زارع‌نهندی
اخبار و اخبار دانشگاه‌ها: حمید پژشك
فارغ‌التحصیلان دروغ دکتری: علیرضا مدقاقچی
معرفی کتاب و نشریه: محمد جلوداری ممقانی
ده و خانه‌های ریاضیات و اخبار آموزش و پرورش: مانی رضایی
خواندنی‌ها و اخبار انجمن: منصور واعظپور
مقالات‌ها، نامه‌ها و سایر موارد: سردبیر

دنبال امروز، دهکده کوچکی که در آن زندگی می‌کنیم، دنباله است که بزرگ‌ترین دست آوردهای آن، در اغلب موارد، نتیجه همکاری مشترک در قالب تیم‌هایی از دانشمندان متšکل از رشته‌های مختلف علوم، مهندسی و غیره است. دستاوردهایی که انتظار حصول آن‌ها را از یک نفر نمی‌توان داشت. چنین تلاش‌های مشترک پژوهشی در فرهنگ علمی ما، علی‌رغم تأکید نظری، کمتر مشاهده می‌شود.

درک فایده کار مشترک برای آن‌ها که تجربه این کار را دارند آسان است: صرفه‌جویی در انرژی فکری، بالارفتن دقت نتایج، کاهش تعداد اشتباه‌ها، ساده‌شدن روش‌ها، حذف مطالب زائد، گسترش مطلب، یافتن سوالات جدید، پیشنهادهایی برای کارهای بعدی و بالاخره شاید ارتباطی اینترنتی با انسان‌هایی که حتی چهره آن‌ها را ندیده‌ایم.

اما کار مشترک یعنی همکاری تمام اعضا با هم، خواه استاد و خواه دانشجو. این همکاری به روش‌های مختلفی در پژوهش‌های ریاضی صورت می‌گیرد: ایده دادن، راهنمایی دقیق، تولید علم، کمک به رفع حفره‌های اثبات، ویرایش ادبی مطالب، تغییر محتوا، ویرایش علمی و انگیزه بخشیدن.

گاهی مشاهده می‌شود که فردی هیچ سهمی در یک پژوهش نداشته است ولی به دلایلی که از لحاظ علمی ناموجه است، علاقه‌مند و مصر است که نامش به عنوان همکار کار تحقیقاتی بیاید و این تازه در وضعیت خوشبینانه‌ای است که وی ابرامی بر درج نام خود به عنوان مؤلف اول نداشته باشد! این امری است که در الگوهای پژوهشی استاندارد در سطح دنیا کمتر دیده می‌شود. به نظر می‌رسد که باید مکرر گفت و نوشت تا تفکر و فرهنگ‌مان عوض شود و به عنوان بخشی از باورهای جامعه، درج نام در مقاله یا طرحی تحقیقاتی که کوچک‌ترین کاری برای آن انجام نداده‌ایم را اهانتی به خود تلقی کنیم. شما چه فکر می‌کید؟

سردبیر

مطالب مندرج در نشریه منعکس کننده آراء و عقاید نویسنده‌گان است و لزوماً مورد تأیید انجمن ریاضی ایران نیست.

سخن رئیس انجمن

- انتشار کتاب «انفجار ریاضیات» به صورت برخط(online) و هم‌چنین توزیع آن به صورت CD در طی کنفرانس.
- کمک در ایجاد و فعالیت در «کمیته هماهنگی برای عمومی سازی ریاضیات» با همکاری شورای خانه‌های ریاضیات، اتحادیه انجمن‌های علمی دبیران ریاضی، و انجمن آمار.
- برگزاری موفق «روز ریاضیات» ۲۸ اردیبهشت ۱۳۸۴.
- برگزاری «بیست و نهمین دوره مسابقات دانشجویی کشور» با اجرای آئین نامه جدید که نتایج بسیار موفقیت آمیز داشته است.
- برگزاری سینماهای کارگاه‌های برنامه‌ریزی شده که گزارش آن‌ها در شماره‌های مختلف خبرنامه آمده است.
- نشریات
  - بولتن: با هیأت مشاورین خود که به صورت Associate editor در زمینه‌های مختلف ریاضی فعالیت می‌نمایند گامی مؤثر برای اعتلای بولتن برداشته شده است.
  - فرهنگ و اندیشه ریاضی: تعمیم هیأت تحریریه به همکارانی که دارای تخصص‌های گسترده در ریاضیات هستند.
  - خبرنامه: انتشار مرتب‌تر خبرنامه با مطالب پریار و متنوع به صورت برخط (online) حدود یک ماه زودتر از انتشار و توزیع کاغذی آن.
  - تکمیل وب سایت انجمن، که البته در این زمینه منتظر اظهار نظر اعضاء از نحوه ارایه آن هستیم.
  - تصویب نهایی آئین نامه‌های سه جایزه جدید به نام‌های محسن هشتگردی: برای بهترین مقاله ارایه شده در سینماهای هندسه و توبیولوژی انجمن، تقی فاطمی: برای مدرس نمونه، و مهدی بهزاد: برای شخصی که مدیریت نمونه در ریاضیات داشته است.
  - برنامه‌ریزی برای کنفرانس‌های سالانه در: دانشگاه تربیت معلم آذربایجان (۱۳۸۵)، دانشگاه شهید باهنر کرمان (۱۳۸۷) و دانشگاه صنعتی شریف (۱۳۸۸).
  - ادامه همکاری با انجمن‌های ریاضی کشورهای دیگر، مخصوصاً انجمن ریاضی فرانسه.

دکتر محمودیان در خاتمه گزارش خود از اعضاء درخواست کرد برای شورای اجرایی کسانی را انتخاب کنند که دارای انگیزه و ایده بوده، علاقه به فعالیت در این انجمن داشته و مهمتر از همه حاضر به صرف وقت برای این کار باشند.

گزارش در مراسم اختتامیه:

دکتر محمودیان دوباره از گردانندگان کنفرانس، مخصوصاً از دبیر کنفرانس آقای دکتر واعظپور و دبیر علمی کنفرانس آقای دکتر دواز و همه همکارانشان در کمیته‌های مختلف تشکر نموده و گفت

دکتر سیدعبدالله محمودیان در طی سی و ششمین کنفرانس سالانه ریاضی گزارش‌هایی داشتند که به اختصار در اینجا آورده می‌شود.

گزارش در جلسه افتتاحیه

ایشان بعد از خیر مقدم به شرکت کنندگان از ریاست محترم دانشگاه یزد تشکر کرده و به تلاش‌های طاقت فرسای همه اعضای کمیته برگزارکننده این کنفرانس بسیار مهم، ارج نهادند. ایشان گفتند که نوآوری‌هایی که در این کنفرانس در برنامه‌ریزی‌های علمی و سخنرانی‌ها انجام گرفته است برای کنفرانس‌های آینده تجربه بالارزشی خواهد بود و یادآوری کردند که کنفرانس‌های سالانه یکی از فعالیت‌های انجمن است که هر سال با همت و یاری دانشگاه‌های کشور و با تلاش و کوشش همکاران عزیز ریاضی در آن دانشگاه‌ها برگزار می‌شود. سپس دکتر محمودیان با استفاده از مطالب وب سایت انجمن به صورت تصویری حاضرین را در جریان فعالیت‌های انجمن قرار دادند. ایشان اعلام کرد که با مساعدت شهرداری تهران و به خصوص شهردار محترم منطقه ۶، انجمن ریاضی به مکان جدید خود واقع در بلوستان ورشو، خیابان استاد نجات‌اللهی انتقال یافته است. هم‌چنین ایشان خبر انتشار کتاب «انفجار ریاضیات» به صورت CD را که ترجمه فارسی از کتابی است که انجمن‌های ریاضی فرانسه منتشر کرده‌اند اعلام نموده و انتشار آن را به صورت کاغذی در آینده نزدیک نوید دادند.

دکتر محمودیان برای چشم انداز آینده نزدیک اشاره کردند که انجمن درصد است از تمام امکانات فناوری جدید برای کمک به پیشبرد ریاضیات در کشور استفاده نماید. ایشان آمادگی دبیرخانه انجمن را هم از نظر نیروی انسانی و هم از نظر مکانی برای دایر کردن ارتباطات بین ریاضی‌دانان داخل با هم‌دیگر و همین‌طور ریاضی‌دانان داخل و خارج از طریق «کنفرانس‌های ویدئویی» با استفاده از اینترنت اعلام نمودند. در این جلسه از ارگان‌ها و مقامات زیربسط در خواست مساعدت برای ایجاد پهنانی باند لازم کامپیوتری برای انجمن شد.

ایشان از فعالیت‌های آتی انجمن به دهه ریاضیات اشاره کردند و خواستار کمک و همکاری برای برگزار کردن هر چه باشکوه‌تر این دهه شدند.

گزارش به مجمع عمومی

رئیس انجمن پس از اشاره به مطالبی که در روز افتتاحیه گزارش شده بود و این که انجمن در بین تمام انجمن‌های علمی کشور بالاترین امتیاز را آورده است، موارد زیر را از مهمترین اقدامات دوره اخیر اعلام نمود:

- انتقال انجمن به ساختمان جدید واقع در پارک ورشو در تهران.

میزگرد

میزگرد با عنوان: نقد و بررسی کیفی مقالات ریاضی

در سومین روز از سی و ششمین کنفرانس ریاضی کشور، یعنی دوشنبه ۲۱ شهریور ۱۴۰۴ از ساعت ۱۸/۳۰ تا ۲۰ میزگردی تحت عنوان نقد و بررسی کیفی مقالات برگزار گردید مسؤولیت این میزگرد بر عهده دکتر آذرپناه بود و اعضای میزگرد که توسط کمیته علمی کنفرانس انتخاب شده بودند عبارت بودند از آقایان دکتر زارعنهندی، کرمزاده، محسنی مقدم و مدقالچی.

ابتدا دکتر آذرپناه محورها و چالش‌های موجود در این زمینه را به صورت پرسش‌های متعدد به شرح زیر مطرح نمود: آیا اعتبار مقالات بر اساس ISI اصولاً کار درستی است؟ آیا داوری مقالات و نحوه امتیازدهی به آن‌ها برای مقاصد مختلف مانند ارتقاء، اهدای جوایز علمی و غیره در جامعه ما به درستی انجام می‌شود؟ بررسی کیفی انجام می‌گیرد و یا صرفاً کمی است؟ بسیاری از مجله‌های علمی وجود دارند که در قبال چاپ مقاله وجه دریافت می‌کنند و برخی از آن‌ها عملًا مسؤولیت مقاله را به عهده نویسنده می‌گذارند و بدون داوری، از خود سلب مسؤولیت می‌کنند. با این نوع مجله‌ها و هم‌چنین مجلات الکترونیکی چگونه برخورد کنیم؟ مجلات داخلی از نظر کیفی، تنوع و نقش آن‌ها در پیشبرد علم ریاضی را چگونه ارزیابی می‌کنید؟ آیا با همه مقالات در رشته‌های مختلف بایستی یکسان برخورد کرد؟ در دنیا بسیاری از پژوهشگران به تعداد مقالات خود افتخار می‌کنند حال آن که می‌دانیم بسیاری از ریاضی‌دانان با محدود مقالات اساسی خود مطرح و مشهور هستند. در کشور ما برای تشویق پژوهشگران به چاپ مقاله با کیفیت و منع آن‌ها از چاپ متعدد مقالات بی‌کیفیت چه باید کرد؟ سرقت کارهای علمی و کشفیات دیگران از دیرباز در دنیا دیده شده است و در تاریخ علم نیز موارد زیادی به چشم می‌خورد. در کشور ما نیز گاهی این پدیده ناشایست رخ می‌دهد و به جامعه علمی مانع خودش را در می‌شکری از این پدیده چه باید کرد؟ و رسالت ما و انجمن ریاضی در این راستا چیست؟ وقتی نماینده مجلس در جلسهٔ علنی برای مردم به وضوح بیان می‌کند که: «اگر استادی مقاله خودش را در یک مجلهٔ عادی بنویسد دو امتیاز می‌گیرد ولی اگر مقاله دانشجویی را به اسم خودش بنویسد هفت امتیاز می‌گیرد» و سپس این عمل را «سرقت علمی از دانشجو» می‌نامد، آیا نباید در این مورد کمی بی‌پرده‌تر صحبت کنیم؟ در مقالات ریاضی که در دنیا چاپ می‌شوند مرسوم است که نام مؤلفان مقاله به ترتیب الفبا درج شود. در کشور ما بارها دیده شده است که این نظم و سنت زیر پا گذاشته می‌شود علت چیست؟ آیا درست نیست که با این افراد شدیدتر برخورد کرد؟ سپس اعضای میزگرد به شرح زیر اظهارنظر کردند:

نظر به کنفرانس همان نظر اعضای انجمن است که با دادن بهشترين رأي از بين تمام کانديداها به آقای دکتر واعظپور در انتخاب ايشان به عنوان عضو «کميته انتخابات شورای اجرائي انجمن» بر فعاليت موفق ايشان و همكارانشان در اين کنفرانس صحه گذاشتند.

دکتر محموديان سپس به چند نکته از نوآوري‌های سی و ششمین کنفرانس اشاره کردند: اين که برنامه علمی کنفرانس به طور مرتب اجرا گردید و اين که يك روز براي دبيران و معلمان رياضي اختصاص يافته بود که همزمان با بقیه سخنرانی‌ها اجرا می‌شد. برپايي نمايشگاه خانه رياضيات يزد که به جذابیت کنفرانس افزوده بود. شركت چشمگير رياضي‌دانان خوب از کشورهای خارج نيز که در سال‌های اخير کمنگ تر شده بود در اين کنفرانس افزایش يافته بود. برگزاری سه میزگرد با عنوان‌های «دوره‌های دکتری رياضي»، «نقد و بررسی کیفی مقالات رياضي»، «چالش‌های آموزش رياضي» از دیگر برنامه‌های موفق کنفرانس بود.

ايشان نهایتاً تصميم اخير شورای اجرائي انجمن را اعلام نمودند مبنی بر اين که مقالات اريه شده در کنفرانس‌ها به صورت خلاصه مبسوط در يك دفترچه به جای گزارش کنفرانس چاپ خواهد شد و از تمام عزيزانی که مایلند مقاله كامل اريه بهنه دعوت می‌شود آن را به «بولتن انجمن رياضي» بفرستند تا پس از داوری به صورت عادي در اين نشریه چاپ شود.

خبرنامه

اعضای جدید کمیته انتخابات آینده انجمن

در مجمع عمومی انجمن که همزمان با کنفرانس ریاضی بیز در ۲۰ شهریور ماه امسال برگزار شد اعضای کمیته انتخابات انجمن به شرح زیر برگزیده شدند:

۱. آقای دکتر منصور واعظپور
۲. آقای دکتر عبدالعزيز عبدالله
۳. آقای دکتر علی رجالی
۴. آقای دکتر عباس سالمی
۵. خانم لیلی حاتم‌زاده

و بنابراین انتشار آن‌ها دچار اشکال می‌شود. به خصوص تصمیم وزارت علوم در مورد تخصصی کردن مجلات علوم باعث شده است تا تعداد مجلات ریاضی افزایش یابد. پیشنهاد می‌شود که انجمن ریاضی با دعوت از مدیران مسؤول و سردبیران این نوع مجلات هماهنگی لازم را برای ادغام آن‌ها در قالب یک مجله زیرنظر انجمن ریاضی به عمل آورد. در خصوص سرقت‌های علمی، بنابر اطلاعات موجود تعداد اندکی از همکاران ریاضی تخلفاتی در مورد سرقت‌های علمی داشته‌اند. این امر نباید به گونه‌ای مطرح شود که عده‌ای تصور کنند بسیاری از ریاضی دانان ایرانی دست به چنین کاری می‌زنند. برای حفظ حیثیت جامعه ریاضی کشور باید با این تعداد قلیل برخورد قاطعی انجام گیرد. ولی در خبرنامه‌ها و محافل علمی حتماً ذکر شود که افراد مذکور از دو یا سه نفر تجاوز نمی‌کند. بالاخره در ارتباط با مجلات، طی نامه‌ای از سوی انجمن ریاضی ایران از همه گروه‌های ریاضی خواسته شود که اسامی مجلات بی‌اعتبار و یا کم‌اعتبار بین‌المللی یا داخلی را به انجمن ریاضی اعلام نمایند.

حبيب شریف:

در خصوص تعداد مجلات علمی کشور به نظر اینجانب در حالی که بولتن انجمن ریاضی ایران که قدیمی‌ترین و معترض‌ترین مجله علمی ریاضی کشور به تعداد کافی مقاله برای بررسی و چاپ ندارد بسی جای شگفتی و تعجب است که تعداد زیادی مجله ریاضی در کشور و در دانشگاه‌های مختلف شروع به کار کرده‌اند. آیا این مجلات موفق خواهند شد و می‌توانند به چاپ خود ادامه دهند جای تأمل فراوان دارد. آیا بهتر نیست که اعضای انجمن ریاضی در جهت تقویت بولتن انجمن ریاضی ایران همت نمایند؟ در خصوص ISI ارزشیابی علمی مجلات متأسفانه در چند سال اخیر بحث به صورتی اغراق آمیز مورد توجه قرار گرفته است. البته باید اذعان نمود که ISI کمک شایانی به گسترش علم می‌نماید ولی این‌که "اگر مجله‌ای توسط ISI نمایه شود خوب و اگر نشود بد است" جمله‌ای اغراق آمیز است که بعضاً باعث گمراهی می‌شود. لذا پیشنهاد مشخص بنده این است که باید با دو دیدگاه زیر به مقالات رسیدگی شود:

الف: اگر بحث ارزشیابی مادی است و جهت تشویق مادی همکاران به ورود و ادامه تحقیق و پژوهش است نباید حساسیت چندانی نشان داده شود و اساساً به هر طریق که به همکاران کمک مادی شود قبول است.

ب: هنگامی که مقالاتی مورد ارزیابی علمی قرار می‌گیرند به نظر اینجانب باید بحث مقاله محوری دنبال شود. به عبارت واضح‌تر جهت ارزیابی مقالات برای ارتقا و اخذ مدرک دکتری و غیره باید کمیته‌های منتخب و تخصصی با صرف وقت، مورد را مطالعه و نظر کارشناسی خود را اعلام نمایند. البته مجموعه این ارزیابی‌ها و نوع نمایه شده مجلات می‌توانند در نهایت به ارزیابی علمی تقریباً واقعی مقاله منجر شوند. گرچه مطالب فوق جای صحبت طولانی

احمد حقانی:

ریشه مشکلات موجود در آئین‌نامه‌هایی که ناظر بر ارتقا، فرست مطالعاتی و اعطای جوایز است رانته‌های پژوهشی می‌باشد که به طور یکسان با تمام رشته‌های علمی که هر کدام دارای طبیعتی متفاوت هستند و ویژگی‌های خاص خود را دارند، برخورد می‌کند. طبعاً این‌ها نیاز به اصلاح دارند، نه به این ترتیب که آئین‌نامه برای همه رشته‌ها یکسان باشد بلکه باید حق تنظیم آن‌ها به گروه‌های کوچک‌تر درخور دانشگاه‌ها داده شود.

امیدعلی کرم‌زاده:

نوشتن مقاله سلیقه شخصی فرد است، چه از نظر تعداد چه از نظر شکل ظاهری و چه از نظر انتخاب مکان انتشار، اما این وظیفه متخصصین است که زمانی که بحث ارزشیابی به میان می‌آید محتوای مقالات درنظر گرفته شود. نه تعداد آن‌ها موضوع ISI موضوعی است که نباید به عنوان تنها ملاک ارزشیابی کیفی یک مقاله ریاضی به کار رود.

رحیم زارع‌نهندی:

در باره اعتبار مقالات بر اساس ISI معتقدم که نباید افراط یا تفريطی صورت گیرد. ISI مؤسسه‌ای است آماری که مجلات مختلف را بر اساس معیارهای خود نمایه می‌کند و به عنوان یک روش برای محک زدن مجلات، مرجع خوبی است ولی نباید اساس برنامه‌ریزی یک کشور باشد و همه چیز را با همین محک ارزشیابی کند.

علیرضا مدقالچی:

افزایش کمی مقالات مؤثر بود ولی کمی گرایی بر کیفیت مقالات تأثیر گذاشته است. اقدامات سال‌های اخیر در مورد مطرح کردن مجلات ISI و بحث و گفتگو در مورد کیفیت مقالات از نظر اینجانب نتایج مثبت داشته و تا اندازه‌ای باعث رشد تحقیقات شده است. تعداد مجلات داخلی بیش از اندازه است، در این زمینه باید راهکارهای اندیشه‌شود تا این مجلات از نظر کمی کاهش و از نظر کیفی ارتقا یابد. اکیداً روی نوشتن مقالات به صورت الفبا توصیه شود و باید استراتژی ارتقا کیفی را بررسی و بر آن اساس راهکارهای لازم را پیدا کنیم.

بعد از اظهارات اعضای میزگرد چند تن از حضار در سالن در خصوص چالش‌های موجود و همچنین در انتقاد از بولتن انجمن ریاضی ایران سخنانی را به شرح زیر ایراد کردند.

طاهر قاسمی:

با مجلات موجود در ریاضی یا کلّ علوم (وابسته به دانشگاه‌ها) چه باید کرد؟ این نوع مجلات مقاله کافی برای چاپ دریافت نمی‌کنند

در مهر سال ۸۴ برای بولتن ارسال می‌کند ممکن است شاهد چاپ آن در شماره‌ای مربوط به سال ۸۳ شود. این در حالی است که بسیاری از هیأت‌های ممیزه، تاریخ چاپ مقاله را ملاک ارزیابی فعالیت اعضای هیأت علمی قرار می‌دهند. بنابراین اگر فردی در تیرماه سال ۸۴ ارتقاء یافته باشد دیگر نمی‌تواند از این مقاله در ارتقا به مرتبه بالاتر استفاده نماید.

این‌ها، کم و بیش نظر من بود.

شهرام رضاپور:

نکته قابل توجه در این کنفرانس از نظر اینجانب شروع بیان صریح برخی از مشکلات اساسی در زمینه‌های مختلف است. چگونه می‌توان مباحث امتیازدهی، ارتقا یا جداسازی قوانین رشته ریاضی از برخی رشته‌های دیگر را به تصویب وزارت رساند یا آن را به طور واقعی به مراحل اجرایی رساند. نکته دیگر آن است که چند سال باید منتظر باشیم تا همانند برخی از دانشگاه‌های خارج از کشور، به طور علمی شاهد باشیم که ارتقاها بر اساس کیفیت باشند و مثلًا یک استادیار بتواند با دو یا سه مقاله بسیار سطح بالا به مقام استادی ارتقا یابد؟ درباره مجلات ISI باید اذعان کنیم که هم مجلات خوب و هم مجلات بد در بین آن‌ها وجود دارد و البته اینجانب اصلًا با مجله ISI که با پول مقاله چاپ کند، برخورد نکرد و اگر موردنی هست لطفاً در خبرنامه انجمن چاپ شود تا ما هم مطلع شویم. در هر حال در بررسی مجلات باید ملاک ISI تنها ملاک موردنظر باشد بررسی مجلات باید به متخصصین ریاضی و اگذار شود. درباره رعایت ترتیب حروف الفبا در مقالات برای نویسنده‌گان به نظر می‌رسد جالب باشد مشروط بر آن که برخی از قوانین به خصوص درباره جدول مربوط در آئین‌نامه ارتقا بتواند تصحیح شود. با آن‌که راه کارهایی هم‌چون دادن مدرک کتبی برای سهم عضویت اصلی در مقاله هست اما این نگرانی هم برای نویسنده اصلی هست که اگر مشترکین دیگر در مقاله در خارج از کشور باشند یا نخواهند که چنین نامه‌ای بدهند، چه باید کرد؟

بالاخره در مورد بولتن از آقای دکتر زارع‌نهندی یک سوال دارم. آیا بولتن و یا انجمن راه کاری برای ارتقا و شناسایی بولتن در سطح بین‌المللی دارد؟ آیا در این زمینه سیاستی وجود دارد؟ لطفاً در این زمینه توضیح بفرمایید.

رحیم زارع‌نهندی:

در مورد سوالات و انتقاداتی که درباره بولتن انجمن ریاضی ایران مطرح شد واقعیت این است که سوتعفاهم پیش آمده است و اطلاع‌رسانی خوبی صورت نگرفته است و بسیاری از انتقادات وارد نیست. به عنوان مثال شیوه ارسال مقالات به داوری به دو روال زیر انجام می‌گیرد:

الف - اگر مقاله‌ای مستقیماً به یکی از اعضای افتخاری هیأت تحریریه بر اساس تخصص وی ارسال شود، عضو مربوطه مقاله را

و مفصل دارد و شاید در این خلاصه نتوان کلیه زوایا و ظرافت کار را مورد توجه قرار دارد ولی نکته مهم و قابل اهمیت، ارزیابی تخصصی و دقیق مقالات است.

در مورد عدم استقبال همکاران جهت ارسال کارهای علمی خود به بولتن نیز عوامل متعددی دخالت دارند که از آن جمله می‌توان نکات زیر را بیان نمود:

الف: طولانی بودن زمان پاسخ پذیرش یا رد مقاله از طرف بولتن.
ب: ناشناخته بودن بولتن در سطح بین‌المللی.

امید است که اعضای محترم هیأت تحریریه که تلاش بی‌وقفه آنان مورد تقدیر و تشکر است، در جهت بهبود کیفیت بولتن و رفع نقاطی فوق با جدیت بیشتر اقدام نمایند.

محمد صالحیان:

مطالبی راجع به مجلات علمی - پژوهشی داخلی با اشاره به بولتن انجمن ریاضی خدمتمن عرض می‌کنم. می‌خواهم چند عامل را که ظاهراً باعث شده است افراد علاقه کمتری به ارسال مقاله خوب برای مجلات داخلی داشته باشند را فهرست نمایم.

اولین عامل این است که هر فردی انتظار یک داوری منصفانه و در عین حال دقیق و متناسب با سطح مجله را از نشریه‌ای که مقاله‌اش را به آن‌جا ارسال کرده است دارد. موقع دارد مقاله‌اش فقط با چند جمله ساده و بدون دلیل رد نشود. در غیر این صورت رغبت افراد به ارسال مقاله به آن مجله کاهش می‌یابد. نمونه‌ای را سراغ دارم که داور یک مجله خارجی حدود دو صفحه از مقاله‌ای ایراد گرفته بود و ضمن ارایه پیشنهادهایی، آن را رد کرده بود؛ در عین حال نویسنده مقاله بسیار راضی بود. البته آقای دکتر زارع‌نهندی فرمودند که داوری‌ها در بولتن به این سمت حرکت کرده است و این جای سپاس دارد.

دومین عامل تعداد داوران و کیفیت آن‌هاست. من یک مجله علمی - پژوهشی در ایران سراغ دارم که هر مقاله‌اش را به ۶ تا ۱۰ داور می‌فرستد و موقعی که نظر ۳ تا از داوران (که باید یکی از آن‌ها خارجی باشد) دریافت شد در مورد پذیرش یا رد مقاله تصمیم‌گیری می‌کند. این در حالی است که بسیاری از مجلات معترن دنیا مانند Proc. Amer. Math. نتیجه می‌کند که این البته زمان انتظار برای اعلام نتیجه می‌گذرد (مثلاً ۱۰۰ روز کاری) و واقعاً هم به آن عمل می‌کند.

سومین عامل این است که بولتن در جوامع علمی خارج از کشور کمتر شناخته شده است یکی از همکاران خارجی اینجانب در یک مقاله مشترک، من را از ارسال مقاله‌مان به بولتن برحدار داشت، زیرا معتقد بود باید مقاله در جایی چاپ شود که خواننده داشته باشد. پس بهتر است بولتن راه کارهایی را برای معرفی بیش از بیش این مجله به اجرا گذارد.

چهارمین عامل این است که بولتن در زمان‌هایی در طول انتشارش از زمان واقعی عقب بوده است. فردی که مقاله‌اش را مثلاً

امیدعلی کرمزاده:

در مورد بهتر شدن بولتن انجمن ریاضی ایران با توجه به عدم توزیع آن در سطح بین المللی، بهتر است با انتشارات Springer تماس گرفته شود تا حداقل مانند مجلات ریاضی چین و یوتام، انتشار بولتن را نیز طبق قراردادی به عهده بگیرند.

فریبزر آذرپناه
دانشگاه شهید چمران اهواز

میزگرد دوره‌های دکتری ریاضی در جریان کنفرانس ریاضی کشور در دانشگاه بیزد

طبق برنامه کمیته علمی سی و ششمین کنفرانس ریاضی کشور در ساعت ۶ بعدازظهر روز شنبه ۱۹ شهریورماه میزگردی برای نقد و بررسی دوره‌های دکتری ریاضی کشور برگزار گردید.
ابتدا از طرف کمیته میزگرد شامل آقایان دکتر: حقانی، کرمزاده، و تومانیان مسائلی به شرح زیر مطرح شد.

- ۱ - آیا کیفیت دوره‌های دکتری از بد و ایجاد این دوره‌ها، روند رو به رشد داشته است؟

۲ - آیا ظرفیت دانشگاه‌ها در خصوص پذیرش دانشجوی دکتری، جوابگوی نیاز جامعه می‌باشد؟

۳ - آئین‌نامه‌های وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در خصوص دوره‌های تحصیلات تکمیلی خصوصاً آئین‌نامه‌های اخیر را که حاکی از حذف امتحان جامع است، چگونه ارزیابی می‌کنید؟ آیا این آئین‌نامه‌ها به رشد علمی این دوره‌ها کمک می‌کنند؟

۴ - نحوه رفتار دانشگاه‌ها و ضوابط داخلی آن‌ها در ارتباط با دوره‌های دکتری متفاوت‌اند (مثلاً تعداد مقالات، شکل پایان‌نامه‌ها، کمیته‌های داوری در دفعه‌هایها و از این قبیل) آیا یک ضابطه کلی برای هماهنگ کردن و قانونمند کردن گروه‌ها در این خصوص را لازم می‌دانید؟ و اگر چنین است آیا لطمہ‌ای به استقلال دانشگاه‌ها وارد نمی‌شود؟

۵ - فوائد و مضرات اعزام کوتاه‌مدت دانشجویان دوره‌های دکتری به خارج از کشور چیست؟

۶ - آیا بورسیه شدن دانشجویان در یک دانشگاه را الزامی می‌دانید؟

۷ - شرایط لازم برای این‌که یک عضو هیأت علمی بتواند استاد راهنمای دوره دکتری باشد چیست؟ آیا علاوه بر سوابق علمی، عملکرد وی در زمانی که استاد راهنمایی می‌باشد اهمیت ندارد؟ مثلاً یک استاد راهنمای دروغ دکتری می‌تواند هفته‌ای ۲۰ ساعت تدریس در دانشگاه‌های مختلف داشته باشد، پایان‌نامه‌های متعدد دوره‌های تحصیلات تکمیلی و همچنین

تنها به یک داور بر اساس سلیقه خود می‌فرستد و پس از دریافت جواب قانع کننده، برای تصمیم‌گیری گزارش داور را همراه با نظر شخصی خود، به سردبیر بولتن ارسال می‌کند. در مورد مقالاتی که مستقیماً به انجمن یا سردبیر بولتن ارسال می‌شود و به زمینه تخصصی یکی از اعضای افتخاری هیأت تحریریه مربوط است، مقاله توسط سردبیر برای فرایند داوری ارسال می‌شود.

ب - در صورتی که مقاله‌ای در زمینه تخصصی هیچ یک از اعضای افتخاری هیأت تحریریه نباشد، هیأت تحریریه بولتن فقط یک داور تعیین می‌کند و معیار انتخاب فردی است که بتواند داوری را از نظر تخصصی روی مقاله انجام دهد و دانشگاه یا کشور وی مطرح نیست.

البته اغلب داوران بولتن از خارج از کشور هستند. پس از دریافت گزارش داوری تصمیم نهایی در هیأت تحریریه گرفته می‌شود. در هر دو مورد اگر نظر همان داور نخست برای تصمیم‌گیری کافی نباشد مقاله به داور دوم ارسال می‌شود.

پ - میانگین مدت زمان داوری برای مجلات مختلف حدود یکسال است و این مدت زمان اخیراً در بولتن در مجموع کاهش یافته است، ولی مواردی وجود دارد که علی‌رغم تلاش اعضای هیأت تحریریه روند داوری را طولانی می‌کند و کار زیادی در این مورد نمی‌توان انجام داد.

ت - در مورد معرفی بولتن در سطح بین المللی اقدامات متعددی در جهت رسیدن بولتن به نمایه شدن در ISI صورت گرفته است که این اقدامات پیرو نامه رسمی رئیس وقت انجمن ریاضی بوده است. به ویژه انتصاب اعضای افتخاری هیأت تحریریه که از ریاضیدانان سرشناس دنیا هستند در این راستا صورت گرفته است. مشکل اصلی تأخیر در چاپ به موقع بولتن و نداشتن مقاله کافی برای چاپ است که حمایت اعضای جامعه ریاضی را برای ارسال مقاله و زین می‌طلبید.

ث - اقبال ریاضی دانان خارجی به ارسال مقاله به بولتن به طور قابل توجهی افزایش یافته است، مثلاً در شماره اخیر از ۵ مقاله، ۲ مقاله به وسیله مؤلفین خارجی و یک مقاله به طور مشترک توسط مؤلفین خارجی و داخلی تدوین شده است.

علیرضا مدقالچی:

بولتن انجمن ریاضی ایران بهترین مجله داخلی ریاضی است ولی هنوز به مرحله‌ای نرسیده است که در سطح جهانی مطرح باشد. از این رو لازم است اقداماتی از طرف هیأت تحریریه و همکاری‌های خوب از طرف اعضای انجمن به عمل آید تا مجله به نحو مطلوب چاپ شود. توصیه می‌شود همکاران قول اخلاقی دهند تا در داوری مقالات وقت‌گذاری کنند و مقالات را خوب داوری کنند. کوشش شود که همکاران در نوشتن مقالات علاوه بر محتوا و شکل ظاهری از مقالات همکاران داخلی هم نهایت استفاده را بینند و در مراجع از آن‌ها استفاده کنند.

مقاله

رده‌بندی موضوعی ریاضیات (MSC)

یک نوع طرح رده‌بندی Mathematics Subject Classification تخصصی است که در ابتدا برای دسته‌بندی مطالب موجود در دو پایگاه Zentralblatt Mathematical Reviews (MR) و (ZBL) مورد استفاده قرار گرفت. MSC2000 نسخه ویرایش شده Math. آین رده بندی از سال ۱۹۹۱ است که حاصل کار دسته جمعی ویراستاران MR و ZBL می‌باشد.

تغییرات ایجاد شده این رده‌بندی شامل حذف برخی رده‌ها، جایگزینی و جایگزینی رده‌ها و حتی ایجاد رده‌های جدید است. این طرح رده‌بندی مانند رده‌بندی دهدۀ دیوی (DDC) ساختاری منطقی دارد که علوم ریاضی را به بیش از ۵۰۰۰ رده فرعی تر تقسیم‌بندی می‌کند از این رو موضوعات مختلف این علم، در رده‌های دو رقمی، سه رقمی و پنج رقمی به شکل زیر قابل دسته‌بندی است. مثلا:

46: Functional Analysis

46C: Self-adjoint Operator Algebras

46C05: General Theory of C^* -algebras

همان‌طور که ملاحظه می‌شود ساختار رده‌بندی MSC نیز مانند رده‌بندی‌های دیگر سلسۀ مراتبی بوده و از نظم خاصی تبعیت می‌نماید که این قاعده منظم در کل رده‌بندی رعایت شده و هدف اصلی آن کمک به دو دسته از افراد است: اول محققانی که در زمینه خاصی کار می‌کنند و دوم افرادی که با موضوع آشنایی دارند و خواستار اطلاعات پیشتری راجع به آن هستند.

طرح رده‌بندی مذکور مانند تمامی طرح‌های رده‌بندی عمومی و تخصصی دیگر، قانونی مشخص برای کدساری دارد که ساختار کلی آن بیشتر شبیه طرح رده‌بندی دهدۀ دیوی و رده‌بندی دهدۀ جهانی می‌باشد. که به طور خلاصه از این قرار است:

هر منبع اطلاعاتی که قرار است بوسیله MSC رده‌بندی شود در ابتدا یک رده مقدماتی با کدی ساده دریافت می‌کند و اگر موضوع آن منبع تلفیقی از دو یا چند موضوع باشد در آغاز رده مقدماتی (اولیه) به عنوان مهمترین رده در نظر گرفته شده و رده موضوع دوم به دنبال آن می‌آید برای مثال اگر مقاله یا کتابی در مورد حل مسئله نظریه گراف با استفاده از علوم کامپیوتر باشد رده‌بندی و کدگذاری آن روال زیر را دارد:

05C(Graph Theory) + 68(Computer Science) = 05C68

هدف اصلی ایجاد رده‌بندی‌های تخصصی مانند MSC کمک هرچه بیشتر به محققان است تا بتوان به کمک آن هر واحد اطلاعاتی را موشکافانه رده یا رده‌های خاصی را مورد توجه قرار می‌دهند که با قرارگرفتن کد مربوط به آن موضوع در کنار عنوان، کار انتخاب برای محقق آسانتر می‌شود. اما سؤالی که در باب تمامی طرح‌های رده‌بندی چه عمومی و چه تخصصی در مورد بازیابی مطرح است این است که اگر به عنوان خاصی چندین کد بازیابی تعلق گیرد چگونه می‌توان در تمامی کدها (از طریق کدهای

کارهای اجرایی داشته باشد؟ آیا نباید محدودیتی قائل شد؟ آیا شیوه حق‌التدرسی که بر دانشگاه‌ها حکم فرماست تأثیر سوء بر دوره‌های دکتری نمی‌گذارد؟ راهکار مناسب کدام است؟

۸. مقاله‌ای که دانشجوی دکتری از رساله خود استخراج می‌کند مرسوم است که نام استاد راهنما نیز به عنوان نویسنده مقاله، ذکر می‌شود، حتی اگر همه کار توسط دانشجو انجام شده باشد. آیا در چنین حالتی اعتقاد دارید که نام استاد راهنما در مقاله درج شود؟

۹. کمیته داوری برای دفاع از رساله در گروه شما چگونه انجام می‌شود؟ آیا تاکنون اتفاق افتاده است که یک دانشجوی دکتری در دفاع از رساله خود موفق نشود؟ آیا داوران به خاطر این که همکار ما هستند در ابراز عقیده دچار مشکل و رودریاستی نمی‌شوند؟ اگر چنین است، جلسه دفاع از رساله چه سودی دارد؟

پس از طرح سوالات فوق همکاران حاضر در جلسه نظرات خود را بازگو کردند. در طول جلسه فیلم‌برداری انجام شده است و نظرات ضبط شده است. از آنجایی که موضوع بسیار مهم است، کمیته در نظر گرفت که مراتب در خبرنامه درج و از گروه‌های آموزشی درخواست شود که با طرح موضوع در جلسه‌های تحصیلات تکمیلی، نظرات سازنده خود را اعلام فرمایند تا با جمع‌بندی همه نظرات نتیجه به عنوان نظر جامعه ریاضی کشور و از طریق انجمن ریاضی ایران به مقامات ذیصلاح و تصمیم‌گیر ارسال شوند. خواهشمند است نظرات به نشانی: دانشکده ریاضی و دانشگاه تبریز - تومانیان ارسال گردد.

مگدیج تومانیان
دانشگاه تبریز

انجمن ریاضی ایران نهایت تشکر و امتنان را از شهرداری منطقه ۶ تهران که ساختمان جدیدی را در اختیار انجمن برای استقرار دپیرخانه قرار دادند می‌نماید.

هر ایدال در $[K[x_1, \dots, x_n], I]$, به شکل $\langle F \rangle$ است. یعنی توسط یک زیرمجموعه متناهی از چندجمله‌ای‌های دارید آمده است. یک ترتیب تک جمله‌ای روی $[K[x_1, \dots, x_n], I]$, یک ترتیب کلی که روی مجموعه همه تک جمله‌ای‌های $x^a = x_1^{a_1} x_2^{a_2} \dots x_n^{a_n}$ آن می‌باشد که دارای دو خاصیت زیر می‌باشد:

(۱) ضربی است. یعنی $x^a \prec x^b \Rightarrow x^{a+c} \prec x^{b+c}$ برای همه x^a, x^b, x^c در $\mathbb{N}^n$, $a, b, c \in \mathbb{N}^n$.

(۲) تک جمله‌ای ثابت، کوچکترین جمله است. یعنی برای همه

به عنوان مثال یک ترتیب تک جمله‌ای (برای $n=2$), ترتیب الفابی درجه است. یعنی

$$\dots \prec x_3 \prec x_2 \prec x_1 \prec x_2 x_3 \prec x_1 x_3 \prec x_1 x_2 \prec x_1 x_2 x_3 \prec \dots$$

اگر یک ترتیب تک جمله‌ای مانند $\prec$ را ثابت نگاه داریم، آنگاه هر چندجمله‌ای f دارای یک جمله آغازی یکتاً $in_{\prec}(f) = x^a$ می‌باشد. یعنی بزرگترین تک جمله‌ای با ضربی غیرصرف که در چندجمله‌ای f ظاهر شده است. جمله‌های f را بر اساس ترتیب $\prec$ به صورت نزولی می‌نویسیم و اغلب زیربزرگترین جمله خط می‌کشیم. برای مثال، یک چندجمله‌ای درجه دوم به صورت

$$f = 3x_3^2 + 5x_1x_2 + 7x_2^2 + 11x_2 + 13x_1 + 17$$

نوشته می‌شود.

حال فرض کنیم I ایدالی در $[K[x_1, \dots, x_n], I]$ باشد. آنگاه ایدال آغازی I , که آن را با $in_{\prec}(I)$ نمایش می‌دهیم، ایدال تولید شده توسط جملات آغازی تمامی چندجمله‌ای‌های در I می‌باشد. یعنی

$$in_{\prec}(I) = \langle in_{\prec}(f) : f \in I \rangle.$$

حال یک زیرمجموعه متناهی G از I , بر حسب ترتیب $\prec$, را یک پایه گرینر برای I می‌نامیم هرگاه جملات آغازی عناصر G برای تولید ایدال آغازی I کافی باشد، یعنی

$$in_{\prec}(I) = \langle in_{\prec}(g) : g \in G \rangle.$$

برای پایه گرینر بودن، هیچ شرط مینیمال بودنی لازم نیست. اگر G یک پایه گرینر برای I باشد، آنگاه هر زیرمجموعه متناهی از I که شامل G باشد نیز یک پایه گرینر I خواهد بود.

برای رفع نقص مینیمال بودن گوییم G یک پایه کاسته است اگر:

(۱) برای هر $g, h \in G$, ضرب $g \prec h$ در g , برابر یک باشد،

(۲) مجموعه $\{in_{\prec}(g) : g \in G\}$ یک مجموعه مولد مینیمال برای $in_{\prec}(I)$ باشد،

(۳) هیچ جمله غیرآغازی هر $g \in G$ در $in_{\prec}(I)$ نباشد. با این تعریف، قضیه زیر را می‌توان بیان کرد:

روی $[K[x_1, \dots, x_n], I]$ یک ترتیب تک جمله‌ای $\prec$ را ثابت نگاه می‌داریم. آنگاه نسبت به این ترتیب هر ایدال I در $[K[x_1, \dots, x_n], I]$, دارای یک و فقط یک پایه گرینر کاسته می‌باشد.

پایه گرینر کاسته G برای ایدال I را می‌توان از هر مجموعه مولد برای I , به کمک روشی که توسط برونو بوخبرگر^۲ در تزدکتراش ارایه داد، به دست آورد. بوخبرگر این روش را به نام استاد راهنمایش ولفسانگ گرینر^۳ نامگذاری کرد. با یازنگری دقیق تر در این روش، ایده پایه گرینر را می‌توان در مراجع قدیمی تر، از جمله مقاله‌ای که در سال ۱۹۰۰ توسط پاول جردن^۴ که یک متخصص نظریه پایه‌ها بود، پیدا کرد. اما بوخبرگر اولین فردی بود که الگوریتمی برای محاسبه پایه‌های گرینر ارایه داد.

Bruno Buchberger^۲
Wolfgang Gröbner^۳
Paul Gördan^۴

مختلف) بازیابی شود. به کارگیری ارجاعات متقاطع کلید این مشکل است لذا در MSC با دو نوع ارجاع مواجه می‌باشیم:
۱. اصطلاح "نگاه کنید به" خواننده را به موضوع پذیرفته شده دیگری هدایت می‌کند مثل:

00A69 General Applied Mathematics for Physics, see

00A79 and section 70 through 86

۲. اصطلاح "نیز نگاه کنید به" توجه خواننده را به موضوعات مترادف، مشابه یا همتراز دیگر جلب می‌کند مثل:

00A35 Methodology of Mathematics, [see also 97Cxx,
97Dxx didactics]

رده‌بندی مذکور به دو شکل در پایگاه انجمن ریاضی امریکا (www.ams.org) قابل دسترسی است اول قالب pdf و دیگری با قالب HTML که با صفحه‌ای دینامیک امکان جستجو با عملگرهای مختلف را برای علاقه‌مندان فراهم می‌سازد.
شهربانو صادقی گرجی
کارشناس اطلاع‌رسانی دانشگاه فردوسی مشهد

پایه گرینر چیست؟

برند اشتورم فلس^۱

یک پایه گرینر، یک مجموعه متناهی از چندجمله‌ای‌های چندمتغیره، با ضرایب در یک میدان است که خواص الگوریتمی مطلوبی دارند. هر مجموعه از چندجمله‌ای‌ها می‌توانند به یک پایه گرینر تبدیل شوند.

این فرایند تبدیل، تعییمی از سه الگوریتم آشناست. یعنی الگوریتم حذفی گاؤس برای حل دستگاه‌های معادلات خطی، الگوریتم اقلیدسی برای محاسبه بزرگترین مقسوم‌علیه مشترک دو چندجمله‌ای یک متغیره^۲ و الگوریتم سیمپلکس برای حل مسائل برنامه‌ریزی خطی. مرجع [۳] را ببینید. برای مثال، ورودی الگوریتم حذفی گاؤس یک مجموعه از چندجمله‌ای‌های خطی همچون:

$$F = \{2x + 3y + 4z - 5, 3x + 4y + 5z - 2\}$$

می‌باشد و الگوریتم F را به یک پایه گرینر:

$$G = \{x - z + 14, y + 2z - 11\}$$

تبدیل می‌کند.

فرض کنید K یک میدان باشد. مثلاً میدان اعداد حقیقی $\mathbb{R}$ میدان اعداد مختلط $\mathbb{C}$ ، میدان اعداد کوپیا^① یا یک میدان متناهی $K = \mathbb{F}_p$. حلقه چندجمله‌ای‌ها از n متغیر و با ضرایب در K را با $[K[x_1, \dots, x_n], I]$ نمایش می‌دهیم. اگر F مجموعه‌ای دلخواه از چندجمله‌ای‌ها باشد، آنگاه $\langle F \rangle$ ایدال پدید آمده توسط F ، از تمام ترکیب‌های خطی به صورت

$$\langle F \rangle = \{p_1 f_1 + \dots + p_r f_r : f_1, \dots, f_r \in F; p_1, \dots, p_r \in K[x_1, \dots, x_n], r \in \mathbb{Z} \geq 0\}$$

تشکیل شده است. در مثال فوق، مجموعه F و پایه گرینر آن G ، هر دو، یک ایدال را تولید می‌کنند. یعنی $\langle G \rangle = \langle F \rangle$. بنا بر قضیه پایه گرینر،

^۱ استاد ریاضی و علوم کامپیوتر دانشگاه کالیفرنیا در برکلی (Bernd Sturmfels)

شده از چندجمله‌ای‌ها، مانند G . یک پایه گرینر می‌باشد؟ برای پاسخ به این سؤال، هر دو چندجمله‌ای g ، g' در G را در نظر بگیرید و S چندجمله‌ای $(m'g - mg')$ حرف اول کلمه $(syzygy)$

را بسازید در اینجا m و m' تک جمله‌ای هایی از کوچکترین درجه ممکن هستند که در رابطه $(g') = m.in_{\prec}(g) = m.in_{\prec}(m'.in_{\prec}(g))$ می‌باشد. الگوریتم تقسیم S -چندجمله‌ای $m'g - mg'$ عضو ایدال $\langle G \rangle$ می‌باشد.

نسبت به پایه گرینر احتمالی G را برابر $m'g - mg'$ به کار می‌بریم. شکل نرمال حاصل برای این چندجمله‌ای یک ترکیب K -خطی از تک جمله‌ای‌ها می‌باشد که هیچ یک از آن‌ها بر جمله آغازی هر یک از عنصر G قابل قسمت نیست. یک شرط لازم برای این که G یک پایه گرینر باشد این است که

$$\text{normalform}_G(m'g - mg') = 0, \quad \forall g, g' \in G$$

شرط بوخیرگر بیان می‌کند که شرط لازم فوق کافی نیز می‌باشد. یک مجموعه G از چندجمله‌ای‌ها یک پایه گرینر است اگر و فقط اگر تمامی S -چندجمله‌ای‌ها شکل نرمال صفر داشته باشند. به کمک این معیار می‌توان الگوریتم بوخیرگر را برای محاسبه پایه گرینر کاسته G و برای هر مجموعه F از ورودی‌ها به کاربرد.

روی هم‌رفته، پایه‌های گرینر و الگوریتم بوخیرگر برای پیدا کردن آن‌ها، مفاهیمی اساسی در جبر هستند. این‌ها، ابزار لازم برای انجام محاسبات پیشرفته‌تری در هندسه جبری، همچون نظریه حدف^۱، محاسبه کوهمولوژی‌ها، تحلیل تکینگی‌ها^۲ و غیره را مهیا می‌سازند. مدل‌سازی به کمک چندجمله‌ای‌ها، در همه رشته‌های علوم و مهندسی امری فراگیر شده است. به همین دلیل پایه‌های گرینر توسط پژوهشگران در مسائلی همچون بهینه‌سازی، کدینگ، روبوتیک، نظریه کنترل، آمار، بیولوژی آماری و پیاری حوزه‌های دیگر به کار گرفته شده‌اند. ما خواهند را دعوت می‌کیم تا یکی از پیاده‌سازی‌های الگوریتم بوخیرگر (مثلًا در نرم‌افزارهای CoCoA، Singular، Mathematica، Maple، Magma، Macaulay 2) را تجربه کند.

مراجع

- David Cox, John Little, and Donal O’Shea, Ideals, Varieties and Algorithms, An Introduction to Computational Algebraic Geometry and Commutative Algebra, Second ed., Undergraduate Texts in Mathematics, Springer - Verlag, New York, 1997.
- Niels Lauritzen, Concrete Abstract Algebra: From Numbers to Gröbner Bases, Cambridge University Press, 2003.
- Bernd Sturmfels, Two Lectures on Groebner Bases, New Horizons in Undergraduate Mathematics, VMath Lecture Series, Mathematical Sciences Research Institute, Berkeley, California, 2005.
<http://www.msri.org/Communications/Vmath/Special-Publications/>

منبع:

Bernd Sturmfels, What is a Gröbner Basis?, Notices of American Math. Soc., Vol. 52, No. 10, November 2005.

ترجمه: حسن حقیقی

دانشگاه خواجه نصیرالدین طوسی

پایه‌های گرینر برای حل دستگاه‌های معادلات چندجمله‌ای بسیار مفید هستند. فرض کنید $\mathbb{C} \subseteq K$ و فرض کنید f یک زیرمجموعه متناهی از چندجمله‌ای‌ها در $[x_1, \dots, x_n]$ باشد. واریته F ، مجموعه تمام صفرهای مشترک

$$\mathcal{V}(F) = \{(z_1, \dots, z_n) \in \mathbb{C}^n : f(z_1, \dots, z_n) = 0 \forall f \in F\}$$

می‌باشد. اگر F را با یک مجموعه دیگر از چندجمله‌ای‌ها که همان ایدال $\langle F \rangle$ را در $[x_1, \dots, x_n]$ تولید می‌کند جایگزین کنیم، واریته $\mathcal{V}$ تغییر نمی‌کند. به خصوص پایه گرینر کاسته $\mathcal{G}$ برای ایدال $\langle F \rangle$ همان واریته را تعریف می‌کند. به عبارت دیگر

$$\mathcal{V}(F) = \mathcal{V}(\langle F \rangle) = \mathcal{V}(\langle G \rangle) = \mathcal{V}(G).$$

مزیت G بر دیگر پایه‌ها در این است که خواصی هندسی از واریته را مشخص می‌کند که به کمک F قابل مشاهده نیست. اولین سوالی که ممکن است درباره واریته $\mathcal{V}(F)$ پرسیده شود این است که آیا این واریته تهی است؟ قضیه صفرهای هیلبرت^۳ ایجاب می‌کند که:

واریته $\mathcal{V}(F)$ تهی است اگر و تنها اگر G برابر $\{1\}$ باشد.

چگونه می‌توان تعداد صفرهای یک دستگاه از معادلات چندجمله‌ای را شمرد؟ برای پاسخ به این سوال به تعريف دیگری نیاز داریم. ایدالی مانند I را در $[x_1, \dots, x_n]$ انتخاب می‌کنیم و ترتیب تک جمله‌ای معینی مانند $\prec$ را روی تک جمله‌ای‌های این حلقه درنظر می‌گیریم. تک جمله‌ای $x^a = x^{a_1} \dots x_n^{a_n}$ استاندارد نامیده می‌شود هرگاه در ایدال $\langle I \rangle$ نباشد. تعداد تک جمله‌ای‌های استاندارد با پایان است اگر و تنها اگر توانی از هر متغیر x_i در ایدال $\langle I \rangle$ ظاهر شود. برای مثال اگر $\langle I \rangle = \langle x_1^3, x_2^4, x_3^5 \rangle$ آنگاه به تعداد $5 \times 4 \times 3 = 60$ تک جمله‌ای استاندارد وجود دارد اما اگر $\langle I \rangle = \langle x_1^3, x_2^4, x_3^4 \rangle$ آنگاه تعداد عنصر مجموعه تک جمله‌ای‌های استاندارد بی‌پایان است. واریته $\mathcal{V}(F)$ متناهی است اگر و تنها اگر تعداد تک جمله‌ای‌های استاندارد با پایان باشد و تعداد این تک جمله‌ای‌ها برابر است با تعداد صفرهای $\mathcal{V}(F)$. هنگامی که این صفرها با احتساب تکرار شمرده می‌شوند. این حکم برای $n = 1$ همان متناسب است اگر و تنها اگر تعداد تک جمله‌ای یک متغیره و از درجه d ، از d عدد مختلف، با احتساب تکرار، تشکیل شده است. در این جا تک عضوی $\{f\}$ یک پایه گرینر است و تک جمله‌ای‌های استاندارد $\mathcal{V}(F)$ می‌باشد.

معیار ما برای تصمیم‌گیری در مورد این که آیا یک واریته متناهی است یا خیر، به قاعده زیر برای بعد واریته تعیین می‌باید. یک زیرمجموعه S از مجموعه متغیرهای $\{x_1, \dots, x_n\}$ را درنظر بگیرید به طوری که هیچ تک جمله‌ای با متغیرهای در S عضو $\langle I \rangle$ نباشد. فرض کنید D در میان تمامی زیرمجموعه‌هایی که چنین خاصیتی دارند ماکریمال باشند. آنگاه کار دنیال این مجموعه برابر بعد $\mathcal{V}(I)$ است.

در حلقه مانده‌های $I/K[x_1, \dots, x_n]$ ، که به عنوان یک فضای برداری روی K درنظر گرفته می‌شود، مجموعه تک جمله‌ای‌های استاندارد یک پایه این فضای می‌باشد. بنابراین تصویر یک چندجمله‌ای P به پیمانه ایدال I ، می‌تواند به صورت یک ترکیب خطی از تک جمله‌ای‌های استاندارد نوشته شود. این عبارت شکل نرمال P نامیده می‌شود. فرایند محاسبه شکل نرمال، همان الگوریتم تقسیم می‌باشد. در حالت آشناز یک متغیر x ، که $\langle f \rangle = \langle P \rangle$ و f از درجه d می‌باشد، الگوریتم تقسیم، هر چندجمله‌ای $P \in K[x]$ را به صورت یک ترکیب خطی از $x^{d-1}, x, x^2, \dots, x^{d-1}$ را به دست می‌دهد. اما الگوریتم تقسیم برای هر پایه گرینر G و هر تعداد از متغیرها کار می‌کند و مانده‌ای پکتا به دست می‌دهد.

حال سؤال این است که چگونه می‌توان مطمئن شد که یک مجموعه داده

مختلف ریاضی را با حداقل هزینه‌ها جهت شرکت در کنفرانس جلب نماییم که خوشبختانه تمامی آن‌ها موفق به اخذ ویرا گردیده و به جز یک نفر بقیه در کنفرانس شرکت نمودند. اسامی سخنرانان مدعو خارجی و شرکت‌کننده در کنفرانس به شرح ذیل بود:

نظریه تحلیلی اعداد K	Prof. A. Ivic
نظریه گراف و گروه‌ها	Prof. D. Hensmoller
نظریه ابر گروه‌ها	Prof. C. E. Praeger
آنالیز	Prof. P. Corsini
آنالیز	Prof. P. Gauthier
ریاضی کاربردی و کنترل	Prof. M. Englisch
هندسه ناجابه جایی	Prof. E. Rogers
علوم کامپیوتر	Prof. M. Khalkhali
ابر ساختارها	Prof. N. Emad
	Prof. V. Fotea

البته علاوه بر این تعداد، شاهد حضور تعداد چشمگیر دیگری از ریاضیدانان خارجی از کشورهای چک، هند، روسیه، کانادا، اسپانیا، پاکستان، الجزایر، عمان، تاجیکستان، عراق، امریکا و انگلستان بودیم که هر یک با علاقه‌مندی و هزینه شخصی خود در این کنفرانس شرکت کرده بودند.

اگر یک بررسی کوتاهی بر روی تعداد سخنرانان مدعو خارجی و شرکت‌کنندگان خارجی در کنفرانس‌های گذشته داشته باشیم، مشاهده خواهیم کرد که این آمار حتی در کنفرانس‌هایی که در دانشگاه‌های بزرگ و مطرح کشور برگزار گردیده، کم‌نظیر است. در خصوص سخنرانان مدعو داخلی، مطمئناً، ما ریاضی دان بر جسته در داخل کشور بسیار داریم و بسیار خوشحال می‌شیم اگر می‌توانستیم همه آن‌ها را جهت ارایه سخنرانی یک ساعته دعوت نماییم، اما محدودیت‌های کنفرانس موجب شد که فقط ۱۳ نفر از این عزیزان دعوت به عمل آید. اسامی سخنرانان مدعو به شرح ذیل بود: آقایان دکتر: علی ایرانمنش، اسماعیل بابلیان، مهدی بهزاد، عبدالرسول پورعباس، مگرديچ تومانیان، علی رجالی، رحیم زارع‌نهندی، امیدعلی کرم‌زاده، سیدعبدالله محمودیان، علیرضا مدقاقچی، نظام‌الدین مهدوی امیری و علی وحیدیان کامیاد.

کلیه سخنرانی‌ها در هشت گروه اصلی: جبر، آنالیز، هندسه و تopolوژی، ترکیبیات و نظریه گراف، معادلات دیفرانسیل و سیستم‌های دینامیکی، آنالیز عددی، تحقیق در عملیات و نظریه کنترل، سایر زمینه‌ها طبقه‌بندی و کدگذاری شده و در هشت سالن به طور همزمان برگزار گردید. گرچه تهیه هشت دستگاه آورده و ویدئو پروژکتور جهت تمام سالن‌ها مشکلات بسیاری را دربرداشت، به هر حال توانستیم برای هر سالن این دستگاه‌ها را تهیه نماییم. در دفترچه راهنمای، برنامه سخنرانی‌ها برای اولین بار به دو صورت، برنامه سخنرانی‌های روزانه و برنامه سخنرانی‌ها بر حسب زمینه تخصصی، برنامه‌ریزی شده بود و برنامه‌ای نیز جهت درج عنوان و زمان سخنرانی‌های مورد علاقه شرکت‌کنندگان تهیه شده بود. بنابراین به تصمیم کمیته علمی هیچ‌گونه حابه‌جایی در سخنرانی‌ها انجام نگردید، که این امر موجب استقبال گسترش شرکت‌کنندگان قرار گرفت و امیدواریم که در کنفرانس‌های بعدی نیز این نکته رعایت گردد.

■ گزارش گردشمندی‌های برگزار شده زیرنظر رشید زارع‌نهندی

گزارش برگزاری سی و ششمین کنفرانس ریاضی ایران

سی و ششمین کنفرانس ریاضی ایران از تاریخ ۱۹ الی ۲۲ شهریور ۱۳۸۴ (۱۰ - ۱۳ سپتامبر ۲۰۰۵) در دانشگاه یزد برگزار گردید. برای ما مایه بسی افتخار و مبارا است که میزبان این کنفرانس بودیم و امیدواریم که میهمانان و شرکت‌کنندگان عزیز در طول اقامتشان در یزد اوقاتی خوش و پریار هم از نظر علمی و هم از نظر تاریخی داشته و کاستی‌ها را با بزرگواری بر ما بیخشنند. در مراسم افتتاحیه پیام وزیر علوم، تحقیقات و فناوری توسط ریاست دانشگاه یزد قرائت شد و پس از خیر مقدم ریاست دانشگاه و استاندار یزد، رئیس انجمن ریاضی ایران گزارشی از فعالیت‌های انجمن ارایه دادند. در این مراسم از استاد فرزانه، دکتر مهدی بهزاد (ریاضی دان یزدی) به پاس تلاش‌های صادقانه و خدمات ارزشمند و مستمر ایشان در راه پیشبرد ریاضی کشور تقدیر به عمل آمد و آقای دکتر کرم‌زاده به بیان گوشش‌هایی از فعالیت‌های علمی و پژوهشی‌های اخلاقی دکتر مهدی بهزاد پرداخت و پس از مراسم افتتاحیه، برنامه‌های علمی کنفرانس شروع شد.

چون کنفرانس سی و پنجم در بهمن ماه ۱۳۸۳ برگزار گردید، بنابراین جهت برگزاری این کنفرانس، ما فقط هفت ماه وقت داشتیم. گرچه بسیاری از جلسات و هماهنگی‌ها را قبل انجام داده بودیم، اما عمده فعالیت‌های ما از اول اسفندماه آغاز شد (ارسال مقاله، دریافت مقاله، تشکیل جلسات کمیته علمی و ...) به دنبال فراخوان مقاله، حدود ۴۵۰ مقاله به دیرخانه کنفرانس ارسال گردید. همکاران ما در کمیته علمی و نمایندگان انجمن ریاضی نهایت سعی و تلاش خود را به کار بستند تا با بررسی دقیق مقالات و برنامه‌ریزی دقیق، کنفرانس پریاری را مهیا نمایند و در نهایت، ۲۰۰ مقاله جهت ارایه و ۸۰ مقاله به صورت پوستر مورد پذیرش قرار گرفت.

در طول این فاصله زمان بسیار کوتاه تلاش نمودیم تا موافقت ۱۱ نفر از برگسته‌ترین ریاضی دانان خارجی در گرایش‌ها و شاخه‌های

گزارشی از سی و ششمین کنفرانس ریاضی ایران

سی و ششمین کنفرانس ریاضی ایران از ۱۹ تا ۲۲ شهریورماه ۱۳۸۴ با بیش از ۶۰۰ شرکت‌کننده داخلی و ۵۳ شرکت‌کننده خارجی در شهر تاریخی یزد برگزار شد. در مراسم افتتاحیه پس از سخنرانی مسؤولین و ارایه گزارش‌های مربوط به برگزاری کنفرانس و فعالیت‌های انجمن ریاضی از استاد بزرگوار دکتر مهدی بهزاد که از ریاضی‌دانان بزرگ شهر یزد هستند از زبان گرم و دلنشیں آقای دکتر کرم‌زاده مراسم تقدير به عمل آمد و سپس کنفرانس با اولین سخنرانی علمی توسط دکتر بهزاد آغاز شد. در ادامه، کنفرانس در قالب سخنرانی‌های عمومی ۵۰ دقیقه‌ای توسط ۱۱ سخنران مدعو خارجی و ۱۳ مدعو داخلی و سخنرانی‌های اختصاصی ۲۰ دقیقه‌ای توسط شرکت‌کنندگان و هم‌چنین ارایه پوسترها در زمان‌های تعیین شده به طور منظم برگزار گردید. سخنرانی‌ها به ۸ گروه تخصصی تقسیم و در قالب جدول‌های زمان‌بندی دقیق و مکان‌های مناسب به گونه‌ای برنامه‌ریزی شده بود که انتخاب و برنامه‌ریزی برای شرکت در سخنرانی مورد علاقه و تخصص شرکت‌کنندگان را آسان می‌نمود. در اختیار داشتن چکیده مبسوط مقالات ارایه شده از دیگر نکات مثبت این کنفرانس بود. از دیگر برنامه‌های مفید کنفرانس برگزاری دو میزگرد با عنوانین بررسی دوره‌های دکتری داخلی و نقد و بررسی کیفی مقالات ریاضی در عصر روزهای اول و سوم کنفرانس بود. در عصر روز دوم کنفرانس نیز مجمع عمومی سالانه انجمن ریاضی برگزار گردید و علاقه‌مندان با فعالیت‌های انجمن ریاضی ایران آشنا شدند و پیرامون مسائل روز انجمن به بحث و تبادل نظر پرداختند و برای انتخاب کمیته انتخابات انجمن رأی گیری انجام شد.

یکی از جاذبه‌های دیگر این کنفرانس برگزاری نمایشگاه‌های کتاب‌های داخلی و خارجی، نمایشگاه خانه ریاضیات یزد و هم‌چنین صنایع دستی یزد بود که وجود غرفه خانه ریاضیات و دانش‌آموzan علاقه‌مند ریاضی در کنار ریاضی‌دانان شرکت‌کننده مهمانان خارجی را نیز تحت تأثیر قرار داده بود. برنامه‌های سیاحتی و موسیقی سنتی نیز از موارد جاذبی کنفرانس بود که مورد استقبال قرار گرفت.

با تشکر از زحمات فراوان کمیته‌های اجرایی و علمی کنفرانس و کلیه اعضای هیأت علمی دانشکده ریاضی دانشگاه یزد امیدواریم با استفاده از تجربه‌های حاصل، همواره شاهد رشد علمی و کیفی در برگزاری کنفرانس‌های آینده باشیم.

بهنام عموی
کمیته علمی کنفرانس

در روزهای اول و سوم کنفرانس دو میزگرد با عنوانین: بررسی دوره‌های دکتری داخلی، نقد و بررسی کیفی مقالات ریاضی برگزار شد و در روز دوم، مجمع عمومی انجمن ریاضی ایران تشکیل گردید. در طول برگزاری کنفرانس، نمایشگاه خانه ریاضیات یزد با بیش از ۸ غرفه به طور منحصر به فردی زیبایی‌های ریاضیات را به نمایش گذاشتند که مورد استقبال شرکت‌کنندگان داخلی و خارجی قرار گرفت. علاوه بر این، نمایشگاه‌های دیگری از جمله نمایشگاه کتب ریاضی خارجی و برخی از انتشارات داخلی برگزار شد.

از راست به چپ: زهرا بختیاری، سمانه بختیاری، منصور شکوهی

کمیته علمی سی و ششمین کنفرانس ریاضی از مقاضیان ارایه مقاله درخواست کرده بود که چکیده مبسوط مقاله خود را شامل عنوان مقاله، کلمات کلیدی، ردیف‌بندی موضوعی، تعاریف لازم، صورت قضیه‌ها و نتایج اصلی که توسط نگارنده اثبات شده است و مراجع اصلی را حداکثر در ۲ صفحه ارسال نمایند و برای اولین بار در طول کنفرانس‌های ریاضی کشور، چکیده مبسوط مقالات چاپ و در طول برگزاری کنفرانس در اختیار شرکت‌کنندگان قرار گرفت. این موضوع به شرکت‌کنندگان کمک کرد که راحت‌تر از موضوعات مطرح شده در مقالات اطلاع حاصل نمایند.

به دنبال چاپ چکیده‌های مبسوط مقالات سی و ششمین کنفرانس ریاضی، این موضوع مورد استقبال کلیه شرکت‌کنندگان و به‌ویژه رئیس انجمن ریاضی قرار گرفت و در جلسه اختتامیه کنفرانس آقای دکتر سیدعبدالله محمودیان اعلام فرمودند که لازم نیست که مجموعه مقالات کنفرانس چاپ شود و علاقه‌مندان به چاپ مقاله می‌توانند مقالات خود را جهت چاپ در بولتن انجمن ریاضی ایران، شخصاً ارسال نمایند.

در خاتمه لازم می‌دانیم که از زحمات شبانه‌روزی کلیه همکارانم در دانشکده ریاضی دانشگاه یزد و حمایت‌های بی‌دریغ مسؤولین دانشگاه یزد تشکر و قدردانی نمایم. هم‌چنین از انجمن ریاضی ایران و به‌ویژه رئیس انجمن و شورای اجرایی به خاطر همکاری‌های بی‌شائبه ایشان تشکر و قدردانی می‌نمایم.

بیژن دواز
نماینده انجمن و دبیر کمیته علمی کنفرانس

گزارشی از فعالیت‌های جاری سیمپا را ارایه داد. درنهایت پیام دیوید آینباد، رئیس سابق انجمن ریاضی امریکا، توسط رشید زارعنهندی قرائت شد. در این پیام از پایه‌های گربنر به عنوان یک مباحث مفید یاد شده که در سال‌های اخیر پژوهشگران زیادی در آن کار کرده و کاربردهای زیبایی هم در جنبه‌های محض و هم در جنبه‌های کاربردی به دست آورده‌اند.

برنامه علمی مدرسه که هر روز شامل سه جلسه یک ساعتی درس و یک یا دو جلسه کارگاهی بود با سخنرانی برونو بوخبرگر، مبدع پایه‌های گربنر، آغاز شد. بوخبرگر در سال ۱۹۶۵ در رساله دکتری خود تعریف دقیق و روش به دست آوردن مجموعه مولد خاصی برای ایدآل‌های حلقه چندجمله‌ای‌ها ارایه کرده است که خواص زیادی از ایدآل را در خود دارد. وی این مجموعه مولد را به افتخار استاد راهنمایش ولفگانگ گربنر (Wolfgang Gröbner)، پایه‌های گربنر نام نهاد. از دهه هشتاد میلادی که توجه ریاضیدانان به مباحث محاسباتی و الگوریتمی جلب شده است، پایه‌های گربنر به عنوان ابزار اصلی بیشتر الگوریتم‌های روی چندجمله‌ای‌ها استفاده شده است. بوخبرگر در دهه اخیر بیشتر در زمینه علوم کامپیوتر فعال بوده و تلاش کرده است که الگوریتمی برای اثبات برخی از انواع قضایا و تولید مفاهیم جدید ابداع کند. اکنون الگوریتم جدید او می‌تواند نظریه پایه‌های گربنر را تولید کند. بوخبرگر در طول شش سخنرانی در این مدرسه با عنوان

Historical introduction to Gröbner bases

From Gröbner bases to automated theorem proving and back

مطلوب فوق را با جزئیات ارایه کرد.

گرت - مارتین گروبل

برونو بوخبرگر

سخنران دیگر مدرسه گرت - مارتین گروبل بود. گروبل که سرپرست تیم طراحی نرم‌افزار SINGULAR و یکی از دو نویسنده A SINGULAR introduction to commutative algebra کتاب می‌باشد، در پنجم جلسه مفاهیم بنیادی جبر جابجایی و هندسه جبری را که با پایه‌های گربنر مرتبط هستند ارایه کرد. او یک جلسه آموزش SINGULAR را نیز در مرکز کامپیوتر برای شرکت کنندگان مدرسه برگزار کرد. عنوان درس گروبل در این مدرسه

A SINGULAR introduction to Gröbner bases
بود.

سومین سخنران مدرسه بلورنزو روپیانو بود. روپیانو و مارتین کروزر (Martin Kreuzer) اخیراً دو جلد کتاب با عنوان

گزارش مدرسه پایه‌های گربنر و کاربردهای آن

مدرسه پایه‌های گربنر و کاربردهای آن هجدهم تا بیست و نهم تیر ۱۳۸۴ در مرکز تحصیلات تکمیلی در علوم پایه زنجان برگزار شد. این مدرسه از سلسله مدرسه‌های مرکز بین‌المللی ریاضیات محض و کاربردی (CIMPA - سیمپا) بود. مقدمات برگزاری این مدرسه از شهریور ۱۳۸۲ که میشل والدشمیت رئیس وقت انجمن ریاضی فرانسه برای شرکت در کنفرانس سالانه ریاضی کشور در شاهرود، به ایران آمده بود، آغاز شد. عنوان و موضوعات کلی مدرسه معین شده و سپس اعضای کمیته علمی با همراهی سیمپا به این شرح انتخاب شدند: دیوید آینباد (David Eisenbud) و برنند اشتورمفلس (Bernd Sturmfels) از دانشگاه کالیفرنیا در برکلی امریکا، برونو بوخبرگر (Bruno Buchberger) از دانشگاه یوهان کپلر اتریش، آldo کونکا (Aldo Conca) و لورنزو روپیانو (Lorenzo Robbiano) از دانشگاه جنوا ایتالیا، گرت - مارتین گروبل (Gert-Martin Greuel) از دانشگاه کایرسلاوترن آلمان، مارک شاردن (Marc Chardin) و برنار تیسیه (Bernard Teissier) از دانشگاه پاریس ۶ فرانسه، و رشید زارعنهندی. در ادامه، سخنرانان و موضوعات دقیق سخنرانی‌ها و برنامه علمی مدرسه توسط کمیته علمی تعیین شد. اواسط سال ۱۳۸۳ کمیته اجرایی مدرسه مشکل از امیر رهنما، منوچهر ذاکر، رحیم و رشید زارعنهندی شروع به برنامه‌ریزی اجرای مدرسه نمود.

ثبت‌نام در مدرسه به صورت اینترنتی بود و علاقه‌مندان داخل کشور از طریق سایت مرکز تحصیلات تکمیلی و خارج از کشور از طریق سایت سیمپا تقاضای خود را ارسال می‌کردند. درنهایت، در این مدرسه علاوه بر مدرسان، ۶۷ نفر از ایران و ۱۸ نفر از کشورهای بزرگی، مکزیک، کانادا، فرانسه، آلمان، روسیه، ایتالیا، هند، کنیا، مراکش، تونس و عراق شرکت کردند و به این ترتیب تعداد کل شرکت‌کنندگان و مدرسان به عدد ۹۴ رسید.

برنامه علمی مدرسه

جلسه افتتاحیه مدرسه صبح روز هجدهم تیر برگزار شد. در این جلسه، ابتدا محمدرضا خواجه‌پور معاون مرکز تحصیلات تکمیلی ضمن خوش آمد گویی به حضار، خلاصه‌ای از فعالیت‌های مرکز را بازگو کرد. سپس میشل والدشمیت به عنوان نماینده سیمپا

آلدو کونکا

لوران بوزه

برنامه‌های جانبی و تفریحی

مقارن با چهل و سومین سالروز تولد مارتین کروزر یک شب جشن تولدی با برنامه‌های شاد برگزار شد. برای شرکت‌کنندگان در مدرسه برنامه‌های بازید از غار زیبای کتله‌خور، گبد تاریخی و عظیم سلطانیه، بنای تاریخی رختشویخانه و بقایای مرد نعمکی ترتیب داده شد. شرکت‌کنندگان خارجی مدرسه به مدت دو روز در پایان مدرسه به اصفهان عزیمت کرده و از بنایهای تاریخی این شهر دیدن کردند. این افراد در بازگشت از اصفهان به مرکز تحقیقات فیزیک نظری و ریاضیات در نیاوران تهران رفته و ملاقاتی با غلامرضا خسروشاهی رئیس بخش ریاضی آن مرکز و تعدادی از پژوهشگران آنجا داشتند. هم‌چنین خانم روا یک جلسه با تعدادی از خانم‌های شرکت‌کننده در مدرسه و استادان و کارمندان زن مرکز تحقیقات تکمیلی تشکیل داد که در آن راجع به مشکلات زنان پژوهشگر در جهان سوم بحث شد.

برونو بوخبرگر، یوسف ثبوتی، میشل والدشمیت

حامیان مدرسه

هزینه‌های ارزی مدرسه توسط سیمپا و بخشی از هزینه‌های ریالی توسط مرکز مطالعات و همکاری‌های علمی بین‌المللی (ISMO) و اداره بورس‌ها و دانشجویان خارج وزارت علوم، تحقیقات و فن‌آوری تأمین شده بود. هم‌چنین انجمن ریاضی ایران و یونسکو حامیان افتخاری این مدرسه بودند.

در خاتمه توجه خوانندگان گرامی به مقاله کوتاهی از برنده اشتورم‌فلس در رابطه با پایه‌های گربنر که توسط دوست عزیزمان حسن حقیقی ترجمه و در همین شماره خبرنامه چاپ شده است جلب می‌شود.

رشید زارع‌نهندی

از طرف کمیته برگزاری مدرسه

Computational commutative algebra

از طریق شرکت اشپرینگر منتشر کردند. تیم تحقیقاتی روپیانو نرم‌افزار CoCoA را طراحی کرده که اکنون یکی از نرم‌افزارهای مطرح جرجابجایی است.

لورنزو روپیانو

مارتن کروزر

روپیانو در این مدرسه درس خود با عنوان Hilbert function را در پنج جلسه ارایه کرد. تابع هیلبرت یکی از ناوردهای اساسی حلقه‌ها است و خواص اصلی و روش‌های محاسبه آن موضوع این درس بود. در ارتباط با درس روپیانو، کروزر نیز پنج جلسه آموزش CoCoA و حل عملی مسائل مطرح شده در درس را در مرکز کامپیوتر برگزار کرد که مورد استقبال شرکت‌کنندگان قرار گرفت. برنامه هفته دوم تخصصی تربود و به کاربردهای پایه‌های گربنر در شاخه‌های دیگر ریاضی اختصاص داشت. عنوان‌های دروس این هفته به شرح زیر بود.

M.-F. Roy, Computational real algebraic geometry

A. Conca, Generic initial ideals

L. Busé, Elimination in codimension one and applications

A. Shokrollahi, Coding theory and Gröbner bases

در این هفته روا و کونکا نیز جلسات کارگاهی در رابطه با دروس خود را در مرکز کامپیوتر برگزار کردند.

ماریا - فرانسو روا

در فاصله‌های میان جلسات درس بین شرکت‌کنندگان و مدرسان بحث‌های مختلف مفیدی صورت می‌گرفت که امید می‌رود شروعی برای همکاری‌های طولانی باشد. درسنامه‌های مدرسه معمولاً بالافصله پس از هر جلسه تکثیر و پخش می‌شد ولی طبق نظر شرکت‌کنندگان، بهتر بود که این درسنامه‌ها مدتی پیش از مدرسه آماده و در اختیار آنان قرار می‌گرفت.

ویژگی‌های این کنفرانس

۱ - مدت سخنرانی‌های عمومی به یک ساعت و نیم گسترش یافته بود، و نکته قابل توجه این‌که، این سخنرانان، که از ریاضی‌دانان بسیار معروف بودند، تقریباً در طول سخنرانی خود از هیچ یادداشتی استفاده نمی‌کردند. به نظر می‌آید که این روش، شیوه آموزش و سخنرانی در کشور فرانسه است که متمایز از شیوه آموزش و سخنرانی در کشورهایی مثل انگلستان است که همیشه از جزو و یادداشت استفاده می‌شود.

۲ - سخنرانی‌های ۵۰ دقیقه‌ای و ۲۵ دقیقه‌ای بقیه سخنرانی‌ها را تشکیل می‌داد که در سالن‌های موازی A, B, C تشکیل می‌شد.

۳ - مساعدت‌های ویژه‌ای به ریاضی‌دانان جوان شده بود که حتماً در کنفرانس شرکت کنند.

۴ - یک جلسه دو ساعته برای ارایه مسایل اختصاص داشت که عده‌ای از شرکت‌کنندگان در زمینه‌های داخل در این کنفرانس شرکت را مطرح کردند که خوراک پژوهشی برای کنفرانس‌های بعدی باشد.

۵ - تعداد شرکت‌کنندگان ایرانی چشم‌گیر بود. علاوه بر فریدون قهرمانی که ایرانی مقیم کانادا و از ریاضی‌دانان برجسته است، تعداد قابل توجهی از دانشگاه‌های داخل در این کنفرانس شرکت کرده بودند که مقالات خود را ارایه نمودند. گرچه کمک به اعضای هیأت علمی جهت شرکت در کنفرانس‌های خارجی توسط دانشگاه‌ها و مؤسسات تحقیقاتی قابل تقدیر است، ولی لازم است شرکت‌کنندگان در کنفرانس‌ها دقت لازم را به عمل آورند تا محتوای سخنرانی‌ها مناسب با روند تحقیقاتی کنفرانس‌ها باشد. محتوای مقالات باید شئونات ریاضی کشورمان را خدشه‌دار نسازد و از ارایه مقالات تکراری اجتناب شود.

۶ - در زمینه آنالیز تابعی و هارمونیک ارجاعات زیادی به مقالات قهرمانی انجام می‌شد که موجب افتخار و سر برلنگی است. در بعضی از زمینه‌ها هم به بعضی از مقالات ریاضی‌دانان ایرانی ارجاع می‌شد که شاهدی بر رشد تحقیقات ریاضی در داخل کشور می‌باشد. به غیر از روز تعطیل که به گردش در شهر ساحلی و بسیار زیبای «آشتون» اختصاص داشت. در بقیه روزها جلسات کنفرانس به طور منظم و دقیق تشکیل می‌شد. به طور کلی می‌توان گفت که در کنفرانس‌های خوب خارجی معمولاً همه مسائل تحت الشاعع بار علمی کنفرانس است و سایر مسائل تقریباً به خود شرکت‌کنندگان واگذار می‌شود. در کنفرانس و سمینارهای داخلی بخش عمدی از انرژی برگزارکنندگان صرف مسایل جنبی اعم از اسکان، تغذیه، حمل و نقل و ... می‌شود. مسلمان بخشی از این موضوع مربوط به فرهنگ مهمنان توازی ایرانیان است که قابل تقدیر است، ولی باید این فعالیت‌ها، برنامه‌های علمی کنفرانس را در سایه قرار ندهد و در کنفرانس‌ها و سمینارهای داخلی هم همواره مسئله اصلی، ارایه دقیق، مرتب و منظم سخنرانی‌ها و مقالات باشد و نظم و دقت بر تشکیل منظم کلاس‌ها حاکم شود.

علیرضا مدقالفچی

دانشگاه تربیت معلم تهران

گزارشی از هفدهمین کنفرانس جبرهای باناخ و کاربردهای آن (Banach algebra 2005)

هفدهمین کنفرانس دو سالانه جبرهای باناخ و کاربردهای آن از سوم تا سیزدهم روئیه (دوازدهم تا بیست و دوم تیرماه) جاری در شهر بوردو «Bordeaux» در فرانسه و با شرکت نزدیک به ۱۵۰ نفر از ریاضی‌دانان کشورهای مختلف برگزار شد. اولین کنفرانس جبرهای باناخ در ۱۹۷۴ در شهر لس آنجلس آمریکا تشکیل شده و از آن به بعد هر دو سال یک بار در دانشگاه‌های مختلف جهان برگزار شده است. در بعضی موارد گزارش مقالات کنفرانس بعد از داوری دقیق منتشر شده است. مثلًا گزارش کنفرانس ۲۰۰۳ (دانشگاه آلبرتا - کانادا) بعد از داوری و پیرایش دقیق در یک شماره «Contemporary Math» در سال ۲۰۰۴ و با شماره ۳۶۳ به چاپ رسید و منتشر گردید.

محورهای عمده کنفرانس عبارت بودند از:

- [1] Radical Banach algebras and automatic continuity.
- [2] K-theory for Banach and locally convex algebras.
- [3] Operator spaces.
- [4] Banach algebras and operator theory.
- [5] Topological homology.
- [6] Banach algebras and harmonic analysis.
- [7] Non-commutative L^p -spaces.
- [8] Hankel and Toeplitz operators.

سخنرانان مدعو این کنفرانس عبارت بودند از:

- [1] W. Arveson (UC Berkeley, California USA).
- [2] J. Cuntz (Munster, Germany).
- [3] H. G. Dales (Leeds, England).
- [4] K. Davidson (Waterloo, Canada).
- [5] S. Ferguson (Cuny Staten Island, New York, USA).
- [6] A. Helemskii (Moscow Russia).
- [7] N. Nikolskii (Bordeaux, France).
- [8] G. Pisier (Paris 6, France).
- [9] T. Ransford (Laval, Quebec).
- [10] Z. J. Ruan (Urbana, Champaign, USA).
- [11] G. Skandalis (Paris 6, France).

در این کنفرانس پیشرفت‌های آنالیز ناجابه جایی (فضاهای L^p ناجابه جایی، فضاهای هاردی ناجابه جایی ...) مورد توجه فراوان بود. ایده اصلی کنفرانس اتصال دیدگاه‌های ریاضی‌دانان «جابه جایی» (متخصصین نظریه توابع و نظریه عملگرها) و ریاضی‌دانان «ناجابه جایی» (متخصصین فضاهای عملگری)، و نظریه احتمال ناجابه جایی (بد).

المپیاد بین‌المللی ریاضی دانش‌آموزی

سال ۲۰۰۵

۲ - ایالات متحده امریکا

	مدال	نهایی	p6	p5	p4	p3	p2	p1	ردیف
طلا	۳۶	۷	۳	۷	۷	۷	۵	۱	امريكا
نقره	۲۸	۶	۷	۷	۰	۷	۱	۲	امريكا
نقره	۲۲	۴	۷	۷	۷	۱	۱	۳	امريكا
طلا	۳۹	۴	۷	۷	۷	۷	۷	۴	امريكا
طلا	۴۲	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۵	امريكا
طلا	۴۱	۷	۷	۷	۷	۷	۶	۶	امريكا

۲۱۳

جمع کل:

۳ - روسیه

	مدال	نهایی	p6	p5	p4	p3	p2	p1	ردیف
نقره	۲۸	۷	۰	۷	۰	۷	۷	۱	روسیه
طلا	۴۲	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۲	روسیه
طلا	۳۶	۱	۷	۷	۷	۷	۷	۳	روسیه
نقره	۳۰	۲	۷	۷	۰	۷	۷	۴	روسیه
طلا	۳۵	۷	۷	۷	۰	۷	۷	۵	روسیه
طلا	۴۱	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۶	روسیه

۲۱۲

جمع کل:

۴ - ایران

	مدال	نهایی	p6	p5	p4	p3	p2	p1	ردیف
نقره	۳۲	۷	۳	۷	۱	۷	۷	۱	ایران
طلا	۴۲	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۲	ایران
نقره	۳۴	۷	۶	۷	۰	۷	۷	۳	ایران
نقره	۲۹	۱	۷	۷	۶	۷	۱	۴	ایران
نقره	۲۹	۰	۷	۷	۱	۷	۷	۵	ایران
طلا	۳۵	۰	۷	۷	۷	۷	۷	۶	ایران

۲۰۱

جمع کل:

۵ - کره

	مدال	نهایی	p6	p5	p4	p3	p2	p1	ردیف
نقره	۳۰	۲	۷	۷	۷	۷	۰	۱	کره
نقره	۳۰	۷	۷	۷	۰	۷	۲	۲	کره
طلا	۳۶	۳	۷	۷	۷	۷	۵	۳	کره
طلا	۳۷	۲	۷	۷	۷	۷	۷	۴	کره
نقره	۳۱	۳	۷	۷	۰	۷	۷	۵	کره
طلا	۳۶	۲	۷	۷	۶	۷	۷	۶	کره

۲۰۰

جمع کل:

چهل و ششمین المپیاد بین‌المللی ریاضی دانش‌آموزی سال ۲۰۰۵ در مریدای مکزیک برگزار گردید. از میان ۹۳ کشور شرکت کننده ایران در رتبه چهارم قرار گرفت. رتبه، امتیازات و مدال‌های ۵ کشور رتبه‌های اول تا پنجم به ترتیب رتبه به شرح زیر می‌باشد.

منبع: erdos.fciencias.unam.mx/results.htm
رتبه تیم‌های المپیاد ریاضی ایران در ۱۰ سال گذشته به شرح زیر بوده است:

۱۹۹۵ (رتبه ۸)، ۱۹۹۶ (رتبه ۹)، ۱۹۹۷ (رتبه ۳)، ۱۹۹۸ (رتبه ۱)، ۱۹۹۹ (رتبه ۸)، ۲۰۰۰ (رتبه ۱۰)، ۲۰۰۱ (رتبه ۱۸)، ۲۰۰۲ (رتبه ۱۱)، ۲۰۰۳ (رتبه ۱۷)، ۲۰۰۴ (رتبه ۹).

امتیازات تیم‌های شرکت کننده

01. China	235	47. Latvia	62
02. USA	213	47. Netherlands	62
03. Russia	212	49. Azerbaijan	59
04. Iran	201	50. Greece	58
05. Korea	200	51. Ireland	55
06. Romania	191	52. Cuba	54
07. Taiwan	190	53. Lithuania	53
08. Japan	188	54. Macedonia	50
09. Hungary	181	55. Bosnia Herz	49
09. Ukraine	181	55. Finland	49
11. Bulgaria	173	55. Slovenia	49
12. Germany	163	58. Spain	46
13. United Kingdom	159	58. Kyrgyzia	46
14. Singapore	145	60. Albania	44
15. Vietnam	143	61. Sweden	42
16. Czech Rep	139	62. South Africa	39
17. Hong Kong	138	63. Macau	38
18. Belarus	136	63. Norway	38
19. Canada	132	65. Costa Rica	37
20. Slovakia	131	65. Uruguay	37
21. Moldova	130	67. Sri Lanka	32
21. Turkey	130	68. Philippines	30
23. Thailand	128	69. Portugal	27
24. Italy	120	70. El Salvador	25
25. Australia	117	71. Iceland	23
26. Kazakhstan	112	72. Morocco	18
27. Colombia	105	72. Turkmenistan	18
27. Poland	105	74. Ecuador	17
29. Peru	104	75. Malaysia	15
30. Israel	99	75. Venezuela	15
31. Mexico	91	77. Cyprus	14
32. France	83	78. Trinidad Tob	13
33. Armenia	82	79. Paraguay	12
33. Brazil	82	80. Pakistan	11
33. Croatia	82	81. Tunisia	9
36. India	81	82. Puerto Rico	8
37. Georgia	80	83. Guatemala	6
38. New Zealand	77	84. Liechtenstein	4
39. Serbia Monten	75	85. Bangladesh	3
40. Austria	74	85. Kuwait	3
40. Belgium	74	85. Luxembourg	3
42. Indonesia	70	88. Saudi Arabia	3
42. Switzerland	70	89. Tajikstan	3
44. Denmark	69	90. Mozambique	2
45. Estonia	68	91. Bolivia	0
46. Argentina	65		

۱ - چین

	مدال	نهایی	p6	p5	p4	p3	p2	p1	ردیف
طلا	۴۲	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۱ - چین
طلا	۴۲	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۲ - چین
طلا	۴۲	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۳ - چین
طلا	۳۵	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۰	۴ - چین
طلا	۴۲	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۵ - چین
نقره	۳۲	۷	۷	۷	۷	۰	۷	۴	۶ - چین

۲۲۵ جمع کل:

همایش بین‌المللی

ریاضیات معماری اسلامی - ایرانی

خانه ریاضیات اصفهان با مشارکت سازمان میراث فرهنگی و گردشگری ایران و با حمایت دانشگاه‌های لیدن، اوترخت و استیتو فرونتال هلند، بنیاد دائرة المعارف اسلامی، پژوهشکده تاریخ علم وابسته به دانشگاه تهران، بنیاد ایران‌شناسی، انجمن ریاضی ایران، فرهنگستان هنر جمهوری اسلامی ایران، کمیسیون ملی یونسکو در ایران و کمیسیون ملی آیسکو در ایران در درصد برگزاری همایش بین‌المللی ریاضیات معماری اسلامی - ایرانی تاریخ ۵ تا ۷ شهریور ۱۳۸۶ است.

اهداف

- الف - شناسایی ارتباط بین ریاضیات و معماری اسلامی - ایرانی.
- ب - شناسایی و معرفی کاربردهای ریاضیات در معماری اسلامی - ایرانی.
- ج - ایجاد زمینه تشکیل گروه‌های تحقیقاتی مشترک ریاضی و معماری.
- د - ایجاد انگیزه در بین دانشجویان ریاضی برای آشنایی با کاربردهای ریاضیات در معماری اسلامی - ایرانی و ایجاد انگیزه در بین دانشجویان معماري برای درک ریاضیات معماری.
- ه - معرفی متون علمی و میراث مكتوب در زمینه معماری اسلامی - ایرانی.

درخواست همکاری از مؤسسه‌ها

- ۱ - حمایت علمی و مالی از محققان این رشته جهت ارایه مقاله برای همایش [با اعلام حمایت مالی و تشویق پژوهشگران برای تحقیقات مرتبط، امید می‌رود در ۲ سال آینده امکان دریافت مقالات معتبر بیشتری برای همایش وجود داشته باشد].
- ۲ - معرفی نهادها و مؤسسات ایرانی و خارجی که امکان مشارکت در برگزاری این همایش را داشته باشند. [ذکر نشانی دقیق و ارسال اطلاعاتی در مورد این نهادها ضروری است].
- ۳ - مشارکت در نمایشگاه همایش جهت معرفی آثار موجود در زمینه ریاضیات معماری اسلامی - ایرانی.
- ۴ - ارایه پیشنهاد برای برگزاری کارگاه‌های آموزشی و سایر برنامه‌های جانبی همایش که در جهت اهداف مذکور باشد.
- ۵ - ارسال تمام آثار مرتبط یا کپی آن‌ها جهت ارایه در نمایشگاه همایش.

فرآخوان مقاله و اطلاعات تکمیلی در آگهی‌های بعدی به اطلاع عموم خواهد رسید.

خانه ریاضیات اصفهان

گردهمایی‌های آینده

زیرنظر رشید زارع نهنده

همایش‌های ماهانه انجمن ریاضی ایران

سخنرانان همایش ماهانه انجمن ریاضی ایران در ماههای مختلف سال تحصیلی جاری به شرح زیر می‌باشد:

۸۴/۸/۳۰	سعید عبای‌بندی (دانشگاه بین‌المللی امام خمینی)
۸۴/۹/۲۸	زهرا افشارزاده (دانشگاه فردوسی مشهد)
۸۴/۱۰/۲۶	محمدیعقوب رحیمی اردبیلی (دانشگاه تبریز)
۸۴/۱۱/۲۴	فریبرز آذرپناه (دانشگاه شهید چمران اهواز)
۸۴/۱۲/۲۲	حسین محبی (دانشگاه شهید بهشتی کرمان)
۸۵/۱/۲۸	حمید پژشک (دانشگاه تهران)
۸۵/۲/۲۵	محمد اردشیر (دانشگاه صنعتی شریف)
۸۵/۳/۲۹	سید محمدباقر کاشانی (دانشگاه تربیت مدرس)
۸۵/۴/۱۹	قاسم علیزاده افروزی (دانشگاه مازندران)

«سخنرانان دوشنبه ۸۵/۶/۳۰ و ۸۴/۷/۲۵» محل برگزاری این همایش‌ها در آخرین دوشنبه هر ماه در اطاق ۲۰۵ دانشکده ریاضی و علوم کامپیوتر دانشگاه صنعتی امیرکبیر (بین خیابان‌های حافظ، ولی‌عصر و رشت) از ساعت ۱۶:۳۰ و بعد از عید نوروز از ساعت ۱۶:۳۰ الی ۱۷:۳۰ می‌باشد.

مهندی دهقان

مسئول کمیته همایش ماهانه انجمن ریاضی ایران

دومین همایش آشوب و سیستم‌های دینامیکی غیرخطی

پژوهشگاه هوافضا با اعتقاد به بهر و هوری همایش‌های تخصصی در ارتقا سطح علمی پژوهشگران آن زمینه تخصصی و پس از برگزاری نخستین همایش آشوب و سیستم‌های دینامیکی غیرخطی در بهمن‌ماه ۱۳۸۰، اقدام به برگزاری دومین همایش آشوب و سیستم‌های دینامیکی خطی در دی سال جاری نموده است. این همایش جهت هماندیشی و تحقق همکاری مراکز مختلف علمی و تحقیقاتی، با موضوعات:

- سیستم‌های دینامیکی غیرخطی
- توربولانس
- پایداری هیدرودینامیکی و هیدرومغناطیسی
- ترتیب و آشوب در بیولوژی
- قابلیت پیشگویی، پایداری و آشوب در اقتصاد
- آشوب کوانتمومی
- سیستم‌های پیچیده
- مهندسی زمین‌لرزه و علوم اقیانوسی و جوی در روزهای سه‌شنبه و چهارشنبه ۲۷ و ۲۸ دی ۱۳۸۴ در محل این پژوهشگاه برگزار خواهد شد.

نشانی الکترونیک:
chaos@ari.ac.ir
www.chaos2006.ir
سید حامد هاشمی مهند
دیر کمیته اجرایی همایش

حساب جاری ۲۹۶۲۵۲۸۲۴ بانک تجارت:

درآمدها

۱۲۲/۵۳۶/۵۰۸	موجودی در ۱۳۸۳/۶/۱ (مانده سال قبل)
۲۹/۶۹۵/۰۰۰	حق عضویت اعضای حقیقی و مشترکین
۳۴/۰۰۰/۰۰۰	حق عضویت اعضای حقوقی
۵/۰۰۰/۰۰۰	کمک برای جایزه "محسن هشتروودی"
۲۰۱/۰۰۰/۰۰۰	کمک وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
۸۶/۱۲۰/۰۰۰	مسابقه ریاضی دانشجویی کشور
۳۵/۷۵۶/۱۰۲	هزینه برگشتی (IMU ۲۰۰۳ و ۲۰۰۴)
۹۴/۰۰۰/۰۰۰	سود سپرده نزد بانک مسکن
۳۱/۴۳۷/۳۰۰	سود سپرده‌های نزد بانک تجارت
۶۳۹/۵۴۴/۹۱۰	جمع درآمدها و مانده از سال قبل

هزینه‌ها

۲۴/۶۰۰/۰۰۰	حقوق و عیدی و وام کارمندان
۵۶/۹۶۰/۰۰۰	مسابقه ریاضی دانشجویی کشور
۱۷/۴۰۰/۰۰۰	چاپ انتشارات و ویرایش
۵۷/۱۹۵/۱۰۱	حق عضویت IMU سال‌های (۲۰۰۳ الی ۲۰۰۵) ۵۷/۱۹۵/۱۰۱
۴۰۰/۰۰۰/۰۰۰	انتقال به حساب سپرده‌های بانک تجارت
۶/۸۹۱/۵۰۰	ساختمان جدید (دوخط تلفن، دستگاه فاکس و سانترال) ۶/۸۹۱/۵۰۰
۱۳/۰۰۰/۰۰۰	هزینه‌های عمومی ۱۳/۰۰۰/۰۰۰

۵۷۶/۰۴۶/۶۰۱	جمع هزینه‌ها
۶۳/۴۹۸/۳۰۹	مانده نهایی

توضیح مربوط به حساب جاری ۲۹۶۲۵۲۸۲۴ بانک تجارت:

- جمع مبلغ طلب وام از کارمندان در حال حاضر ۴/۵۰۰/۰۰۰ ریال است که با کسر از حقوق ماهیانه آنان و به صورت اقساط مستهلك خواهد شد.

سپرده‌ها و سایر حسابات:

۹ فقره سپرده ثابت: ملت (۴ فقره)، سپه، مسکن و تجارت (۳ فقره)	۹ فقره سپرده ثابت: ملت (۴ فقره)، سپه، مسکن و تجارت (۳ فقره)
پس انداز کوتاه‌مدت بانک ملت	پس انداز کوتاه‌مدت بانک ملت
پس انداز کوتاه‌مدت بانک مسکن	پس انداز کوتاه‌مدت جایزه دکتر منوچهر وصال بانک ملت
پس انداز کوتاه‌مدت جایزه دکتر منوچهر وصال بانک ملت	سپرده ثابت جایزه دکتر منوچهر وصال بانک ملت
پس انداز کوتاه‌مدت جایزه دکتر غلامحسین مصاحب بانک تجارت	پس انداز کوتاه‌مدت جایزه دکتر غلامحسین مصاحب بانک تجارت
پس انداز کوتاه‌مدت جایزه استاد ابوالقاسم قربانی بانک تجارت	پس انداز کوتاه‌مدت جایزه استاد ابوالقاسم قربانی بانک تجارت
سپرده ثابت جایزه دکتر عباس ریاضی کرمانی بانک پارسیان	سپرده ثابت جایزه دکتر عباس ریاضی کرمانی بانک پارسیان
سپرده ثابت جایزه استاد ابوالقاسم قربانی بانک تجارت	حساب ارزی بانک تجارت

توضیح مربوط به حساب ارزی بانک تجارت (۱۶۴۴۵۵۰۴۱):

- مبلغ ۱۰۰ دلار از مجموع ۱۴۵۳ دلار موجود در حساب ارزی مربوط به کمکی است که برای جایزه "محسن هشتروودی" شده است.

حسین سیفلو
علی ایرانمش
بازرگان انجمن ریاضی ایران خزانه‌دار انجمن ریاضی ایران

تهیه و تنظیم کننده: منصور شکوهی

زیرنظر منصور واعظ پور

خبرنامه انجمن**گزارش مالی انجمن ریاضی ایران****از ۱۳۸۴/۶/۱۱۳۸۲/۶/۱**

این گزارش در بیستم شهریور ۱۳۸۴ در مجمع عمومی انجمن ریاضی ایران که همزمان با سی و ششمین کنفرانس ریاضی در دانشگاه یزد تشکیل شد به تصویب اعضای حاضر رسید.

حساب جاری ۱۰۱۰۱ بانک ملت:

درآمدها

۵۶/۵۰۰/۷۷۰	موجودی در ۱۳۸۳/۶/۱ (مانده سال قبل)
۴۵/۱۶۸/۰۰۰	حق عضویت اعضای حقیقی و مشترکین
۳۷/۰۰۰/۰۰۰	حق عضویت اعضای حقوقی
۹۲/۲۹۹/۹۷۸	سود سپرده نزد بانک ملت
۲۲۶/۰۰۰	هزینه‌های برگشتی (بیمه، جایزه وصال و تلفن‌های ورشو)
۲۲۱/۶۹۴/۷۴۸	جمع درآمدها و مانده از سال قبل

هزینه‌ها

۱۳۳/۹۱۵/۵۵۰	حقوق و عیدی و وام کارمندان
۱۹/۳۰۰/۰۰۰	کمک به کنفرانس‌ها، سمینارها و همایش‌ها
۱۲/۰۰۰/۰۰۰	مسابقه ریاضی دانشجویی کشور
۱۱/۵۶۸/۰۰۰	چاپ انتشارات و ویرایش
۵/۵۰۰/۰۰۰	تجهیزات کامپیوتر
۱/۱۶۴/۸۰۰	بیمه ساختمان
۱۹/۵۳۸/۰۰۰	هزینه‌های عمومی

جمع هزینه‌ها

۲۰۲/۹۸۶/۲۵۰	جمع هزینه‌ها
۲۸/۷۰۸/۲۹۸	مانده نهایی

توضیح مربوط به حساب جاری بانک ملت ۱۰۱۰۱:

- جمع مبلغ طلب وام از کارمندان در حال حاضر ۶/۵۰۰/۰۰۰ ریال است که با کسر از حقوق ماهیانه آنان و به صورت اقساط مستهلك خواهد شد.

حساب جاری ۴۳۶۵۵۶ بانک سپه:

درآمدها

۸/۳۱۸/۵۴۳	موجودی در ۱۳۸۳/۶/۱ (مانده سال قبل)
۹/۷۸۶/۴۲۲	سود سپرده نزد بانک سپه

جمع درآمدها و مانده از سال قبل

۱۸/۱۰۴/۹۷۵	هزینه‌ها
۱۸/۱۰۴/۹۷۵	مانده نهایی

نماینده

محمدحسین آرامی
محسن دربانی
سعید محمدیان سمنانی
پرویز عظیمی
علی رضا نقی پور
سیدحسین جوادپور
ویدا میلانی
علی رضایی
مصطفی ریبعی
مجتبی آقایی
بهروز بیدآباد
مسعود شجاعی
ایلدار صادقی
سیدعلی میرحسنی
امیر دانشگر
صدیقه جاهدی
مرتضی گچپزان
مهندس محمود جعفری
حمیدرضا ابراهیمی
غلامحسین شیردل
علیرضا اشرفی
محمد نادر قصیری
حسین سهله
محمد چایچی
ابولفضل اکراطالشیان
ناصر زمانی
حمیدرضا افشین
سید مصطفی زبرجد
پیژن دواز
امیر رهنمای برقی
سید محمد فؤاد ابراهیمی
محمد رضا مهدیه

نام واحد

دانشگاه رازی
دانشگاه زنجان
دانشگاه سمنان
دانشگاه سیستان و بلوچستان
دانشگاه شهرکرد
دانشگاه شهید باهنر کرمان
دانشگاه شهید بهشتی
دانشگاه شهید چمران اهواز
دانشگاه شیراز
دانشگاه صنعتی اصفهان
دانشگاه صنعتی امیرکبیر
دانشگاه صنعتی خواجه نصیر
دانشگاه صنعتی سهند تبریز
دانشگاه صنعتی شاهرود
دانشگاه صنعتی شریف
دانشگاه صنعتی شیراز
دانشگاه علوم پایه دامغان
دانشگاه علوم کشاورزی گرگان
دانشگاه فردوسی مشهد
دانشگاه قم
دانشگاه کاشان
دانشگاه کردستان
دانشگاه گیلان
دانشگاه لرستان
دانشگاه مازندران
دانشگاه حقوق اردبیلی
دانشگاه ولی عصر رفسنجان
دانشگاه یاسوج
دانشگاه یزد
مرکز تحصیلات تکمیلی در علوم پایه زنجان
مرکز تربیت معلم شهید مدرس سنندج
 مؤسسه آموزش عالی شیخ بهایی

لیست نماینده‌گان انجمن ریاضی ایران

برای آدرس email نماینده‌گان به صفحه عضویت در وب سایت انجمن رجوع فرمایید.

نام واحد

خانه ریاضیات گنبد
دانشکده تربیت دبیر دکتر شریعتی
دانشکده صدا و سیما
دانشگاه آزاد واحد استهبان
دانشگاه آزاد واحد بابل
دانشگاه آزاد واحد بناب
دانشگاه آزاد واحد خرم آباد
دانشگاه آزاد واحد خمینی شهر
دانشگاه آزاد واحد رشت
دانشگاه آزاد واحد راهدان
دانشگاه آزاد واحد شبستر
دانشگاه آزاد واحد شیراز
دانشگاه آزاد واحد قائم شهر
دانشگاه آزاد واحد کرمان
دانشگاه آزاد واحد کرمانشاه
دانشگاه آزاد واحد مبارکه
دانشگاه آزاد واحد مرند
دانشگاه آزاد واحد مشهد
دانشگاه آزاد واحد مهاباد
دانشگاه آزاد واحد نور
دانشگاه آزاد واحد همدان
دانشگاه اراک
دانشگاه ارومیه
دانشگاه اصفهان
دانشگاه اصفهان - خوانسار
دانشگاه الزهرا
دانشگاه امام حسین
دانشگاه ایلام
دانشگاه بوعلی سینا
دانشگاه بین‌المللی امام خمینی
دانشگاه پیام نور مرکز شیراز
دانشگاه پیام نور مرکز قم
دانشگاه پیام نور مرکز کرج
دانشگاه تبریز
دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی
دانشگاه تربیت مدرس
دانشگاه تربیت معلم آذربایجان
دانشگاه تربیت معلم تهران
دانشگاه تربیت معلم سبزوار
دانشگاه تهران
دانشگاه خلیج فارس

انجمن ریاضیات

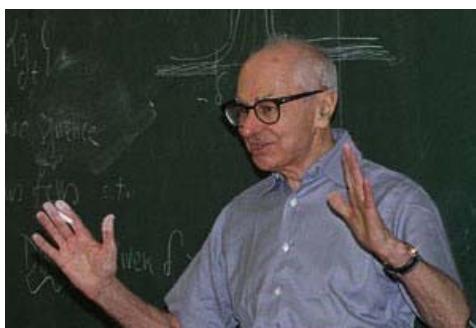
کتاب «انجمن ریاضیات» در پایگاه اینترنتی انجمن ریاضی ایران در www.ims.ir قرار گرفته است. هم‌چنین با بهای نازل به همراه نسخه‌های رایگان نرم‌افزارهای فارسیک (FTEX)، LATEX (با دستور نصب آسان) روی یک لوح فشرده (CD) از طریق انجمن قابل ابیاع است.

بود که توسط پروفسور اسکاندالیس^{۲۱} ارایه می شد و درس دیگر فرآیندهای تصادفی بود که توسط پروفسور لوگال^{۲۲} ارایه می شد. من کلاس های این درس را تا انتها دنبال کردم ولی متاسفانه به دلیل بازگشت به ایران موفق به شرکت در امتحان آن نشدم. من در تاریخ ۱۵ زوئن به ایران برگشتم. این مسافرت که تحت توافقی بین انجمن ریاضی ایران و انجمن ریاضی فرانسه^{۲۳} صورت گرفت برای من بسیار سودمند بود. علی الخصوص که محیط علمی جدیدی را تجربه می کردم که کاملاً با کشور خود متفاوت بود.

میرامید حاجی میرصادقی
دانشگاه صنعتی شریف

Scandalise^{۲۱}
Le Gall^{۲۲}
Société mathématique de France^{۲۳}

سرژ لانگ درگذشت

سرژ لانگ، استاد برجسته ریاضیات، نویسنده زیردست نوگرا و عضو آکادمی ملی علوم آمریکا که سال گذشته از دانشگاه بیل بازنشته شده بود، در روز ۱۲ سپتامبر ۲۰۰۵ در سن ۷۸ سالگی درگذشت. ریچارد لوین رئیس دانشگاه بیل ضمن ابراز بی اطلاعی از چگونگی درگذشت وی گفت که او از بیماری مزمنی رنج می برده است. لانگ، به دلیل فعالیت عمده اش در آموزش ریاضی و بحث های جنجال برانگیز در مورد ارتباط HIV و AIDS معروف بود.

گیناکپلوس در مورد او می گوید: او معتقد بود بهترین روش برای پی بردن به آنچه دانشکده را برای همه لذت بخش می سازد این است که بنشینیم و وعده ای غذا را با دانشجویان فارغ التحصیل نشده خود صرف کنیم. او به طرزی شکر، الگوی اعمال و اندیشه های دانشجویانش بود.

مجید میرزا وزیری
دانشگاه فردوسی مشهد

شانزدهمین برنامه دیپلم ICTP

مرکز بین المللی فیزیک نظری عبدالسلام، شانزدهمین برنامه دیپلم ICTP را که شامل آموزش در حوزه های فیزیک حالت جامد، فیزیک انرژی بالا و ریاضیات است در تریست ایتالیا از اول سپتامبر ۲۰۰۶ تا ۳۱ اوت ۲۰۰۷ برگزار می کند.

جهت کسب اطلاعات بیشتر می توان به <http://www.ICTP.ir> مراجعه نمود.

دیرخانه انجمن ریاضی ایران

زیرنظر حمید پرشک

خبر

دوره مطالعاتی در اکول نرمال سوپریور

در پاریس^۱ (۱۵ مارس - ۱۰ زوئن ۲۰۰۵)

در سال ۱۳۸۳ با پیشنهاد و پیگیری های کمیته مشترک انجمن ریاضی ایران و انجمن ریاضی فرانسه توافقی بین انجمن ریاضی ایران و اکول نرمال سوپریور منعقد شد که هر سال دو نفر از دانشجویان ممتاز مسابقه ریاضی دانشجویی کشور با معزوفی انجمن به مدت دو یا سه ماه به آن مرکز در پاریس اعزام شوند. هزینه بلیط دانشجویان به عهده دانشگاه میدا و هزینه اقامت به عهده اکول نرمال گذاشته شد. در مقابل، طبق این توافق دانشجویان اکول نرمال نیز می توانند به مدت دو ماه در یکی از دانشگاه های صنعتی شریف، تریست مدرس و با مرکز تحصیلات تکمیلی در علوم پایه زنجان اقامت کنند. در دوره اول امید حاجی میرصادقی و محسن شریفی تبار از دانشگاه صنعتی شریف که در بیست و هفتمین مسابقه ریاضی دانشجویی (همدان ۱۳۸۲) رتبه های ممتاز کسب کرده بودند به مدت سه ماه در بهار^۲ به اکول نرمال اعزام شدند. در زیر گزارش آقای میرصادقی از این سفر را می خوانیم.

ما در تاریخ ۱۵ مارس وارد فرانسه شدیم. و در این مدت در یک خوابگاه در مونت روز پاریس اقامت داشتیم. در این مدت، من سه نفر راهنمای داشتم. اولین آن ها پروفسور شار^۳ که با او روی یک پژوهه در مورد شبیه سازی مونت کارلو و کاربردهای آن در ریاضیات مالی، کار می کرد. از آنجایی که کار کردن روی این پژوهه به مطالعات اولیه در مورد حرکت براونی و حساب دیفرانسیل تصادفی^۴ احتیاج داشت و من با این موضوعات آشنایی زیادی نداشتیم در ابتدا به مطالعه مطالبی مرتبط با این موضوعات پرداختم. قسمت عمده این مطالعات عبارتند از بخش هایی از کتاب "معادلات دیفرانسیل تصادفی با نگرش کاربردی در ریاضیات مالی"^{۱۱} نوشته لمبرتن^{۱۲}، و بخش هایی از کتاب "معادلات دیفرانسیل تصادفی"^{۱۳} نوشته اوکسندال^{۱۴}. بعد از مقداری مطالعه در مورد قیمت گذاری امتیاز های^{۱۵} اقتصادی و فرآگیری اصول اولیه قیمت گذاری امتیازها، تعدادی برنامه به زبان C++ در این رابطه نوشته.

پروفسور مک دونالد^{۱۶} و پروفسور بجلی^{۱۷} دوراهنماهی دیگر من در این مدت بودند. آن ها روی یک مقاله درباره ارتباط راه دور^{۱۸} کار می کردند. در مقاله شان به یک مسئله معادله دیفرانسیل عادی خطی غیر موضعی^{۱۹} برخورد کرده بودند. در این مقاله آن ها نشان داده اند که جواب های انتگرال پذیر این معادله صرف نظر از ضریب یکنانتست.

آن ها از من خواستند که روی این مسئله فکر کنم که آیا جواب های آن یک فضای با بعد نامتناهی روی ℝ است و سپس این نتیجه را برای معادله کلی تری از معادله اول ثابت کردم. در طول این مدت من در کلاس های دو درس نیز شرکت می کردم. درس اول درباره آنالیز مختلط و تئوری اسپکتروال^{۲۰}

Ecole normal superieure de Paris^۴

Bouchard^۹

Ito calculus^{۱۰}

stochastic calculus applied to finance^{۱۱}

Lamberton^{۱۲}

stochastic calculus^{۱۳}

Oksendal^{۱۴}

option pricing^{۱۵}

McDonald^{۱۶}

Baccelli^{۱۷}

telecommunication theory^{۱۸}

non local linear ODE^{۱۹}

spectral theory^{۲۰}

اخبار دانشگاه‌ها

ریزنظر حمید پژشك

دانشگاه تبریز

دانشکده علوم ریاضی دانشگاه تبریز با چهار گروه آموزشی (محض، کاربردی، آمار و علوم کامپیوتر) در مقطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری فعالیت دارد.

در حال حاضر در مقطع دکتری گروه ریاضی محض در گرایش‌های جبر جابه‌جایی، گروه‌های متنباهی، هندسه و آنالیز ۲۸ دانشجو و در گروه ریاضی کاربردی در گرایش‌های نظریه معادلات دیفرانسیل و آنالیز عددی ۵ دانشجو و در گرایش سیستم‌های کامپیوتری ۲ دانشجو مشغول به تحصیل هستند.

۱ - آقایان دکتر صداقت شهمرا و دکتر حسین جباری خامنه به ترتیب برای مدیریت گروه‌های ریاضی کاربردی و آمار انتخاب شدند.

۲ - آقایان دکتر حسین خیری و دکتر غلامرضا حاجتی از نیمسال دوم - ۸۴ در گروه ریاضی کاربردی شروع بکار نمودند که بدین ترتیب گروه ریاضی کاربردی دانشکده با ۹ نفر عضو هیأت علمی در گرایش‌های نظریه معادلات معمولی و جزئی، حل عددی معادلات و معادلات انتگرال فعالیت دارد.

۳ - آقای دکتر رضا نفیپور در آذرماه ۸۳ به مرتبه دانشیاری ارتقا یافتند.

۴ - آقای دکتر محمد بیعقوب رحیمی اردبیلی در اسفندماه ۸۳ به مرتبه استادی ارتقا یافتند.

۵ - آزمون دکتری تخصصی ریاضی دانشکده در تاریخ ۲/۳/۸۴ در دو گروه کاربردی و محض برگزار شد.

۶ - سمینارهای هفتگی دانشکده ریاضی طبق روال قبل در دو گروه، سخنرانی‌های عمومی و تخصصی در سال جاری (سال تحصیلی ۸۴ - ۸۳) تشکیل می‌گردد. در این راستا دانشکده میزبان آقایان دکتر حسین ذاکری از دانشگاه تربیت معلم تهران، دکتر فریدون رضاخانلو از دانشگاه برکلی، دکتر عبدالله خودکار از دانشگاه کوینزلند استرالیا، دکتر نهان علی‌اف از دانشگاه تربیت معلم آذربایجان و دکتر کاظم قنبری از دانشگاه صنعتی سهند بود.

فریبا بهرامی
نماینده انجمن در دانشگاه تبریز

دانشگاه رازی

آقای دکتر محمد تقی درویشی عضو هیأت علمی گروه ریاضی دانشگاه رازی کرمانشاه از خرداد ۱۳۸۴ به مرتبه دانشیاری ارتقا یافتند.

محمدحسین آرامی
نماینده انجمن در دانشگاه رازی

لئونید خاچیان درگذشت

لئونید خاچیان (Leonid G. Khachiyan) که با ارایه نخستین الگوریتم چندجمله‌ای برای حل مسائل برنامه‌ریزی خطی (Linear Programming) بنام الگوریتم بیضوی (Ellipsoid Algorithm) در سال ۱۹۷۹ به شهرت رسید، در ۲۹ آوریل (۱۵ اردیبهشت) به علت سکته قلبی در نیویورک درگذشت. وی در سوم ماه می ۱۹۵۲ در شهر سن پیترزبورگ متولد شد. در ۹ سالگی به همراه والدینش به مسکو رفت. در سال ۱۹۷۸ دکتراش (Ph.D.) را در ریاضیات محاسباتی (Computational Mathematics) از مرکز محاسباتی آکادمی علوم شوروی (سابق) دریافت کرد.

در سال ۱۹۸۴ نیز از همین مرکز دکترای دیگری (D.Sc) در علوم کامپیوتر گرفت. وی در سال ۱۹۸۲ به خاطر مقالات برجسته‌اش در زمینه ریاضیات گستته به دریافت جایزه معروف فولکرسون (Fulkerson Prize) از انجمن برنامه‌ریزی ریاضی و انجمن ریاضی امریکا نائل شد. در سال ۱۹۸۹ به عنوان استاد مهمان به گروه تحقیق در عملیات دانشگاه کرنل در نیویورک رفت و در سال بعد (۱۹۹۰) به عنوان عضو هیأت علمی به گروه علوم کامپیوتر راتگرز - دانشگاه ایالتی نیویورک پیوست. در آن حا نیز بر روی مسائل بهینه‌سازی ترکیباتی از جمله مسائل برنامه‌ریزی محدب، پیچیدگی برنامه‌ریزی چندجمله‌ای برای اعداد حقیقی و صحیح، بازی‌های حلقه‌ای و بازی‌های ماتریسی به تحقیق پرداخت. پروفسور هرش سرپرست دپارتمان علوم کامپیوتر دانشگاه راتگرز خاچیان را یکی از معروف‌ترین دانشمندان علوم کامپیوتر دنیا می‌خوانند و پروفسور بهمن کلانتری همکار دیگر وی در آن دانشگاه معتقد است که «اگر ۵۰، ۱۰۰ سال دیگر نام سه نفر در بهینه‌سازی ترکیباتی باقی بماند، خاچیان یکی از آن‌ها خواهد بود.» انجمن ریاضی کاربردی و صنعتی امریکا (SIAM) کنفرانس بهینه‌سازی اخیر خود در سوئد، (۱۹-۱۵ ماه مه ۲۰۰۵) را به یاد و افتخار وی برگزار کرد.

منابع:

- [1] OR/MS Today, V. 32, N. 3, June 2005
  - [2] <http://ur.rutgers.edu>
  - [3] J. Peazce, Leonid Khachiyan 52; may 23, 2005; Sec. B, P.7.
  - [4] www.Siam.org/meetings/OP05.
- حسین تقی‌زاده کاخکی
دانشگاه فردوسی مشهد

فارغ‌التحصیلان دوره دکتری

زیرنظر علیرضا مدققالچی

محمد چایچی

محمد چایچی در سال ۱۳۴۰ در تبریز متولد شد. وی دبیلم ریاضی فیزیک را از دبیرستان فردوسی تبریز و کارشناسی ریاضی را در سال ۱۳۶۷ از دانشگاه تبریز و کارشناسی ارشد ریاضی محض را در سال ۱۳۷۰ از دانشگاه تبریز اخذ کرده و در سال ۱۳۸۰ در گرایش هندسه وارد دکتری ریاضی دانشگاه تبریز گردید. وی در سال ۱۳۸۴ تحت راهنمای آقایان دکتر: مگرددیج تومانیان و دکتر ابراهیم پورضا از رساله دکترای خود تحت عنوان «خواص انحنای خمینه‌های واکر و انعکاس ژئودزیک هارمونیک» دفاع نموده است. وی رساله خویش را به صورت زیر توضیح می‌دهد: خمینه‌های شبه ریمانی حالت کلی تر خمینه‌های ریمانی در نظریه گرانش و نسبیت، کاربردهای فراوانی دارند. هدف این رساله تاثیر میدان‌های صفحه‌ای موازی تپه‌گون به ویژه تأثیر انحنای یک خمینه از دیدگاه هندسی است. در حالت کلی بررسی این مسئله دشوار به نظر چهار بعدی پذیرای میدان صفحه‌ای موازی تپه‌گون مورد بررسی قرار گرفته‌اند. در این کاوش خمینه‌های اوزمن و ساختارهای تخت موضع‌های ممدوح نیز بررسی شده‌اند. درین نتایج بدست آمده مثال‌های تازه‌ای از خمینه‌های اوزمن با متريک (+++) ارایه شده‌اند. سرانجام تبدیل‌های ژئودزیک هارمونیک در خمینه‌های ریمانی مورد بحث قرار گرفته و ثابت شده است این خمینه‌ها اینشتین هستند. در پایان رساله چندین مسأله باز در خمینه‌های واکر معرفی گردیده‌اند.

دو مقاله زیر از رساله ایشان استخراج شده است:

1. Chaichi M, Garcia-Rio E. and Matsushita Y, Curvature Properties of four-dimensional Walker metrics. Classical and Quantum Gravity 22(2005), 559-577.
2. Chaichi M, Garcia-Rio E and Vazquez-Abal M.E, Three dimensional Lorentz manifolds admitting a parallel null vector field. Journal of Physics A, 38(2005), 841-850.

فریبا بهرامی
نماینده انجمن در دانشگاه تبریز

دانشگاه صنعتی امیرکبیر

آقای دکتر سید منصور واعظ پور دانشیار دانشگاه یزد از مردادماه ۸۴ به دانشکده ریاضی و علوم کامپیوت منتقل گردیدند.
آقایان نامبرده زیر در تاریخ‌های اعلام شده از پایان‌نامه‌های خود تحت استاید نامبرده دفاع گردند:

- ۱ - آقای عباس سعادتمنشی تحت راهنمایی آقایان دکتر: سید محسن رزاقی و مهدی دهقان، ۸۳/۱۰/۱۲
- ۲ - آقای مهرداد لکستانی تحت راهنمایی آقایان دکتر سید محسن رزاقی و مهدی دهقان، ۸۴/۳/۷
- ۳ - آقای اسماعیل فیضی تحت راهنمایی آقای دکتر عبدالرسول پور عباس، ۸۴/۴/۵
- ۴ - آقای بهزاد نجفی تحت راهنمایی آقای دکتر مرتضی میر محمد رضایی و پروفسور شن، عبدالرسول پور عباس
دانشگاه صنعتی امیرکبیر

اطلاعیه

قرار است که در جریان سی و هفتمین کنفرانس سالانه انجمن ریاضی ایران در دانشگاه تربیت معلم آذربایجان (شهریور ۸۵) یکصدمین سال تولد پروفسور هشترودی در سطح وسیع ملی و بین‌المللی گرامی داشته شود.

موضوع در هیأت امنای خانه ریاضی پروفسور هشترودی آذربایجان شرقی مطرح و مورد تصویب قرار گرفته شده و خانه ریاضی به عنوان دبیرخانه بزرگداشت درنظر گرفته شده است. از تمام همکاران که مایل به همکاری باشند و متن سخنرانی، کتاب، اثر علمی، عکس، خاطره دارند موضوع را به نشانی: تبریز، خیابان شهید مدرس (بهادری سابق)، خانه ریاضیات دکتر هشترودی، دبیرخانه بزرگداشت اعلام فرمایند.

مگرددیج تومانیان
دانشگاه تبریز

تاریخ دفاع	استاد راهنما	نام و نام خانوادگی
------------	--------------	--------------------

دانشگاه تبریز:

۷۶	یدالله نژاددهقان	حیدرضا واعظی
۷۷	آیدین شهبازی	محمد رضا چیارزاده
۷۷	علی اکبر مهرورز	کریم سامعی
۷۷	علی اصغر جدیری	عبدالعلی نعمتی
۷۸	یوسف زمانی سعد آبادی	محمد علی شهابی
۷۸	علی اکبر مهرورز	قاسم صمدی آغداش
۷۹	محمد علی شهابی	محمد شهریاری
۸۰	یدالله نژاددهقان	کورش نوروزی
۸۱	ایلدار صادقی	ایلدار صادقی
۸۱	علی کبر مهرورز	مهندی صحبت خواه

فارغ‌التحصیلان دوره دکتریریاضی تا سال ۱۳۸۱

لیست زیر اسامی فارغ‌التحصیلان دوره‌های دکتری ریاضی در دانشگاه‌های کشور تا سال ۱۳۸۱ است. از گروه‌ها و دانشکده‌های ریاضی تقاضا داریم در تکمیل این لیست و رفع نواقص آن ما را یاری کنند.

نام و نام خانوادگی	استاد راهنما	تاریخ دفاع
--------------------	--------------	------------

دانشگاه اصفهان:

<u>دانشگاه تربیت مدرس:</u>		
۷۴	محمد رضا درفشه	علی ایرانمنش
۷۵	علیرضا مدقالچی	خیرالله پوربرات
۷۶	حسین ذاکری	صادم حاج چباری
۷۶	حسین ذاکری	کاظم خشیارمنش
۷۶	حسین ذاکری	شکرالله سالاریان
۷۷	محمد رضا درفشه	بیژن دواز
۷۷	محمد رضا درفشه	امیر رهنما بر قی
۷۸	مهدی رجاعی پور	یارعلی تقی
۷۸	جواد توکلی	علی معدنشکاف
۷۹	سید محمد باقر کاشانی	اعظم اعتماده کردی
۷۹	غلامرضا خسروشاهی	مژگان امامی
۷۹	محمد رضا جهانشاهی	بهمن مهری
۷۹	محمود حصارکی	عبدالرحمون رازانی
۷۹	محمد رضا درفشه	غلامرضا رضایی زاده
۷۹	عبدالحمید ریاضی	محمد موسایی
۷۹	سید محمد باقر کاشانی	رضایی روزانی
۸۰	حسین ذاکری	جواد اسدالله دهقی
۸۰	محمود حصارکی	اسدالله آفغانی
۸۰	اسماعیل بابلیان	سید مهدی حسینی
۸۰	عبدالحمید ریاضی	عزیزالله عزیزی
۸۱	علی ایرانمنش	بهروز خسروی
۸۱	حسین ذاکری	ناصر زمانی
۸۱	سید محمد حسینی	صادق شهمراز مغانلو
۸۱	مجتبی منیری	جعفر صاقع عیوضلو
۸۱	علیرضا مدقالچی	علی غفاری

دانشگاه طنجه:دانشگاه اسلامی:دانشگاه شهید باهنر کرمان:

۷۸	علی اکبر محمدی	پیژن طائبی
۷۸	جعفر زعفرانی	محسن علی محمدی
۷۹	علی اکبر محمدی	علیرضا عبدالهی
۸۰	علی رجاعی پور	عبدالرسول ناصرصفهانی
۶۹	ماشاعالله مشینچی	محمد مهدی زاهدی
۷۰	یوسف بهرام پور	نصرالله گرامی
۷۰	مهدی رجاعی پور	حسین محبی
۷۲	یوسف بهرام پور	مرتضی میرمحمد رضایی
۷۲	مهدی رجاعی پور	محمد علی دهقان
۷۳	مهدی رجاعی پور	عباس سالمی
۷۴	ماشاعالله مشینچی	شهرام سلیلی
۷۴	یوسف بهرام پور	رضانکوبی
۷۵	محمد محسنی مقدم	رسنم ثابتی
۷۵	شاهقلیان	حسین حسین زاده
۷۶	مهدی رجاعی پور	علیرضا بهرا پور
۷۶	محمد مهدی زاهدی	عباس حسن خانی
۷۶	محمد محسنی مقدم	مرتضی رحمانی
۷۶	محمد مهدی زاهدی	رضاعماری
۷۷	محمد محسنی مقدم	مهدی پناهی
۷۷	ماهانو تاتا	حیدر رضا ملکی
۷۷	یوسف بهرام پور	یژن هنری
۷۸	نصرالله گرامی	محمد ابراهیمی
۷۸	یوسف بهرام پور	مهدی سبزواری
۷۸	مهدی رجاعی پور	محمد علی ولی
۷۹	محمد مهدی زاهدی	رجبعی بروزئی
۷۹	اسفنديار اسلامی	محمد قزل ایاق
۷۹	حسین محبی	حیدر رضا مظاہری
۸۰	محمد محسنی مقدم	قاسم بردلقمانی
۸۰	محمد رضا خراشادی زاده	محمد رضا خراشادی زاده
۸۰	حسین محبی	شهرام رضابور
۸۰	مهدی رجاعی پور	محمد رضا فدایی
۸۰	مهدی رجاعی پور	مهدی لاری نبا
۸۰	یوسف بهرام پور	مرضیه مصطفوی
۸۰	مهدی رجاعی پور	اکبر نظری
۸۱	نصرالله گرامی	غلامرضا رضایی
۸۱	محمد مهدی زاهدی	سید شاهین موسوی
۸۱	اسفنديار اسلامی	فرزاد نعمت

دانشگاه تربیت معلم تهران:

۷۲	طاهر قاسمی هنری	حکیمه ماهیار
۷۳	علیرضا مدقالچی	جواد لالی
۷۴	اسماعیل بابلیان	سعید عباسنی
۷۴	غلامرضا علیرضایی	محمد رضا علیرضایی
۷۵	حسین ذاکری	خدیجه احمدی آملی
۷۶	طاهر قاسمی هنری	فرشته سعدی
۷۷	محمد حسن بیژن زاده	شیرویه بیرونی چشانمر
۷۷	حسین ذاکری	محمد تقی دیباتی
۷۷	حسین ذاکری	کامران دیوانی آذر
۷۸	اسماعیل بابلیان	محمد تقی درویشی

نام و نام خانوادگی	استاد راهنما	تاریخ دفاع	استاد راهنما	نام و نام خانوادگی
<u>دانشگاه شیراز:</u>			<u>دانشگاه چهانشهرلو:</u>	سعید محربایان
۷۲ احمد رضا سلطانی	غلامعلی میرزا کریمی	۷۸	علیرضا مدققالچی	محمد صادق مدرس
۷۲ کریم صدیقی	کریم هدایتیان	۷۸	علیرضا جمالی	حیدر موسوی
۷۲ کریم صدیقی	بهمن یوسفی	۷۹	علیرضا مدققالچی	علی عبادیان
۷۴ احمد رضا سلطانی	مسلم نیک فر	۷۹	طاهر قاسمی هنری	داد علی محمدی
۷۵ کریم صدیقی	فریبا ارشاد	۷۹	حسین ذاکری	رضان نقی پور
۷۵ کریم صدیقی	علی ثامری پور	۸۰	اسماعیل بابلیان	جهری بی آزار
۷۶ کریم صدیقی	بهرام خانی ریاطی	۸۰	علیرضا مدققالچی	جمال روئین
۷۶ کریم صدیقی	عزیز عبدالله	۸۱	محمد حسن بیژن زاده	سیروس رسول پار
۷۷ کریم صدیقی	کاظم صالحه			<u>دانشگاه تهران:</u>
۷۷ حبیب شریف	شهره نمازی	۷۲	محمد رجب طبریانی	
۷۷ کریم صدیقی	سید منصور واعظ پور	۷۳	احمد شفیعی ده آباد	ناصر بروجردیان
۷۸ کریم صدیقی	محمد حسن شیردره حقیقی	۷۳	حسین ذاکری	مسعود طوسي اردکاني
۷۸ حبیب شریف	عبدالرسول عزیزی	۷۳	احمد شفیعی ده آباد	ویدا میلانی
۷۸ کریم صدیقی	عطاء الله عسگری همت	۷۴	محمد رضا درفشه	علیرضا اشرفی
۸۰ کریم صدیقی-زعفرانی	سید محمد مشتاقیون	۷۴	حسن صالحی	هایده اهرایان
		۷۴	محمد رضا درفشه	اشرف داشخواه
		۷۵	احمد شفیعی ده آباد	مهدي درويش زاده
		۷۵	محمد رضا درفشه	زهره مستقيم
		۷۵	احمد شفیعی ده آباد	فرشته ملک
		۷۵	غلامرضا خسروشاهی	حمیدرضا میني
		۷۵	غلامرضا خسروشاهی	حسن یوسفی آذری
		۷۶	احمد شفیعی ده آباد	علی پارسیان
		۷۶	ارسان شادمان	فرض الله میرزاپور
		۷۷	ارسان شادمان	فرید بهرامي
		۷۷	غلامرضا خسروشاهی	روزبه ترابي
		۷۷	رحیم زارع نهندي	حسن حقیقی
		۷۷	غلامرضا خسروشاهی	فرجبخش کمالی خمسه
		۷۷	محمد رضا درفشه	فرزانه نوروزی لرکي
		۷۷	رحیم زارع نهندي	سعاد ورسابي
		۷۸	غلامرضا خسروشاهی	زیبا اسلامي
		۷۸	مسعود صباحان	فاطمه آيت الله زاده شیرازی
		۷۸	محمد رضا پورنکي	مژگان محمودي
		۷۸	رشید زارع نهندي	مژگان طباطبائي
		۷۸	غلامرضا خسروشاهی	بهروز طايه هر ضا
		۷۹	محمد رضا درفشه	نصرالله شجرب پور صلواتي
		۸۱	سیامک یاسmi	لیلا خاتمي
		۸۱	حسن صالحی	غلامحسن شيردل
				<u>دانشگاه شهید بهشتی:</u>
			محمد مهدی ابراهيمی	مژگان طباطبائي
			محمد مهدی ابراهيمی	مژگان محمودي
				<u>دانشگاه شهید چمران اهواز:</u>
			اميد علي شهني كرم زاده	فريز آذريان
			اميد علي شهني كرم زاده	منصور عمتمدي
			اميد علي شهني كرم زاده	علي رضائي على آباد
			اميد علي شهني كرم زاده	عبد علي كوچك پور
			اميد علي شهني كرم زاده	عبد الرحمن ساجدي نژاد
			اميد علي شهني كرم زاده	علي اکبر استاجي
			اميد علي شهني كرم زاده	شاپور رحيم پور

نامه‌ها

نامه زیر از طرف انجمن به وزارت علوم ارسال شده است:

جناب آقای دکتر خالقی

معاون محترم آمورشی و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

با سلام و احترم به پیوست مسابقات جهانی دانشجویی ریاضی (IMC) را توصیف نموده و تقاضای اقدام برای تشویق برندهای این مسابقات را دارم.

سیدعبدالله محمودیان

رئیس انجمن ریاضی ایران

مسابقات بین المللی ریاضی دانشجویان

International Mathematics Competition for University Students (IMC)

تاریخچه

مسابقات بین المللی ریاضی دانشجویان از سال ۱۹۷۲ میلادی آغاز شده و پس از یک وقفه پنج ساله (۱۹۸۹ تا ۱۹۹۳) مجدداً پس از سال ۱۹۹۴ به طور مرتب هر سال به مدت ۶ یا ۷ روز عموماً در یکی از دانشگاه‌های اروپایی برگزار شده است. آغاز کننده این مسابقات به طور مشترک University College London در انگلستان و دانشگاه پلودیو در بلغارستان می‌باشدند. در این مسابقه هر دانشگاه از هر کشور جهان می‌تواند با یک یا چند تیم چهار نفره از دانشجویان دوره‌های کارشناسی خود شرکت کند. جدول زیر سال و محل برگزاری سری جدید مسابقات از سال ۱۹۹۴ تا ۲۰۰۵ را نشان می‌دهد.

اولین مسابقه، ۱۹۹۴، بلغارستان، دانشگاه پلودیو

دومین مسابقه، ۱۹۹۵، بلغارستان، دانشگاه پلودیو

سومین مسابقه، ۱۹۹۶، بلغارستان، دانشگاه پلودیو

چهارمین مسابقه، ۱۹۹۷، بلغارستان، دانشگاه صوفیا

پنجمین مسابقه، ۱۹۹۸، بلغارستان، دانشگاه ساوت وست

ششمین مسابقه، ۱۹۹۹، مجارستان، دانشگاه لوبارد بوداپست

هفتمین مسابقه، ۲۰۰۰، انگلستان، دانشگاه کالج لندن

هشتمین مسابقه، ۲۰۰۱، چک، دانشگاه چارلز پراگ

نهمین مسابقه، ۲۰۰۲، لهستان، دانشگاه روشو

دهمین مسابقه، ۲۰۰۳، رومانی، دانشگاه بولیایی (با همکاری

دانشگاه کالج لندن)

یازدهمین مسابقه، ۲۰۰۴، مقدونیه، دانشگاه‌های سنت سیریل و

متودیوس (با همکاری دانشگاه کالج لندن)

دوازدهمین مسابقه، ۲۰۰۵، بلغارستان، دانشگاه آمریکایی

بلغارستان

در دهمین مسابقه (۲۰۰۳ رومانی) ۵۴ دانشگاه از ۲۵ کشور،

در یازدهمین مسابقه (۲۰۰۴ مقدونیه) ۵۷ دانشگاه از ۳۰ کشور و

در دوازدهمین مسابقه (۲۰۰۵ بلغارستان) ۷۱ دانشگاه از بیش از

۳۰ کشور جهان شرکت کرده بودند. دانشگاه‌های معتبری مانند

نام و نام خانوادگی استاد راهنمای تاریخ دفاع

۷۹	محمد حصارکی	محمد رضا رزوan
۸۰	سیدعبدالله محمودیان	منوچهر ذاکر
۸۱	سیاوش شهشهانی	علی تقی

دانشگاه علم و صنعت:

۷۷	حسنی درفشه‌تلایی	محمدعلی ایرانمنش
۷۷	حسنی درفشه	مهدی علاییان
۷۷	ابراهیم اسرافیلیان	مهدی نجفی خواه
۷۷	حسرو مالک‌ثزاد	محمد هادیرزاده
۷۸	عبدالله شیدفر	کریم ایواز
۷۸	ابراهیم اسرافیلیان	نصیر تقی‌زاده
۷۸	عبدالله شیدفر	داود رستمی
۷۹	عبدالله شیدفر	حسین آذری
۷۹	عبدالله شیدفر	فرید (محمد) مالک
۷۹	محمد رضا درفشه	علیرضا مقدم‌فر
۸۰	حسرو مالک‌ثزاد	سهراب رهبر
۸۱	عبدالله شیدفر	علی‌مردان شاهرضایی
۸۱	حسرو مالک‌ثزاد	حمدی صندری
۸۱	محمد رضا درفشه	مریم قربانی‌هشتچین
۸۱	حسرو مالک‌ثزاد	حمید مسکرانی
۸۱	محمد رضا درفشه	قربانی‌مقانی
۸۱	عبدالله شیدفر	عبدالساده نیسی

دانشگاه فردوسی مشهد:

۷۴	اسدالله نیکانم	شیرین حجازیان
۷۵	محمدعلی پورعبدالله	حمدیرضا ابراهیمی
۷۵	محمد رضا رجب‌زاده	سعید کووان فر
۷۵	محمد رضا رجب‌زاده	بهروز مشایخی‌فرد
۷۵	بهمن هنری	فاطمه قانع
۷۶	محمدعلی پورعبدالله	عباس سهلان
۷۶	علی وجیدیان کامیاد	سید ابوالفضل علوی
۷۶	اسدالله نیکانم	سید علیرضا کامل
۷۶	بهمن هنری	محمد رضا مولایی
۷۷	محمدعلی پورعبدالله	علی جیلیان عطار
۷۷	محمدعلی پورعبدالله	علی اکبر خادم‌معبدی
۷۷	اسدالله نیکانم	محمد صالح مصلحیان
۷۷	اسدالله نیکانم	ثریا طالبی
۷۷	اسدالله نیکانم	امیرقاسم غضنفری
۷۷	محمدعلی پورعبدالله	محمد رضا میری
۷۷	محمد رضا رجب‌زاده	محمد مهدی نصرآبادی
۷۸	محمد رضا رجب‌زاده	مصطفی طاهری
۷۸	اسدالله نیکانم	مجید میرزاونیری
۷۹	اسدالله نیکانم	امان‌الله اسدی
۷۹	علی وجیدیان کامیاد	سهراب عفتی
۷۹	اصغر کرایه‌چیان	مرتضی گچ‌پزان
۸۰	محمد رضا رجب‌زاده	غلامحسین اقدامی
۸۰	علی وجیدیان کامیاد	عفیله حیدری
۸۰	محمد رضا رجب‌زاده	محمد رضا سالمکار
۸۰	محمد رضا رجب‌زاده	احمد غلامی
۸۰	محمد رضا رجب‌زاده	اصغر کرایه‌چیان
۸۱	علی وجیدیان کامیاد	نوید قهرمان
۸۱	محمدعلی پورعبدالله	هادی بصیرزاده

مرکز تحقیقات فیزیک نظری و ریاضی:

۷۹	مجتبی آقایی‌فروشانی	محمد ارشدی‌پهروستاقی
۷۹	مجتبی منیری	مرتضی منیری

نامه‌ای به رئیس انجمن

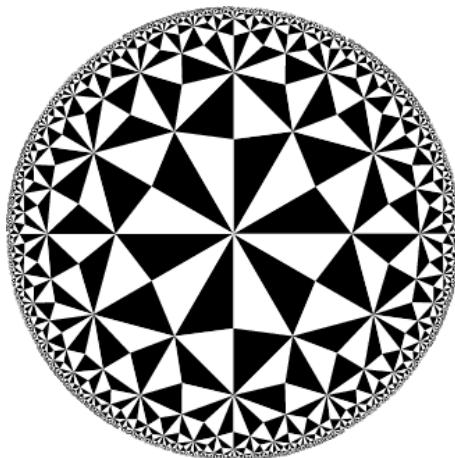
آقای دکتر رجوی عضو افتخاری انجمن نامه زیر را به زبان انگلیسی ارسال داشته‌اند. ترجمه از خبرنامه است.

از مطلبی که در صفحه ۱ خبرنامه ۱۰۴ در مورد ترتیب نویسنده‌گان مقالات ریاضی نوشته بودید هم غمگین شدم هم خوشحال. به این جهت غمگین شدم که نمی‌دانستم بعضی از همکاران ما در ایران به خود اجازه می‌دهند از رسم خوبی که در حوزه‌های ریاضیات وجود دارد و ما هم بسیار به آن افتخاراتی کنیم، منحرف شوند. ما داستان‌های نگران‌کننده‌ای از «مرتب کردن فهرست نام نویسنده‌گان بر حسب میزان فعالیتشان» در سایر رشته‌ها شنیده‌ایم که فکر می‌کنیم می‌باشد اهمیت این رسم دیرینه ما را برای ریاضیدانان داخل ایران آشکار ساخته باشد.

البته خوشحال شدم که شما مقاله‌ای در طرد این سنت‌شکنی رشت نوشته‌اید. بگذر امیدوار باشیم که دوستان جوان ما که احتمالاً ندانسته خریدار استدلال به ظاهر منصفانه، فهرست غیرالفبایی شده‌اند، دام‌های این استدلال را درک کرده و جلوی این «بدعت» را قبل از آن که خیلی دیر شده باشد، بگیرند.

حیدر رجوی

۲۶ آگوست ۲۰۰۵، دانشگاه واترلو، آنتاریو

★ ★ ★

انجمن ریاضی ایران از نظر فعالیت‌ها در بین انجمن‌های علمی کشور پیشترین امتیاز را کسب نمود.

دانشگاه پرینستون، اکول پلی‌تکنیک، دانشگاه دولتی مسکو و دانشگاه صنعتی شریف در سال‌های اخیر به طور مرتب در این مسابقه شرکت می‌کنند.

جوایز مسابقه

پس از تصحیح دقیق اوراق رسیدگی کامل به اعتراضات، شرکت کننده‌گان به ترتیب نمره کسب شده رده‌بندی می‌شوند و به ترتیب به تعدادی از رتبه‌های اول نشان نخست (First prize) معادل مдал طلا، به تعدادی نشان دوم (Second prize) معادل مدار نقره و به تعداد دیگری نشان سوم (Third prize) معادل مدار نقره می‌شود. برای شرکت در این مسابقات و اخذ مدار که اعتبار جهانی دارد رقابت سخت و فشرده‌ای وجود دارد.

مواد درسی و سطح علمی مسابقه

مسابقه در دو جلسه ۵ ساعتی برگزار می‌شود که در هر کدام ۶ سوال در زمینه‌های جبر، جبر خطی، آنالیز و ترکیبات به دانشجویان داده می‌شود. برای حل این سوالات علاوه بر اطلاعات دروس دوره کارشناسی ریاضی، هوش و خلاقیت ریاضی مورد نیاز است.

نموده‌ها و رتبه‌های کسب شده توسط دانشجویان ممتاز ایرانی شرکت کننده در این مسابقات نشان می‌دهد که سطح علمی سوالات در مرتبه بالایی قرار دارد و رقابت در آن سخت‌تر و فشرده‌تر از مسابقات ریاضی دانشجویی انجمن ریاضی ایران است. کمیته علمی مسابقات ریاضی دانشجویی انجمن ریاضی ایران کیفیت علمی مسابقات بین‌المللی ریاضی دانشجویان را تأیید می‌کند. سوالات، راه‌حل‌ها، و سایر اطلاعات این مسابقات در نشانی‌های الکترونیکی زیر موجود است.

<http://www.imc-math.org>

<http://www.ucl.ac.uk/~ucahjej/imc/>

با توجه به «دستورالعمل اجرایی تشخیص اعتبار جشنواره‌ها و مسابقه‌های علمی بین‌المللی» که در تاریخ ۲۵/۳/۸۴ به تصویب معاونت محتشم آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فن آوری رسیده است، مسابقات بین‌المللی ریاضی دانشجویان دارای شرایط زیر است:

۱. شرکت کننده‌گان آن دانشجو هستند.
  ۲. دارای سابقه برگزاری و استمرار بیش از ۱۰ سال است.
  ۳. بیش از ۳۰ کشور جهان در آن شرکت می‌کنند.
  ۴. دارای روال داوری (تصحیح) جدی و دقیق است.
  ۵. کیفیت علمی مسابقه با نظر کمیته علمی مسابقات ریاضی دانشجویی انجمن ریاضی ایران در سطح مطلوبی قرار دارد.
- بنابراین مسابقات بین‌المللی ریاضی دانشجویان تمام شرایط موجود در دستورالعمل فوق الذکر را دارا می‌باشد و دانشجویان ذکور ایرانی شرکت کننده در آن که موفق به کسب مدار می‌شوند، باید بتوانند از امتیاز معافیت خدمت نظام وظیفه بهره‌مند شوند. رشید زار عنهدی سرپرست اجرایی کمیته علمی مسابقات دانشجویی ریاضی انجمن

دنه ریاضیات را گرامی بداریم

زیرنظر مانی رضابی

دنه ریاضیات

فراخوان

مدیر گروه محترم ریاضی

سرگروه محترم ریاضی استان تهران

نماینده محترم انجمن ریاضی ایران

با سلام و احترام

بدین وسیله از آن دبیرخانه تقاضا می شود تا جهت پیشنهاد دعوت از سرگروههای ریاضی استانها برای برگزاری پربارتر و پرشورتر دنه ریاضیات که از ۱۰ آبان ۱۳۸۴ برگزار می شود با کمیته دنه ریاضیات همکاری نمایید. این کمیته فعالیت‌های زیر را برای این دنه، به شرح ذیل پیشنهاد می‌کند، طبیعی است که این پیشنهادها، مناسب با امکانات موجود در هر شهر و استان قابل تغییر و توسعه خواهد بود.

زمینه‌های همکاری:

- سخنرانی ۱۵ دقیقه‌ای در رابطه با عمومی کردن ریاضی

- ریاضی و طبیعت

- مسابقه ریاضی

- ریاضی و موسیقی

- ریاضی و هنر

- ریاضی و زندگی واقعی

- ریاضی و جوان

- ریاضی و ورزش

- ریاضی و صنعت

- ریاضی و اقتصاد

- اجرای تئاتر ریاضی

- ریاضی و سایر علوم پایه (فیزیک، شیمی و ...)

- ریاضی و بازی

- معماهای ریاضی

- ریاضی و علوم انسانی

- ریاضی و اشتغال

- ریاضی و دانشمندان اسلامی

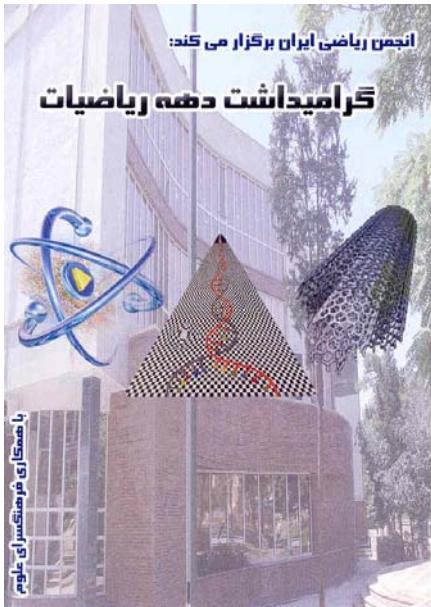
- ریاضی و پژوهشی

لطفاً انجمن ریاضی ایران را از انجام مراسم برپاشده در گروههای آموزشی ریاضی استانها مطلع نموده تا در خبرنامه انجمن به اطلاع کلیه اعضای انجمن ریاضی ایران رسانده شود.

لازم به ذکر است که انجمن ریاضی ایران قصد دارد کتابی تحت عنوان «خاطرات کلاس ریاضی» را تهیه و تنظیم نماید. لذا از تمامی اعضای محترم گروههای آموزشی استان درخواست می‌نماید خاطرات خود را از طریق شما به دفتر انجمن ارسال نمایند تا به نام خودشان در این کتاب ثبت شود.

علی ایرانمنش

مسئول کمیته دنه ریاضیات تهران

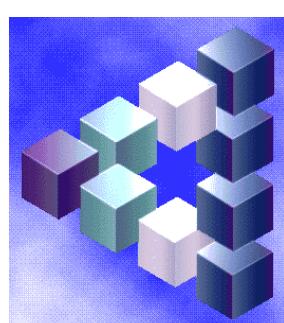
زمان: دوشنبه ۹ آبان ۱۳۸۴، ساعت ۱۷ الی ۲۲

مکان: ساختمان جدید انجمن ریاضی ایران

واقع در پارک ورشو، خیابان استاد نجات الهی

شورای اجرایی انجمن ریاضی ایران برای عمومی‌سازی و هدایت مراسم دنه ریاضیات امسال کمیته‌ای را انتخاب نمود که فعالیت‌های این دنه را در شهر تهران هماهنگ نماید. توصیه شورای اجرایی برای علاقمندان به برگزاری دنه ریاضیات در شهرهای مختلف کشور این است که در هر شهر کمیته‌ای برای اجرای این فعالیت‌ها تشکیل بدهند. فعالیت‌های عمومی‌سازی ریاضیات میتواند بر اساس ابتكارات محلی و استفاده از تجربیات دو "دنه ریاضیات" و دو "روز ریاضیات" قبلی که گزارش آن‌ها در خبرنامه و گزارش انجمن آمده است، باشد. کمیته دنه ریاضیات در تهران فراخوانی را به همه گروههای ریاضی دانشگاه‌های کشور و آموزش و پرورش استان‌های مختلف ارسال داشته که نمونه آن در این صفحه آمده است. این کمیته تقارن دنه ریاضیات را با افتتاح رسمی ساختمان جدید انجمن به فال نیک گرفته و مراسمی را در روز نهم آبان ماه با حضور مقامات مختلف و ریاضی‌دانان برگزار خواهد کرد.

شورای اجرایی انجمن ریاضی ایران

بتوانند مقالات علمی ارزنده‌ای در زمینه‌های مختلف تهیه نموده و به مجتمع علمی داخلی و خارجی ارایه نمایند. در پایان جا دارد از کلیه دانش آموزان عزیز، دانشجویان فرهیخته، معلمان ارجمند، اساتید، مسؤولین گرامی سازمان آموزش و پرورش و سایر افرادی که ما را در برگزاری این مراسم یاری نمودند تقدیر و تشکر نماییم.

از همه مسؤولین بزرگوار استان تقاضا داریم که خانه ریاضیات را برای نیل به اهداف آن تنها نگذارند و با کمک‌های فکری و مالی خودشان این نهاد علمی را که هدف آن پرورش انسان‌های متفکر و خلاق برای خدمت به جامعه، خصوصاً ایران می‌باشد پشتیبانی کنند زیرا بقین و ایمان راسخ داریم اگر به جامعه فرهنگی کشور توجه ویژه‌ای شود می‌توانیم همچون گذشته هزاران سخنور و شاعر و دانشمند و فیلسوف و عالم دینی چون مولوی، ملاصدرا، بوعلی‌سینا، خیام، شیخ بهایی، ابو ریحان بیرونی، فارابی، جمشید کاشانی، زکریای رازی، پروین انتصاری، حافظ، سعدی، فردوسی، دکتر حسابی، دکتر هشت‌رودی، مقدس اردبیلی و آیت‌الله حائری بیزدی، ملامحمد باقر بیزدی و سیدرکن الدین داشته باشیم.

فعالیت‌های خانه ریاضیات در سال جاری علاوه بر کلاس‌ها و کارگاه‌های هسته‌های علمی عبارتند از:

۱- تشکیل کلاس‌ها و کارگاه‌های آموزشی و سرگرمی و زیبایی‌های ریاضی ویژه تابستان که علاقه‌مندان می‌توانند برای شرکت در این کلاس‌ها به خانه ریاضی مراجعه و ثبت‌نام نمایند.

۲- تهیه و تدوین لوح فشرده از مجلات یکان که توسط استاد عبدالحسین مصحفی در بین سال‌های ۱۳۴۲ تا ۱۳۵۶ منتشر شده است.

۳- برپایی نمایشگار ریاضی در حاشیه سی و ششمین کنفرانس ریاضی ایران در شهریور سال جاری در محل دانشگاه بزد.

۴- برگزاری سمینار و نمایشگاه ریاضی در دهه ریاضیات (اول تا دهم آبان).

۵- تشویق و ترغیب و کمک به راه اندازی خانه ریاضیات در سایر شهرستان‌های استان.

۶- کمک به ایجاد دهکده علوم شامل خانه فیزیک، ریاضی، کامپیوتر و ... در پارک کوهستان.

۷- راه اندازی وب سایت مستقل خانه ریاضی و تغذیه آن.
باشد که در راهی که گام گذاریم تا در سر منزل مقصود تا بیکران آبی آسمان پیش رویم.

بعد از آن دکتر سید منصور واعظ پور استاد دانشگاه بزد به ایراد سخنرانی پرداختند که فرازهایی از آن را در ذیل آوردهیم:

”... خلاقیت و نوآوری خیام نمونه خوبی برای شما جوانان عزیز هست که ازوی یاد بگیرید، تلاش کنید، تا این ابداع و نوآوری را داشته باشید در این مملکت، و این ابداع و نوآوری خیام بود که باعث شد نام وی در تاریخ تاریخ بدرخشید و نه تنها در ایران که در سطح جهان هر کجا نام خیام برده می‌شود، خیام برای همه شناخته شده و آشنا باشد. ما خیام‌شناسان بزرگی در سراسر

خانه‌های ریاضیات

زیرنظر مانی رضایی

روز ریاضیات در خانه ریاضیات یزد

خانه ریاضیات یزد مراسمی را تحت عنوان روز ملی ریاضیات و روز بزرگداشت حکیم عمر خیام در تاریخ ۲۸ اردیبهشت ۸۴ در سالن سینما دانش آموز یزد با حضور بیش از چهارصد نفر از اساتید، دبیران، دانشجویان، و دانش آموزان برگزار نمود این مراسم با خواندن تلاوتی از آیات قرآن و سرود ملی آغاز شده و با سخنرانی مدیر خانه ریاضیات ادامه پیدا کرد، که بخشی از سخنرانی ایشان در زیر آمده است:

”در راستای اهداف خانه ریاضیات که عمومی کردن ریاضیات و اشاعه فرهنگ ریاضی در بین اقشار مختلف جامعه است، بر آن شدیم تا برای شناساندن چهره حکیم عمر خیام نیشابوری و کارهای علمی و ارزنده این شخصیت بزرگ علمی و استفاده از صحبت‌های گرم، دلنشیں و آموزنده اساتید بزرگوار، در این روز گرفته است مراسم ویژه‌ای داشته باشیم.

به همین منظور و برای این که اقشار مختلف علمی را در این کار سهیم کنیم طی فراخوانی درخواست ارسال مقالاتی تحت عنوان مسابقه مقاله‌نویسی در موضوعاتی با عنوانی زیر نمودیم:

۱- خیام و ریاضیات

۲- خیام و ... (زندگی خیام، ریاعیات خیام، خیام و فلسفه، خیام و مذهب و ...)

۳- ریاضیات برای همه، ریاضیات راه توسعه

۴- کاربردهای ریاضی در علوم دیگر

۵- معرفی شاخه‌های جدید ریاضی

۶- هندسه در معماری ایران

خوشبختانه این مسابقه با استقبال چشمگیری روپرورد، تعداد ۸۷ مقاله توسط ۱۳۵ نفر به صورت انفرادی و گروهی ۲، ۳، ۴، ۵ نفره به خانه ریاضیات ارسال گردید، از این تعداد ۶۸ مقاله توسط ۱۱۵ دانش آموز، ۱۳ مقاله توسط ۱۳ دبیر و ۶ مقاله توسط ۷ دانشجو ارسال گردید، حدود ۸۱ درصد از ارسال کنندگان زن و ۱۹ درصد مرد بوده‌اند. مقالات از نظر حجمی از ۴ تا ۱۳۸ صفحه بود، این مقالات توسط ۴ داور بررسی و از میان آن‌ها ۳ مقاله برگزیده شد که در پایان این جلسه هدیه‌ای به ریم یادبود به آن‌ها اهدای خواهد شد و برای بقیه افراد شرکت‌کننده در مسابقه نیز هدیه‌ای به رسم یادبود تهیه نموده‌ایم که برای آن‌ها ارسال خواهیم کرد.

امیدواریم این قدم گام کوچکی باشد تا در آینده با برگزاری چنین جلساتی، ضمن معرفی و بزرگداشت دانشمندان و بزرگان علمی گذشته و حال ایران، دانش آموزان و دانشجویان و سایر افراد را به انجام فعالیت‌های گروهی و کارهای تحقیقاتی عادت دهیم تا

شرکت پروفسور والداشمت در جلسه هیأت امناء خانه ریاضیات نیشابور

پروفسور والداشمت نایب رئیس مرکز بین‌المللی ریاضیات محض و کاربردی CIMPA در اوایل مرداد ماه بنا به دعوت خانه ریاضیات نیشابور جهت شرکت در جلسه هیأت امناء بازدید از خانه ریاضیات و به منظور آشنایی با فعالیت‌های علمی آموزشی این نهاد به مدت ۲ روز به اتفاق آقایان دکتر مشکانی از دانشگاه فردوسی مشهد و دکتر حجت الحق حسینی از دانشگاه شریف در نیشابور حضور داشتند. مراسم استقبال از ایشان با حضور مقامات و مسئولین و فرهنگیان شهرستان نیشابور و اعضای شورای شهر در سالن شورای شهر انجام گرفت در ابتدا رئیس شورای شهر که از اعضای هیأت امناء خانه ریاضیات می‌باشد ضمن خوش‌آمدگویی موقعیت علمی بخصوص ریاضی شهرستان را به اطلاع رساند و سپس معاونت فرمانداری شهرستان حضور شخصیت‌های علمی در نیشابور را فرصتی معتبرنم و ارزشمند برای جوانان شهرستان برشمرد و از حضور پروفسور والداشمت در نیشابور تشکر نمود.

پروفسور والداشمت در طی اقامت ۲ روزه خود در نیشابور در جلسه هیأت امناء شرکت نموده و از کلاس‌ها و کارگاه‌های ساخت وسایل آموزشی بازدید و با اولیاء دانش‌آموزان دیدار و گفتگو داشت. در این بازدید اعضای خانه ریاضیات توضیحاتی را پیرامون احداث بوستان ریاضیات در نیشابور ارایه نمودند و پروفسور والداشمت قول مساعدت داد که ضمن برقراری ارتباط میان خانه ریاضیات با مؤسسات علمی معتبر اروپا، زمینه بازدید از اماکن علمی پاریس جهت انتقال تجربیات را فراهم نماید.

هم‌چنین ایشان ضمن شرکت در جلساتی با حضور اساتید، مسؤولان آموزشی، دبیران ریاضی، فیزیک، شیمی و دانشجویان دانشگاه‌های شهرستان، نقش علوم بنیادی و ریاضیات را در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه را بازگو کردند و در جلسه هیأت امناء که در محل فرمانداری شهرستان نیشابور برگزار گردید درباره اهمیت نقش NGOs در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه و راه‌های گسترش و ارتباط آن‌ها با یکدیگر مطالعه ایراد فرمود و راجع به برنامه‌های خانه ریاضیات نیشابور بحث و تبادل نظر شد.

غلامرضا بهرامی‌زاده
مدیر خانه ریاضیات نیشابور

افتتاحیه خانه ریاضیات بجنورد

بر اساس مجوز ۱۸۵/۱۱/۲۱/ش مورخه ۸۳/۱۱/۲۱ صادره از سوی شورای محترم خانه ریاضی کشور و با هماهنگی قبلی با ریاست شورای خانه‌های ریاضیات کشور آقای خردپژوه، جلسه افتتاحیه خانه ریاضیات بجنورد در مورخه ۱۳۸۴/۲/۲۸ برگزار شد.

سید حمید کشمیری
مسئول پژوهشگاه معلم بجنورد

دنیا داریم که فقط کار این‌ها کار کردن و تحقیق روی کارهای خیام است، چه کارهایی که در زمینه ریاضیات انجام داده چه فیزیک، چه نجوم و چه شعر و ادبیات.

آثار خیام را واقعاً از چند جنبه ریاضی، فیزیک، نجوم، فلسفه، شعر و ادبیات می‌توانیم بررسی کنیم و کوشش‌های خیام در قالب ریاضی بود که الهام‌دهنده کشف هندسه ناقلیدسی بود. رساله حکیم عمر خیام در جبر و مقابله شهرت عالم و خاص در داخل و خارج کشور دارد و در علم نجوم که یکی از علوم رایج آن زمان بود استاد بود و در ابداع گاهشماره و در تقویم ... در ادامه آقای دکتر مشایخی، استاد دانشگاه کارلیتون کانادا، پیرامون شخصیت خیام و جایگاه والا و عظیم او در خارج از کشور مطالب مبسوطی را بیان فرمودند، و با ارایه عکس و بیان این‌که قسمت اعظمی از دیوار ریاضی را در کانادا به حکیم عمر خیام اختصاص داده‌اند آن را مهر کاملی دانستند بر ارزش خیام در سطح بین‌المللی، و ایشان از استاد فرزانه خویش آقای عبدالحسین مصححی تشكیر فراوان کرده و همه حضار جهت ادائی احترام به استاد مصححی به پا خاستند.

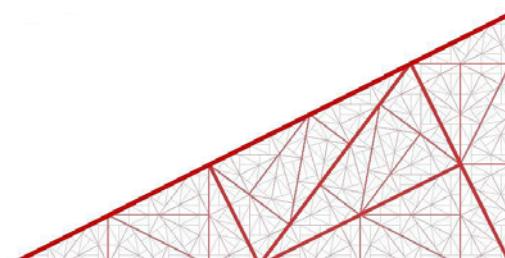
پس از آن استاد عبدالحسین مصححی مؤلف مترجم شهریار پیرامون این که حل معادله درجه سوم چه به روش هندسی و چه به روش جبری حل ناشدنی مانده بود و خیام نخستین ریاضیدانی بود که به حل آن دست یافت، مطالعه ایراد نموده و سپس با توجه به مقاله مرحوم دکتر محسن هشتگردی به تعمیم روش خیام برای حل معادله درجه چهارم اشاره کرده و در مورد تاریخچه جبر و مقابله سخنانی ایراد فرمودند.

هم‌چنین آقای علیرضا زارع از دبیران ریاضی، چکیده‌ای از مقاله‌ای را که پیرامون بیوگرافی علمی خیام، کارهای ریاضی او و حل هندسی معادله درجه سوم و ذکر نقایص آن بود ارایه دادند.

بعد از آن مسابقه‌ای در بین شرکت‌کنندگان در مراسم، در قالب گروه‌های دونفره، بین چهار گروه دختر و پسر اجرا گردید و جوابزی به آن‌ها تقدیم شد.

در پایان به نفرات برگزیده مسابقه مقاله‌نویسی که نام آن‌ها در ذیل آمده است جوابزی به رسم یادبود اهداد گردید. نجمه اکبری و محدثه شریف (دانشجو، دانشجو)، علیرضا زارع (دبیر)، سپیده سالکی و ندا سراستاد (دانش‌آموز، دانشجو).

خانه ریاضیات یزد

معرفی نشریه

زیرنظر محمد جلوداری محققانی

فعالیت‌های خانه ریاضیات تبریز

در تابستان ۱۳۸۴

کلاس‌های آموزش جنبی:

در تابستان سال جاری بیش از ۳۰۰ نفر دانش آموز ممتاز (با معدل بالای ۱۵) در دو گروه خواهران و برادران در ۱۶ کلاس از آموزش‌های جنبی خانه ریاضی برای دانش‌افزایی بهره می‌گیرند.

کلاس‌های ویژه آموزش کامپیوتر:

این کلاس‌ها ویژه خواهران، روزهای دوشنبه و چهارشنبه و ویژه برادران، روزهای یکشنبه و سه‌شنبه می‌باشد.

برنامه سخنرانی:

دوشنبه ۲۷ تیر ماه سال جاری آقای دکتر قربانی از دانشکده ریاضی دانشگاه تبریز در سالن کنفرانس خانه علوم سخنرانی را تحت عنوان تحلیل داده‌های آماری با استفاده از کامپیوتر و بیدئو پروژکتور ارایه نمودند.

برنامه بازدید:

آقای دکتر بهفروز استاد ریاضی مقیم امریکا به اتفاق عده‌ای از اساتید دانشکده ریاضی از خانه بازدید و در جلسه سخنرانی شرکت نمودند. ایشان ۵۰ جلد مجله خارجی (ریاضی) برای خانه اهدا نمودند.

برنامه میزگرد ریاضی:

روز دوشنبه مورخ ۳/۵/۸۴ جلسه میزگردی در زمینه دانش آمار با حضور آقای دکتر احمد پارسیان رئیس انجمن آمار ایران، دکتر جمشیدی از انجمن آمار ایران و اساتید گروه آمار دانشکده ریاضی تبریز و مدرسان آمار از مراکز تربیت معلم و شورای علمی اجرایی خانه ریاضی در کتابخانه خانه ریاضی تشکیل گردید. در این جلسه بحث‌های مفیدی در زمینه ارایه آمار و اهمیت توجه به آن در دانشگاه و آموزش و پرورش بحث گردید که تفصیل مذاکرات به دانشگاه و آموزش و پرورش منعکس می‌شود.

سیروس فرهنگی

مدیر خانه علوم استان آذربایجان شرقی

۱. نشریه ریاضیات

سال پنجم، شماره ۶

آبان ۸۴

ناشر: مؤسسه فرهنگی فاطمی
امتیاز و مدیر مسؤول: یحیی تابش

سرمقاله این شماره با عنوان "عصر اطلاعات" پس از اشاراتی به "جلas جهانی جامعه اطلاعاتی" که دور اول آن پاییز ۲۰۰۳ در ژوئن تشکیل شد و دور دوم آن پاییز ۲۰۰۵ در نونس برگزار خواهد شد، ضمن اشاره به مسئله چالش اصلی جامعه اطلاعاتی یعنی "شکاف دیجیتالی" به موضوع توسعه کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در کشور خودمان می‌پردازد و می‌نویسد: ضروری است که به "پدیده شبکه" و توانایی‌هایی که دسترسی به شبکه و اینترنت برای ما فراهم می‌کند به نحوی واقع‌گرایانه توجه داشته باشیم و توسعه هرگونه سیستم آموزشی را بر این اساس قرار دهیم و در واقع در عصر اطلاعات و جامعه اطلاعاتی ضروری است که در اهداف آموزش و پرورش تجدید نظر کنیم.

در بخش مقاله‌ها سه مقاله با عنوان‌های: از فرما تا وايلز، قضیه آخر فرما از حدس تا اثبات؛ حساب خم‌های بيضوي؛ درباره معادله

$$\binom{n}{m} = \binom{n+1}{m+1}.$$

چاپ شده است. سایر بخش‌های این شماره از این قرارند:
سرگرمی؛ المپیاد؛ راه حل؛ نشریه کوچک ریاضیات.

۲. رشد: آموزش ریاضی

دوره بیست و یکم، شماره ۴

مدیر مسؤول: علیرضا حاجیان‌زاده

سردبیر: زهرا گویا

محل چاپ: تهران، وزارت آموزش و پرورش
تابستان ۸۴

۳. دانش و مردم

مدیر مسؤول: محمدرضا طاهریان

سردبیر: پرویز شهریاری

محل انتشار: تهران

شماره: ۵۳ و ۵۴

خرداد و تیر ۸۴

معرفی کتاب

زیرنظر محمد جلوداری ممقانی

منتخب مسائل آنالیز حقیقی

نویسنده‌گان: ب.م. ماکاروف؛ م.گ. گلوزینا؛ آ.ا. لودکین؛ آن. پودکریتف

ترجمه: محمد علی غیرتمند

نوبت چاپ: چاپ اول بهار ۱۳۸۲

ناشر: محمد علی غیرتمند، شیراز

تیراز: ۵۰۰ نسخه

مسائل‌های این کتاب که در ده فصل با عنوان‌های مقدمه؛ دنباله‌ها؛ توابع؛ سری‌ها؛ انتگرال؛ رفتار مجانبی؛ توابع (ادامه)؛ اندازه و انتگرال لبگ؛ دنباله‌های توابع اندازه‌پذیر؛ تکرارهای تبدیل فاصله تنظیم شده است، را می‌توان با استفاده از اطلاعات کتاب رودین حل کرد.

دوره مختصر تئوری توابع با متغیر حقیقی

نویسنده: ب.ز. وولیخ

ترجمه: محمد علی غیرتمند

نوبت چاپ: چاپ اول، بهار ۱۳۸۲

ناشر: محمد علی غیرتمند، شیراز

تیراز: ۱۰۰۰ نسخه

این کتاب ترجمه‌ای از متن روسی کتاب کلاسیک وولیخ است که چاپ انگلیسی آن را انتشارات "Mir" مسکو در سال ۱۹۷۶ منتشر کرده است. عنوان‌های فصل‌های سیزده‌گانه کتاب از این قرارند: اطلاعات عمومی درباره مجموعه‌ها؛ مجموعه‌های نقطه‌ای در فضاهای اقلیدسی؛ فضاهای متریک؛ اندازه روی مجموعه‌های مجرد؛ اندازه لبگ در فضای اقلیدسی؛ توابع اندازه‌پذیر؛ انتگرال لبگ توابع کراندار؛ توابع جمع‌پذیر؛ توابع با مجذور جمع‌پذیر؛ فضای L^p ؛ انتگرال رادون؛ توابع مجموعه‌ای مطلقاً پیوسته؛ انتگرال نا معین لبگ.

درس‌هایی در تکمیل سرفصل‌های آنالیز ریاضی

نویسنده: و. ای. سویولف

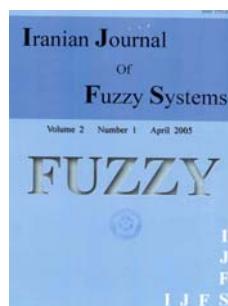
ترجمه: محمد علی غیرتمند

نوبت چاپ: چاپ اول، ۱۳۸۴

انتشارات: شباهنگ، تهران

تیراز: ۱۵۰۰ نسخه

فهرست عنوان‌های فصل‌های نه‌گانه‌ی این کتاب ۳۶۸ صفحه‌ای از این قرار است: اصل کلی تئوری مجموعه‌ها؛ فضاهای متریک. مجموعه‌ها در فضاهای متریک؛ مجموعه‌های نقطه‌ای روی خط حقیقی و صفحه؛ انتگرال‌ها روی مجموعه‌های مجرد؛ اندازه و انتگرال روی خط حقیقی و صفحه؛ فضاهای لبگ (a, b) و

Iranian Journal of Fuzzy .۴

Systems

مدیر مسؤول: رجبعلی برزوئی

محل انتشار: زاهدان دانشگاه

سیستان و بلوچستان

شماره: اول، جلد ۲

آوریل ۲۰۰۵

۵. برای فردا

نشریه سازمان ملی استعدادهای درخشان

مدیر مسؤول: محمد مهدی جعفری همدانی

سردیبر: رضا گلشن مهرجردی

سال پنجم، شماره ۴

اردیبهشت ۸۴

۶. اتحاد

نشریه اتحادیه انجمن‌های علمی

و آموزشی معلمان ریاضی ایران

مدیر مسؤول: محمد ریبعی

سردیبر: محمد جواد جوامع

محل چاپ: مشهد

سال دوم، شماره دوم و سوم

تابستان ۸۴

۷. برهان

برای دانش آموزان دوره‌ی راهنمایی تحصیلی

دوره دهم، شماره ۴

محل چاپ: تهران، وزارت آموزش و پرورش

مدیر مسؤول: علیرضا حاجیانزاده

سردیبر: خسرو داوودی

تابستان ۸۴

۸. همراه با ریاضی

مدیر مسؤول: سید محمد حسن حسینی

سردیبر: سید محمد حسن حسینی

سال چهارم، شماره ۲۸

زمستان ۸۳

★ ★ ★

انجمن ریاضی ایران از نظر فعالیت‌ها در بین انجمن‌های علمی کشور بیشترین امتیاز را کسب نمود.

آن“ به هندسه موجود در میان انسان‌های باستان نایونانی از جمله میان دورودی‌ها، بابلی‌ها، سومریان، هندیان و چینیان و به ویژه مصریان پرداخته و بیان می‌کند که بابلیان باستان از دستور نادرست

$$K = \frac{(a+c)(b+d)}{4}$$

برای [محاسبه] مساحت یک چهارضلعی با اضلاع متولی a و b و c و d استفاده می‌کردند. [البته باید گفت که این فرمول با این غلطت که بیان شده است نادرست نیست و رفع نیاز می‌کرده است، مثلاً در مورد مربع و مستطیل که زمین‌ها را به این شکل‌ها تقسیم می‌کردند درست است]. به علاوه در این مبحث از پاپیروس مسکو و پاپیروس ریند و دستور درست

$$V = \frac{h(a^2 + ab + b^2)}{3}$$

که امکان محاسبه حجم مخروط ناقص با قاعدهٔ مربع را فراهم می‌کند بحث شده است.

مبحث چهارم کتاب تحت عنوان ”هندسه‌ی استدلالی“ از دو بخش تشکیل شده است: بخش اول به خلاصهٔ ائدموسی که شرح پروکلس (سدهٔ ۵ میلادی) بر مقالهٔ I کتاب اصول اقلیدس و مختصراً از پیشرفت هندسهٔ یونانی تا زمان اقلیدس است اشاره دارد.

بخش دوم به طالس [طالس] (نیمه اول سدهٔ ۶ قبل از میلاد) و پیدایش روش‌های استدلالی در هندسه که هنوز ادامه دارند می‌پردازد.

”هندسهٔ اولیهٔ یونانی و مباحث اصل موضوعی“ عنوان مبحث پنجم کتاب است که به همراه پیوستهای ۱، ۲، ۳، ۴، ۵ و ۱۱ تاریخ پیدایش فیثاغوریان، کشف تناسب و کاربرد آن در هندسه، کشف اندازهٔ ناپذیری [گنگ بودن] قطریک مربع، اثبات برابری مجموع اندازه‌های زاویه‌های مثلث با دو قائم، اصولی‌سازی هندسه توسط فیثاغوریان، نوشه شدن کتاب اصول توسط اقلیدس و تأثیر آن بر ریاضیات سده‌های آینده را به اختصار بیان می‌کند.

مبحث ششم با عنوان ”هندسه‌ی بعدی یونانی“ به شرح مختصراً کارهای دیگر اقلیدس، کارهای ارشمیدس و آپولونیوس و چند هندسه‌دان دیگر از جمله هرون، ملاٹوس، بطلمیوس، کلاودیوس و پاپوس می‌پردازد. در میان دانشمندان یونان باستان ارشمیدس اولین کسی بود که به تقریب زدن عدد π پرداخت، حجم کره و عرقچین کروی را حساب کرد و با بیان ”اصل موضوع ارشمیدس“ زمینهٔ اندازه‌گیری دقیق طول‌ها را فراهم کرد. نام آپولونیوس همواره با مخروطات قرین بوده است. وی به مطالعهٔ گسترده قطعهٔ مخروطی [مقاطع مخروطی] همت گماشت و نام‌های سهمی، بیضی و هذلولی از اوست.

مبحث هفتم با عنوان ”تغییر مسیر از هند و عربستان“ شرح مختصراً است از ”دوران تاریک قرون وسطای [سدۀ‌های میانی] اروپا“ ظهور دین اسلام و انتقال دانش هندسه از حوزهٔ

L(a, b)؛ توابع با تغییرات محدود و توابع مطلقاً پیوسته. انتگرال استیلیس؛ فضاهای خطی نردار و عملگرهای خطی؛ عملگرهای کاملاً پیوسته.

تا جایی که من می‌دانم آقای غیرتمند این کتاب‌ها را با انداز پس‌اندازی که با عرق جبین و کدیمین جمع آوری کرده بودند، چاپ، تولید و توزیع کرده‌اند. هم از این روزت که وی در پیشگفتار مترجم برای هرسه کتاب مسالهٔ مهمی چون تولید کتاب مورد نیاز جامعه کوچک ریاضی خوانان ایران هفتاد میلیونی را مورد بحث و بررسی قرار داده است.

تاریخ هندسه

نویسنده: هوارد ویتلی ایوز
ترجمه: محمد‌هادی شفیعیها

نوبت چاپ: چاپ اول، زمستان ۱۳۸۳

ناشر: انتشارات علمی و فرهنگی تهران

تیراژ: ۱۵۰۰ نسخه

این کتاب که در ۱۰۴ صفحه تنظیم شده است بجز سخن مترجم گرانقدر استاد محمد‌هادی شفیعیها که معروفی نامه‌ای از مؤلف است، شامل ۱۷ مبحث و ۱۶ پیوست است. هر پیوست به مطلبی می‌پردازد که در مباحث کتاب پیش آمده و نیازمند شرح بیشتری است. مثلاً در مبحث ”محتواهی هندسه پیش از دوران یونانی آن“ نmad [۹] معرف پیوست شماره ۹ با عنوان ”قضیه‌ی فیثاغورس“ است.

جالب است اشاره کنیم که هیچ‌کدام از این پیوست‌ها که مکمل مطالب مبحث‌ها هستند از مؤلف کتاب ایوز نیست.

۳۸ صفحه اول کتاب شامل تاریخ فشرده هندسه از پیدایش تا اوایل سدهٔ بیستم میلادی است و بقیهٔ صفحه‌های آن به پیوست‌ها اختصاص یافته است. از عنوان‌های مباحث پیداست که هر یک بخشی از این تاریخ را باز می‌گوید.

مبحث اول ”هندسه‌ی ناخودآگاه“ بیان حدس و گمان‌هایی در مورد درک تجربی انسان‌های نخستین از مفاهیم هندسی است. در میان شواهد بسیاری که مؤلف برای حدس‌های خود می‌آورد [”مقاطع عرضی کنده‌های درختان“ و ”حلقه‌های رشد درختان“ که بدون وجود اره قابل تولید نیستند، جلب نظر می‌کنند].

عنوان مبحث دوم ”هندسه‌ی علمی“ است. [در این مبحث نقل قولی از هرودوت ذکر شده است که آخرین جمله‌اش بسیار شگفت‌انگیز است]. ”به علاوه، شایع بوده است که پادشاه سلوست رزمین‌ها را به قطعات مستطیل شکل متساوی تقسیم کرده بود و به هر مصیری در قبال دریافت مالیات سالانه‌ای که وضع کرده بود قطعه‌ای واگذار می‌کرد. .... از این‌رو چنین به نظر می‌رسد که هندسه در آن جا پاگرفته و سپس به یونان راه یافته است.“

مبحث سوم با عنوان ”محتواهی هندسه پیش از دوران یونانی

ص ۱۷ و جند جای دیگر ”مساهمت“، بار اول است که من با این واژه که ترجمه ”contribution“ است برخورد می کنم. در فرهنگ معین این واژه به معنی ”شريك شدن ، شركت و ...“ آمده است.

گروهها، حلقهها و میدانها

نویسنده: دی. ای. آر. والاس
ترجمه: دوستعلی مژده و عادل کاظمی پیلهورق
نوبت چاپ: چاپ اول، تابستان ۱۳۸۳
ناشر: دانشگاه مازندران، بابلسر
تیراز: ۱۰۰۰ نسخه

این کتاب که در شش فصل با عنوانین مجموعه‌ها و نگاشته‌ها؛ اعداد صحیح؛ مقدمه‌ای بر حلقه‌ها؛ مقدمه‌ای بر گروه‌ها؛ حلقه‌ها؛ مباحثی در نظریه گروه‌ها تنظیم شده است شامل مقدمات یک درس جبر است و چون شامل مباحث مربوط به میدان نیست نمی‌تواند نقش یک کتاب درسی را برای درس جبر ۱ ایفا نماید.

با وجود مزین بودن کتاب به نام ویراستاره‌ای در آن مشاهده نمی‌شود. این مطلب از سه پاراگراف اول پیشگفتار مترجمان که عیناً نقل می‌شود به روشنی مشهود است. کتاب حاضر ترجمه فارسی کتابی با عنوان گروهها، حلقهها و میدانها می‌باشد که توسط دی. آر. والیس (D.A.R. Wallace) به رشتۀ تحریر در آمده است.

این کتاب مشتمل بر شش فصل است که دو فصل اول و دوم برای درس مبانی ریاضیات دانشجویان بسیار مفید است. چهار فصل سوم تا ششم نیز برای دروس جبر ۱ و ۲ بسیار خودآموز بوده و حتی می‌تواند به عنوان یکی از منابع درسی باشد.

این کتاب که از منتشرات اشپرینگر، یکی از انتشارات بسیار مهم دنیا، می‌باشد اولین کتابی است که در دانشگاه مازندران در زمینه جبر ترجمه شده است و یکی از علل ترجمه این کتاب توسط مترجمین محتوای بسیار ارزنده و سازمان یافته این کتاب است. و اکنون یک متن ویراسته تقریبی برای این قسمت از پیشگفتار: کتاب حاضر ترجمه کتابی با عنوان Groups, Rings and Fields است که توسط D.A.R. Wallace به رشتۀ تحریر در آمده است.

این کتاب مشتمل بر شش فصل است که دو فصل اول و دوم برای درس مبانی ریاضیات بسیار مفیداند. چهار فصل سوم تا ششم خودآموز خوبی برای بخش‌هایی از درس‌های جبر ۱ و ۲ هستند.

این کتاب که متعلق به سری انتشارات ریاضی اشپرینگر، یکی از مؤسسات انتشاراتی مهم دنیا است، اولین کتابی است که در دانشگاه مازندران در زمینه جبر ترجمه شده و یکی از علل ترجمه، محتوای بسیار ارزنده و سازمان یافته آن است.

نکته‌ای در مورد واژه‌نامه‌های انگلیسی به فارسی و فارسی به انگلیسی و واژه‌نامه [نمایه]: با وجود واژه‌نامه‌های ریاضی، آمار و کامپیوتر، واژگان ریاضی، باقرقی و واژه‌نامه انتهای ترجمه کتاب هنگفورد هیچ نیازی به درج واژه‌نامه‌های گوناگون در انتهای کتاب

مدیترانه به هند و حوزه کشورهای اسلامی و قوت گرفتن زبان عربی به عنوان زبان علمی رایج آن عصر. در این مبحث علاوه بر یادی از ابوالوفای بوزجانی، عمر خیام و خواجه نصیرالدین طوسی آمده است ”ریاضیدانان عربی نویس، همانند هندیان،“ عموماً خود را بیش از هر چیز منجم می‌شمردند و از این رو، علاقه زیادی به مثلثات نشان می‌دادند. استفاده از هرشش تابع مثلثاتی و بهبود بخشیدن به مثلثات کروی را می‌توان به آنان نسبت داد.

شرح مختصر بازگشت هندسه به اروپای غربی پس از ششصد سال در اوخر سده ۱۱ ام و رشد تدریجی آن تا سده ۱۵ ام که یکی از علتهای آن سقوط قسطنطیبه در سال ۱۴۵۳ و کوچ پناهندگان ساحل شرقی مدیترانه به ایتالیا و در نتیجه رواج ترجمه آثار عربی به لاتین، ایتالیایی و انگلیسی موضوع بحث مبحث هشتم با عنوان ”بازگشت هندسه به اروپای غربی“ است. بقیه مبحث‌های کتاب به شرح تاریخ رشد و توسعه مفاهیم هندسی در سده هفدهم تا اوایل سده بیستم است. عنوان‌های این مبحث‌ها عبارتند از:

”هندسه تصویری“، ”هندسه تحلیلی“، ”هندسه دیفرانسیل“، ”هندسه ناقلبندی“، ”توبولوژی“، ”برنامه‌ای ارلانگر“، ”فضاهای مجرد“، ”اصول هیلبرت و علوم اصل موضوعی صوری“، ”هندسه از دیدگاه جدید“. کتاب ”تاریخ هندسه“ کم حجم و پر مضمون و محتوایست. بنا براین مطرح کردن تمام مطالب آن برای دانش آموزان دیبرستان نه امکان دارد و نه مفید است. با این حال کتابی است برای دیبرانی که می‌خواهند هندسه را شاداب و سرزنده تدریس نمایند.

آثار تاریخی ایران باستان در چغازنبیل، تخت جمشید، کرمانشاه، همدان و ... نشان می‌دهند که در آن زمان‌ها دانش هندسه در ایران رونق بسزایی داشته است. نپرداختن کتاب به تاریخ هندسه این بخش از جهان می‌تواند علتهای زیادی داشته باشد که بخشی از آن‌ها مربوط به خود ماست و آن عدم وجود اراده برای کشف حقیقت و شناساندن آن به جهانیان است. ایجاد دوره‌های تاریخ علم در دانشگاه‌ها و نزدیک کردن آن به باستان‌شناسی علمی می‌تواند تلاش اولیه‌ای در این جهت باشد. اگر چه جدیت بسیاری صرف شده که کتاب سلیس و روان باشد، اما، بعضی جاهای کتاب به راحتی خوانده نمی‌شوند.

صفحه‌ی آخر پیشگفتار سطر ۱۱ Graet. که همان Great است. ص ۲ سطر آخر ”و بعضی از مفاهیم هندسی از این رهگذر معلوم [شناخته شده‌اند]“ ص ۹ سطر ۱۳ ”طلس (مدت‌های در کتاب‌های دیبرستانی طالس“ نوشه می‌شود)“ ص ۱۳ سطر ۱۲ ”و در یافته است که π بین ۲۲۳/۷۱ و ۲۲/۷ است.“ ص ۱۴ سطر ۷ ”قطعه مخروطی عظیم عالی است.“ ص ۳۱ سطر ”آلیگراندر“ که همان الکساندر است. ص ۲۶ سطر ۲ ”اگر خط راستی دو خط راستی را ببرد“

مصوبات شورای اجرایی انجمن

اهم گزارش‌ها و تصمیمات نوزدهمین نشست (۱۳۸۴/۲/۲۹):

- گزارش بیست و نهمین مسابقه ریاضی دانشجویی کشور توسط دکتر رشید زارع نهنده ارایه شد. طبق این گزارش نحوه تصمیح و رسیدگی به اعتراضات رضایت‌بخش بوده است. شورا تصویب کرد که موارد زیر به عنوان متنم به آینه نامه مسابقات اضافه شود.
  - الف - مدارالهای طلا در هر مسابقه به پنج نفر رتبه اول اعطا شود.
  - ب - اعضای کمیته علمی مسابقه اعم از اعضای اصلی و معاونان نمی‌توانند مسؤول برگزاری مسابقه برای انتخاب تیم در دانشگاه خود و یا سرپرست یکی از تیم‌های شرکت‌کننده باشند.
- شورا ضمن ارج نهادن به نحوه جدید در برگزاری مسابقات از زحمات با ارزش کمیته مسابقات مخصوصاً دکتر رشید زارع نهنده قدردانی نمود.
- گزارش روز ریاضیات و فعالیت‌هایی که در تهران و برخی شهرستان‌ها انجام شده است، توسط دکتر محمودیان ارایه شد. امسال با تلاش دکتر ایرانمنش و بقیه اعضای کمیته روز ریاضیات آقایان دکتر: پژشک و جلوه‌داری محققان مراسم خوبی در فرهنگسرای دانشجوی تهران توسط انجمن ریاضی و فرهنگسرای علوم تهران برگزار شده است. فرار شد با ارسال لوحی از زحمات آفای دکتر کیهان محمدخانی رئیس فرهنگسرای علوم قدردانی شود.
- دکتر محمودیان گزارش دادند که ساختمان جدید انجمن برای نقل و انتقال آماده شده و قرارداد به اعضاء افراد مربوطه رسیده است.
- مقرر گردید برخی از مسائل که تصمیم‌گیری در مورد آنها باید سریع انجام شود توسط رئیس انجمن توسط پست الکترونیکی به اعضای شورای اجرایی ارسال شود و با فرست معقولی اعضای شورا نظر خود را ارسال کنند. در صورت عدم ارسال جواب، نظر مثبت تلقی خواهد شد. دکتر رشید زارع نهنده مسؤول هستند که مصوبات الکترونیکی را در صورت جلسه نشست‌های شورای اجرایی ذکر کنند.
- به پیشنهاد کمیته همایش ماهانه انجمن، از سال بعد (۸۵-۸۴)، محل برگزاری همایش ماهانه دانشگاه صنعتی امیرکبیر خواهد بود.
- با تقاضای دکتر جنتی دبیر علمی هفت‌مین کنفرانس آموزش ریاضی مبنی بر قراردادن آرم انجمن ریاضی بر روی جلد مجموعه مقالات این کنفرانس با مشورتی که با ایشان شده بود، در صورتی که نمایندگان انجمن در انتخاب مقالات قابل چاپ نظارت داشته باشند، موافقت شد.
- آینه نامه‌های جواب‌هشتودی، بهزاد و فاطمی مطرح شد. کمیته قبلی جواب‌منحل، و مقرر شد آقایان دکتر: تومانیان و شادمان و درفشی پیشنهادات تصویب شده در این جلسه شورا و متن آینه نامه‌ها از لحاظ نگارش را در فرست مناسبی تا قبل از جلسه بعدی شورا نهانی کنند. مسؤول جایزه فاطمی، دکتر ارسلان شادمان؛ مسؤول جایزه بهزاد، دکتر تومانیان و مسؤول جایزه هشتودی، دکتر درفشی معین شدند. این افراد اعضای کمیته جایزه مربوطه را تا جلسه بعدی شورا جهت بررسی و تصویب ارایه خواهند کرد. تصویب شد که در هر دوره برای هر یک از این جایزه‌ها یک نفر از اعضای شورای اجرایی مسؤول اجرای آن گردد.
- رئیس انجمن دکتر ایرانمنش را به جانشینی خود در دو ماه مأموریت از ۱۱/۲/۸۴ الی ۱۰/۵/۸۴ تعیین کردند.
- با اعطاء لوح تقدیر به سه نفر از فعال‌ترین نمایندگان انجمن در دانشگاه‌ها طبق اعلام رئیس دیرخانه انجمن موافقت شد.

احساس نمی‌شود. این کار همراه با درج دوستونی نمایه با توجه به تیراز کتاب موجب صرف‌جویی ۳۱۰۰۰ صفحه یعنی چیزی نزدیک به ۹۵ جلد از همین کتاب می‌شود.

سیری در آنالیز عددی (جلد اول)

نویسنده: حسن حسین‌زاده

نوبت چاپ: چاپ اول، تابستان ۱۳۸۴

ناشر: دانشگاه مازندران، بابلسر

تیراز: ۱۰۰۰ نسخه

سیری در محاسبات عددی (جلد دوم)

نویسنده: حسن حسین‌زاده

نوبت چاپ: چاپ اول، بهار ۱۳۸۴ ناشر: دانشگاه مازندران،

بابلسر

تیراز: ۱۰۰۰ نسخه

مقایسه اجمالی پیشگفتارهای این دو کتاب نشان می‌دهد که کتاب "سیری در آنالیز عددی (جلد اول)" تقریباً تمام مطالب کتاب "سیری در محاسبات عددی (جلد دوم)" را دربر دارد.

ریاضیات مهندسی

نویسنده: مگرديچ تومانیان

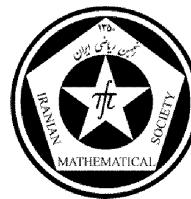
نوبت چاپ: چاپ دوم، تابستان ۱۳۸۴ ناشر: انتشارات آشینا

تیراز: ۲۰۰۰ نسخه

انجمن ریاضی ایران از دانشگاه صنعتی شریف برای در اختیار گذاشتن خط ارتباط اینترنتی به صورت لیزدلاين (leased line) در سال‌های گذشته و ادامه آن در ساختمان جدید انجمن کمال تشکر را دارد.

- مقرر شد برای پرداخت حق اشتراک سالیانه بولتن انجمن ریاضی برای مؤسسات خارج از کشور مبلغ ۵۰ دلار به حساب ارزی بانک تجارت به شماره ۱۶۴۴۵۵۰۴۱ واریز گردد. همچنین مقرر شد که برای کلیه افراد حقیقی خارجی، مطابق با ایرانی‌های مقیم خارج، حق عضویت پرداخت شود.
- اهم گزارش‌ها و تصمیمات بیست و یکمین نشست (۱۳۸۴/۵/۲۷):
- نامه ریاست دانشگاه کرمان درخصوص برگزاری سی و نهمین کنفرانس ریاضی کشور در سال ۱۳۸۷ قرائت و مورد تصویب قرار گرفت.
- در راستای هماهنگ نمودن آئین‌نامه‌های جایزه‌های موجود قبلی انجمن قرار شد بازنگری لازم در این مورد انجام شده و گزارشی به شورای اجرایی انجمن ارائه شود. هماهنگی و انجام این مسأله به آفای دکتر ارسلان شادمان و اگذار گردید.
- دکتر محمودیان گزارشی از جگونگی برنامه‌های علمی و امور انجام شده مربوط به سی و ششمین کنفرانس ریاضی کشور که در شهریورماه امسال در دانشگاه یزد برگزار شود ارائه نمودند.
- قرار شد در مدتی که دکتر محمود رضا در فرشته از فرست مطالعاتی استفاده می‌نمایند دکتر محمود محسنی مقدم و ظایف ایشان را به عنوان دبیر کمیته جایزه هشت‌رودی انجام دهن.
- دکتر اسماعیل بابلیان و دکتر ارسلان شادمان به عنوان نمایندگان انجمن ریاضی ایران در هشتمین کنفرانس آموزش ریاضی که در سال ۱۳۸۵ در شهرکرد برگزار می‌شود معرفی شدند.
- دکتر علیرضا جمالی و دکتر محمود محسنی مقدم به عنوان نمایندگان انجمن ریاضی ایران در مرکز نشر دانشگاهی جهت ویراست جدیدی از وارثه‌نامه ریاضی ایران معرفی شدند.
- دکتر مکرديچ تومانیان به عنوان نماینده سپاس‌گزاری انتخاب بهترین پایان‌نامه کارشناسی ارشد و رساله دکتری در کمیته مشترک میان انجمن‌های ریاضی و فیزیک انتخاب شدند.
- در مورد استفاده از شرکت در دروغ ENS قرار شد که ۱- پیام ولدخان ۲- سجاد لکزیان معرفی شوند.
- در مورد دانشجویان برتر بیست و نهمین مسابقات ریاضی دانشجویی کشور در دانشگاه مازندران، قرار شد که از برندگان مдал طلای این مسابقات سال آینده یک نفر به ترتیب و دونفر به ENS معرفی شوند. اولویت انتخاب بهترین رتبه دانشجویان در مسابقه خواهد بود.
- راجع به نامه استعفای دکتر مسعود آرین نژاد از عضویت شورا تصمیم‌گیری شد. شورا علاوه‌مند است که ایشان هم‌چنان عضو شورای اجرایی باشد. البته مadam که عضو علی‌البدل هستند حضور ایشان در جلسات شورا الزامی نیست، هر چند از حضور ایشان در جلسات شورا استقبال می‌شود.
- با استعفای دکتر مسعود آرین نژاد از عضویت در هیأت تحریریه خبرنامه انجمن و فرهنگ و اندیشه ریاضی ضمن سپاس‌گزاری از زحمات ایشان، موافقت شد.
- دکتر سیدمنصور واعظپور به عنوان عضو هیأت تحریریه خبرنامه انجمن ریاضی ایران انتخاب شدند.
- با توجه به صورت‌جلسه پانزدهمین (موخر ۸۳/۸/۲۸ بند ۱۵) دکتر بیژن دواز به عنوان عضو هیأت تحریریه فرهنگ و اندیشه ریاضی انتخاب شدند.
- دکتر شادمان در مورد چاپ کتاب انفجار ریاضیات اعلام نمودند که کتاب آماده چاپ است. پیشنهاد می‌شود که در منزلگاه انجمن قرار داده شود و چاپ آن به صورت رنگی باشد. ضمناً قرار شد که در مورد پخش CD از کتاب موردنظر در سی و ششمین کنفرانس ریاضی اقدام شود (طبق تصمیم مشترک دکتر شادمان و دکر ایرانمنش).
- دکتر ایرانمنش گزارشی از جلسه هیأت امناء جایزه وصال ارایه کردند. طبق تصویب این هیأت آفایان: دکتر جمال روئین و مهدی حسنی ارایه‌دهنده‌گان مقاله "Some new inequalities between important means" در چهاردهمین سمینار آنالیز ریاضی برندۀ این جایزه هستند. شورا ضمن موافقت با این پیشنهاد، مقرر کرد که این جایزه در کنفرانس سالانه امسال در بیز اعطای گردد.
- نمایندگان انجمن در چهارمین سمینار هندسه و توبولوژی که در سال ۸۵ در دانشگاه ارومیه برگزار خواهد شد، آفایان دکتر: تومانیان و سعاد و رسانی تعیین شدند.
- نامه سازمان سنجش مبنی بر تقاضای نظر انجمن ریاضی در مورد امتحان جامع مطرح شد و مقرر شد نامه‌ای از طرف رئیس انجمن نوشته شود تا نتیجه نظرخواهی از دانشگاه‌های کشور در این مورد به انجمن، ارایه شود. همان‌طوری که در جلسات مشترک نمایندگان انجمن با سازمان سنجش اظهار شده است شورای اجرایی علی‌الصول با امتحان جامع (مشابه GRE) موافق است.
- رئیس انجمن گزارشی از شرکت خود و نمایندگان انجمن را در جلسات اتحادیه انجمن‌های علمی دبیران ریاضی، خانه‌های ریاضیات و جلسات مشترک هماهنگی با این سازمان‌ها و انجمن آمار به اطلاع شورا رساند که قسمتی از آن گزارش در خبرنامه شماره ۱۰۳ آمده است. شورا مقرر نمود آفایان دکتر: بابلیان و بیژن ظهوری زنگنه کماکان به عنوان نمایندگان اتحادیه شرکت کنند و رئیس انجمن نیز در جلسات شورای نمایندگان اتحادیه شرکت کنند و رئیس انجمن نیز در صورت امکان در جلسات هماهنگی حضور داشته باشد. ضمناً خانم نسترن اسدی نیز به عنوان نماینده مشترک انجمن ریاضی ایران، اتحادیه و خانه‌های ریاضیات در این جلسات شرکت کند.
- رئیس انجمن گزارشی از ارسال موقفیت آمیز «گزارش‌های خبری» برای موارد مختلف فعالیت‌های انجمن (مسابقات، روز ریاضیات) به رسانه‌ها گزارش داد. ضمناً قدردانی از فعالیت‌های دبیرخانه در این موارد، مقرر شد این گزارش‌ها در آینده نیز ادامه داشته باشد.
- در پاسخ به درخواست برای نماینده انجمن در «اتحادیه انجمن‌های فیزیک» مقرر شد دکتر ایرانمنش برای شرکت در جلسه اول این اتحادیه معرفی گردد و بر اساس گزارش ایشان اقدامات بعدی صورت بگیرد.
- اهم گزارش‌ها و تصمیمات بیستمین نشست (۱۳۸۴/۴/۲):
- به پیشنهاد دکتر تومانیان دبیر هیأت امناء جایزه مهدی بهزاد آفایان دکتر: مهدی رجبعلی‌پور، رحیم رازع نهندی، علیرضا مدقالچی و امیدعلی شهنه کرمزاده به عنوان اعضای این هیأت تعیین شدند.
- به پیشنهاد دکتر در فرشته، دبیر هیأت امناء جایزه محسن هشت‌رودی آفایان دکتر: مکرديچ تومانیان، ارسلان شادمان، امیدعلی شهنه کرمزاده و احمد حقانی به عنوان اعضای این هیأت تعیین شدند.
- به پیشنهاد دکتر شادمان، دبیر هیأت امناء جایزه تقی فاطمی آفایان دکتر: مهدی بهزاد، نوروز ایزد دوستدار، اسدالله نیکنام، طاهر قاسمی هنری به عنوان اعضای این هیأت تعیین شدند.
- توصیه شد سخنرانان مدعو در کنفرانس‌های سالانه ریاضی حتی الامکان تا دو سال دیگر به عنوان سخنران مدعو کنفرانس‌های بعدی انتخاب نشوند.
- نامه دکتر شهرام رضابور دبیر سی و هفتمین کنفرانس ریاضی ایران که در سال ۱۳۸۵ در دانشگاه تربیت معلم آذربایجان برگزار خواهد شد، مبنی بر تقاضای معرفی نمایندگان شورای اجرایی انجمن در کمیته علمی این کنفرانس مطرح و آفایان دکتر: مکرديچ تومانیان، منصور واعظپور و محمد جلوداری مقامی برای این منظور تعیین شدند.

عضویت حقوقی در انجمن ریاضی ایران

انجمن ریاضی ایران انجمنی صرفاً علمی است که با هدف بسط و توسعه دانش ریاضی در ایران تشکیل شده و در تاریخ ۱۳۵۰/۹/۲۵ تحت شماره ۱۲۵۸ به ثبت رسیده است. این انجمن زیر نظر کمیسیون انجمن‌های علمی وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری فعالیت می‌کند و دخل و خرج سالانه خود را با جزئیات به معاونت پژوهشی این وزارتخانه گزارش می‌دهد. انجمن ریاضی ایران که در بیش از ربع قرن فعالیت خود مصدر خدمات فراوانی بوده است با شادمانی از بین وزارتخانه‌ها، دانشگاه‌ها، سازمان‌ها و ارگان‌های علمی و فرهنگی تعدادی را به عضویت حقوقی می‌پذیرد. شرط عضویت دوره یک ساله که از اول مهرماه ۱۳۸۴ آغاز می‌شود تکمیل فرم زیر و واریز حداقل مبلغ دو میلیون ریال به حساب جاری شماره ۱۰۱، بانک ملت شعبه بهشت آباد کد ۶۳۱۹/۸ و یا حساب جاری ۲۹۶۲۵۲۸۲۴ بانک تجارت شعبه کریمخان زند غربی کد ۰۰۳۷ به نام انجمن ریاضی ایران است. در قبال این لطف، انجمن کلیه نشریات خود را، از جمله چهار نشریه ادواری: خبرنامه، گزارش، فرهنگ و اندیشه ریاضی و بولتن انجمن ریاضی ایران را به حداکثر پنج کتابخانه از کتابخانه‌های اعضای حقوقی می‌فرستد و در دوره مربوط نام آنان را با تقدیر در زمرة حامیان انجمن ریاضی ایران در خبرنامه ذکر می‌کند.

فرم عضویت حقوقی در انجمن ریاضی ایران

نام دانشگاه/ مؤسسه:

..... نشانی پستی: .....

..... کد پستی: .....

..... تلفن و کد آن: ..... دورنگار و کد آن: .....

..... پست الکترونیک: .....

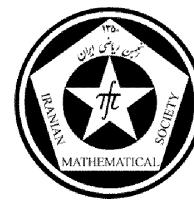
تعداد ..... نسخه از نشریات به نشانی فوق ارسال شود به نشانی کتابخانه‌های مذکور در فهرست

..... پیوست ارسال شود

ضمناً فیش پرداختی به حساب جاری ..... به نام انجمن ریاضی ایران به
..... مبلغ ..... ریال پیوست است.

..... نام و نام خانوادگی مسؤول ..... سمت: .....

..... تاریخ: ..... امضای مسؤول

فرم درخواست عضویت حقیقی

(در این قسمت چیزی ننویسید.)

کد عضویت:

۱. مشخصات فردی:

نام خانوادگی : ..... نام: ..... Name: .....

..... شماره شناسنامه: ..... محل تولد: ..... تاریخ تولد: دوzen م مرد

٢. مشخصات تحصله:

.....آخرین مدرک تحصیلی اخذ شده: دکتری □ کارشناسی ارشد □ کارشناسی □ کاردانی □ دیپلم □ غیره□(ذکر شود):
.....شсте تحصیلی: ریاضی □ آمار □ کامپیوتر □ فیزیک □ صنایع □ غیره□(ذکر شود):

۳. آخرین سال عضویت در انجمن ریاضی ایران:

۴. نوع عضویت در خواستی: پیوسته □ وابسته □

٥. مشخصات شغلی:

مرتبه علمی: استاد □ دانشیار □ استادیار □ مریضی □ دستیار □ دبیر □ آموزگار □ دانشجوی دکتری □ دانشجوی کارشناسی ارشد □
دانشجوی کارشناسی □ دانشجوی کارشناسی دکترا □ غیره □ (ذکر شود): .....

.....شانی محل خدمت(یا تحصیل): .....

تلفن محل خدمت و کد آن: ..... دورنگار محل خدمت و کد آن: .....

۶. این قسمت فقط توسط اعضای واپسیه تکمیل شود:

متقاضی دریافت مجلات ۱. فرنگ و اندیشه ریاضی ۲. پولتن انجمن ریاضی، این از می باشم:

۷. نشانی، پستی، پای مکاتبه و ارسال نشریات:

..... کد پستی: ..... تلفن، تماسی، و کد آن: .....

.....دوزنگار و کد آن: .....شانایی، الکتر و بیکه: .....

نام و نام خانوادگی، تکمیل، کننده ..... امضاء و تاریخ ..... مبلغ پرداختی، ..... دیالی

تهنیات:

⁴⁾ جنایه‌های دیگر، از شتله‌های علم، بایض داده شدند، مثلاً عرضت بوسیله دادگاه، غیر اینصات دادگاهی، عرضه و باشته علامت نبند.

۲- طبق اساسنامه اینچه، تنها اعضاء سوسته می‌توانند به عضویت شوای احراز داشته باشند.

۳۴- حق عضویت سالانه حفظ داده می‌شود - ۸۵- با عضویت بیمه‌سته در قالب اینفایت تا مدت اعوام انجمن

^{۴۴} حق ضمیت سالانه چشم دارند — ممکن است باید ضمیت مابینه در قالب داد باشند خبر نامه مگاهش و مکان مجلات "فهنگ اندیشه" را پس از "پاپل" انجمن رسانید.

^۵ اعضاي انجمن آمار ايران، انجمن رياضي، انجمن رياضي، انجمن رياضي، فراسنه و اندش giovan ميتوانند با ضميمه کدن کي، کارت عضويت (براي اعضای انجمن ها) و کارت دانشجویي، معغير (با تاریخ) از تخفيف ۵۰ درصدی برایان به زيان انگلیسی ۴۰۰۰ ریال و کلیه شترات اداروي انجمن ۸۰۰۰ ریال می باشد.

برخوردار شوند.

۶۵- می توانید حق غصوت خود را به کی از نمایندگان اینچن بپردازید یا آنرا به سهاب جاری ۱۰۱۰-۱ یا بنک ملت شعبه پهجهت اباد است ۴۳۱۹/۸ و یا سهاب جاری ۲۹۶۲۵۲۸۲۴۴ ۲۹۶۲۵ یا بنک تجارت شعبه کریمخان زند غربی ۴۷۰۰-۳۷۷ به نام اینچن راضی ایران و ارزین کنید و رسید آن را همراه با تکمیل شده این فرم به نشانی اینچن راضی ایران، صندوق پستی ۱۳۱۴۵/۴۱۸، تهران، بفرستید.

حامیان و اعضای حقوقی انجمن ریاضی ایران

مؤسسات و نهادهای زیر با کمک‌ها و پشتیبانی‌های خود از فعالیت‌های انجمن ریاضی ایران حمایت کرده‌اند. شورای اجرایی انجمن ریاضی ایران از این حمایت‌های ارزشمند صمیمانه سپاسگزار است.

• شهرداری منطقه ۶ تهران

شهرداری منطقه ۶ تهران ساختمان واقع در پارک ورسو تهران را به دبیرخانه انجمن تخصیص داده است.

• کمیسیون انجمن‌های علمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

این کمیسیون هر ساله مبلغی را به عنوان کمک بلاعوض به هر کدام از انجمن‌های علمی تحت پوشش خود تخصیص می‌دهد.

• اعضای حقوقی

دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و مراکز فرهنگی، آموزشی و پژوهشی زیر در دوره ذکر شده با پرداخت حق عضویت حقوقی، از انجمن ریاضی ایران حمایت کرده‌اند. از رئسا، مسؤولان و نمایندگان انجمن در این مؤسسه‌ها قدردانی می‌شود.

دوره مهرماه ۱۳۸۴ تا مهرماه ۱۳۸۳	دوره مهرماه ۱۳۸۲ تا مهرماه ۱۳۸۳
<p>دانشکده صداوسیما دانشگاه‌های آزاد اسلامی واحدهای: استهبان - اسلامشهر - بابل بناب - تهران جنوب - خرم‌آباد خوراسگان - زاهدان - شبستر شهرکرد - گرگان - مشهد - نور - همدان دانشگاه اراک - دانشگاه ایلام دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی دانشگاه تربیت مدرس - دانشگاه رازی دانشگاه زنجان - دانشگاه سمنان دانشگاه شهید باهنر کرمان دانشگاه صنعتی امیرکبیر دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی دانشگاه صنعتی سهند - دانشگاه صنعتی شاهرود دانشگاه صنعتی شیراز - علامه طباطبائی دانشگاه قم مرکز تحصیلات تکمیلی در علوم پایه زنجان مرکز تربیت معلم فاطمه‌الزهرا (س) بندرعباس وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات</p>	<p>دانشکده صداوسیما دانشگاه آزاد اسلامی واحدهای: ارdekان - استهبان - اسلامشهر - بابل - خرم‌آباد خوراسگان - رشت - شبستر - شهرکرد - شیراز قائم‌شهر - کرمانشاه - گرگان - مرند - مشهد دانشگاه اراک - دانشگاه ارومیه - دانشگاه اصفهان دانشگاه الزهرا (س) - دانشگاه بوعلی سینا همدان دانشگاه بیرجند - دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره) دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی - دانشگاه تربیت مدرس دانشگاه رازی - دانشگاه زنجان - دانشگاه سمنان دانشگاه شهید باهنر کرمان - دانشگاه شیراز دانشگاه صنعتی اصفهان دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی - دانشگاه صنعتی سهند دانشگاه صنعتی شاهرود - دانشگاه صنعتی شریف دانشگاه علامه طباطبائی - دانشگاه علم و صنعت ایران دانشگاه قم - دانشگاه مازندران دانشگاه ولی‌عصر رفسنجان - دانشگاه یزد مؤسسه آموزش عالی شیخ بهایی مجتمع آموزش عالی ملایر مرکز آموزش عالی ایرانشهر وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات</p>